

151

ALTAN GEREL

DIE WESTMONGOLISCHE FASSUNG
DES GOLDFGLANZSUTRA
NACH EINER HANDSCHRIFT
DER KGL. BIBLIOTHEK
IN KOPENHAGEN

HERAUSGEgeben

von

ERICH HAENISCH

1 9 2 9

VERLAG DER ASIA MAJOR / LEIPZIG

ALTAN GEREL

ALTAN GEREL
DIE WESTMONGOLISCHE FASSUNG
DES GOLDGLANZSŪTRA
NACH EINER HANDSCHRIFT
DER KGL. BIBLIOTHEK
IN KOPENHAGEN

HERAUSGEGBEN
VON
ERICH HAENISCH

1 9 2 9

VERLAG DER ASIA MAJOR / LEIPZIG

EX
BIBLIOTHECA
REGIA ACADEM.
GEORGIAE
AUG.

DRUCK VON AUGUSTPRIES IN LEIPZIG

1929.5461 29-435120

VORWORT

In der Literatur des Mahāyāna-Buddhismus nimmt das Goldglanz-Sutra, *suvarṇaprabhāsa*, eine besonders geachtete Stellung ein. Es finden sich von ihm in allen Literatursprachen des nördlichen Buddhismus Übersetzungen, von denen einige bereits eine kritische Bearbeitung erfahren haben, alle aber, soweit sie nicht wie die chinesische, tibetische und mongolische Fassung schon in Druckausgaben vorhanden waren, wenigstens im Druck der Forschung zugänglich gemacht worden sind. Die westmongolische (kalmückische) Fassung allein, ein lückenloser Text, liegt uns nur handschriftlich vor. Es schien daher gegeben, auch von ihr eine Druckausgabe zu bringen. Zugrunde gelegt wurde eine Handschrift aus dem Besitze der Kgl. Bibliothek in Kopenhagen¹, eine Originalhandschrift aus dem Wolgabiet. Sie wurde mit zwei anderen Handschriften kollationiert, einer Originalhandschrift der Dresdner Landesbibliothek² und einer Abschrift von der Hand Jürgs aus dem Besitze der Preußischen Staatsbibliothek. Die letztgenannte Handschrift erwies sich wieder als eine Abschrift der Dresdner, die ihrerseits des Schlußblattes und damit des Kolophons ermangelt, zeigte übrigens gegen die Kopenhagener Handschrift nur geringe, in der Hauptsache wohl auf mundartlichen Unterschieden beruhende Abweichungen. Sie sind in Fußnoten gegeben. Der Kopenhagener Handschrift ist in fremder, ungelener Hand ein Titel vorausgesetzt; „*Aidrahani nom sudur hadagalakci gēr tu baidak altan gerel gedek nom ene bui 1841 ona tak'a sarān arbon hoyordakci edür*“ = „dies ist das in der Bibliothek von Aidrahan (Astrahan) befindliche, Goldglanz-Sutra genannte Buch.“ Der 12. Tag des Hühnermonats im Jahre 1841.³ Der westmongolische

¹ Cod. mong. 4⁰ add. I.   ² Eb. 404 d.

Text bietet, wie eine Prüfung zeigt, eine genaue Übersetzung der 3. tibetischen Fassung in 21 Kapiteln¹. Der hierunter gebotenen Druckausgabe desselben soll zunächst, als Beitrag zur Lexikographie, ein Wörterverzeichnis folgen. Der Text ist in Umschreibung gegeben, und zwar nach Jülg'schem Muster. Jedoch wurde für ss = s, für s = ds, für j und c = j und c, für j = y gesetzt. Gewisse kleinere Unstimmigkeiten in der Umschreibung ließen sich nicht vermeiden, schon weil die Schreibung in der Vorlage selbst, insbesondere bei den Fremdwörtern, nicht immer gleichmäßig ist, z. B. die Galikzeichen in einem Worte an manchen Stellen beibehalten, an anderen mongolischen Buchstaben gewichen sind. Hier wurde im allgemeinen den Varianten der Vorlage gefolgt, nur bei Undeutlichkeit die Schreibung den gewöhnlichen Formen angeglichen. Besonders bei der Wiedergabe der Beschwörungsformeln mögen Fehler vorgekommen sein, die nur durch genaue Vergleichung mit den anderssprachigen Fassungen zu beheben wären.

Der Kgl. Bibliothek in Kopenhagen sei für die bereitwillige Überlassung der wertvollen Handschrift gedankt, der Notgemeinschaft der deutschen Wissenschaft, sowie der Vereinigung von Förderern und Freunden der Universität Leipzig für die gütigst bewilligte Druckbeihilfe, welche die Ausgabe ermöglicht hat, Herrn Fr. Weller für die Geneigtheit, in meiner Abwesenheit den Druck zu überwachen.

E. H.

---

¹ Vgl. Beckhs Kanjurkatalog, S. 102 b, Nr. 1 (rgyud 14).

ÜBERSICHT

über die Fundstelle der einzelnen Kapitel
in der Kopenhagener Handschrift.

		Blatt
Kapitel I	duradhui oron	2 ^r
" II	tögüncilen boluksani gegēn nasuni kemdē üdsülükseñ	3 ^v
" III	dsôdü üdsekseñ	10 ^r
" IV	namancilahui	10 ^v
" V	nökciksön kigēd irē ödüi ödüğē boluksan hamuk tögüncilen boluksani maktaksan, padma tsetsek garhui oron	18 ^v
" VI	hōsun cinar	22 ^r
" VII	dörbön yeke hāñ	25 ^r
" VIII	egeşiktü	51 ^r
" IX	tsoktu yeke okin tenggeri	56 ^r
" X	gadsarîn okin tenggeri	59 ^v
" XI	sain medekci	65 ^r
" XII	hāñi śaśtir tenggerîn erketün tanggarik . .	67 ^v
" XIII	sain boluksan	73 ^v
" XIV	hor ögükcîn oron	76 ^v
" XV	arban minggan tenggerîn kübôn-dü eši üdsülükseñ	82 ^v
" XVI	ebeci maşı amurliulun üiledükseñ	86 ^v
" XVII	usu orölukci dsagasu nomogodhokson urida boluksan	90 ^r

VIII

ÜBERSICHT

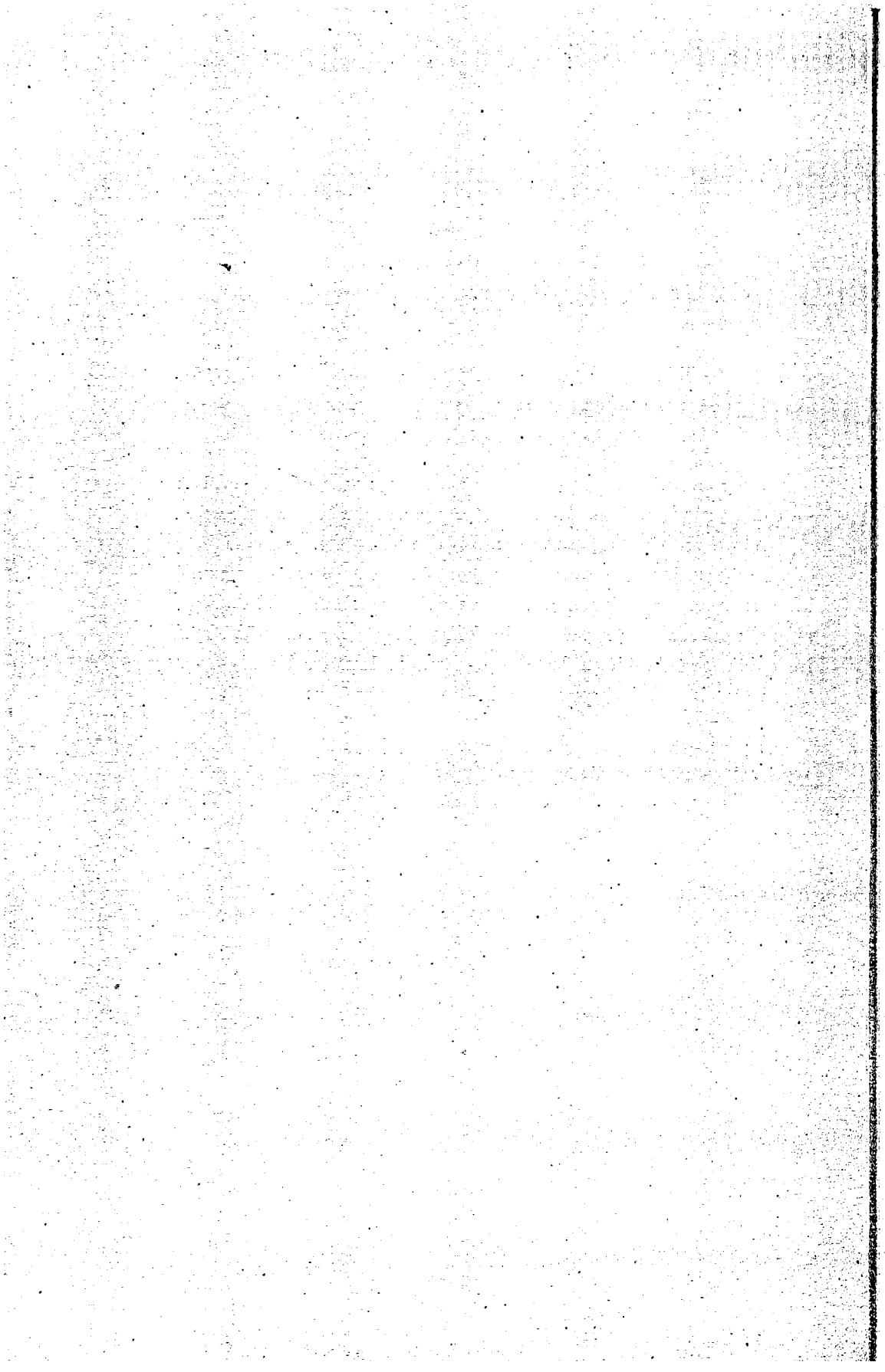
	Blatt
Kapitel XVIII ölökcin barstu beye ogöto ögüksen	99 ^v
" XIX hamuk bodhi sadva nar maktaksan	113 ^r
" XX hamuk tögündilen boluksani maktaksan	114 ^v
" XXI idsörtani okin tenggeri bodhi saitür huräk- san	115 ^v —117 ^r

Aidrahani nom sudur hadagalakci ger tu baidak altan
gerel gedek nom ene bui : : : : 1841 ona tak'a saran.
arbon hoyordakci edür : :

namo buddhayā :: namo dharma yā :: namo sangha yā ::
— Enedkegin kelen du. ārya suvarṇa prabhasa uddama sudrendra
rāja nāma mahā yāna¹ sudra :: tōbödin kelen du. pagspa gser
od damba² mdoṣdei dvangpoi rgyalpo žes byaba tekpa tsenpoi
mdo :: monggolin kelen dü. hutuktu dēdu altan gerel sudurin
aimagin erketu³ hān kemēkü yeke külgüni sudur. nökciksön kigēd
irē ödüi kigēd⁴ ödüge boluksan⁵ hamuk burhan bodhi sadva
kigēd hutuktu śarvak paradiga budtu mürgümüi ::

---

1 yanā. 2 dampa. 3 tü 4 vacat. 5 Jülg's Handschrift schließt
von boluksan gleich an Burhan (den Beginn des K. I) an.

I. KAPITEL

Burhan kigēd bodhi sadva pradigabud¹ kigēd hutuktu śravak² hamuk tu mürgümüi. ein kemēn mini sonosuksan nigen tsaktu. hajir tsoktso gün nomin cinar burhani³ yabudalın oron du tögüncilen boluksan sön. arilun tōsun nogôd ügei. dēdū bodhi sadva nogôd tu. sudurin aimagin erketü hān. sonoshulā⁴ maşı gün. ogōto⁵ śinjilekülē gün. dēdū altan gerel öni nomloboi. dörbön dsüktü burhan nogôd. adistidlahui bēr adistidlabai. ülü aldsakci inu urguhui dsüktü. erdeni oki barōn dsüktü tsaklaşı ügei gerel tü⁶ śinggeküi dsüktü. kenggergein dōn dsōn dsüktü. hamuk kilintse ebdekiin tula. nomloboi dēdū öldsöi tü. kilintsetü üile nogôdi barin üiledükci. hamuk amugúlanggi ögün üiledükci. hamuk dsobolonggi ebden üiledükci. hamuk medekcin sütē. tsok bügüde bēr saitür cimen. adistidlaji⁷ ögûlen üiledbei :: ali amitan erketen bûraksan. nasun barakdan⁸ nasun bôraksan⁹. hotolo tögüs busu ali boluksan kigēd. tenggeriner burû dsükleksen. tâlahui amarak törölkiton harşilhu¹⁰. bôl naijinar terigüten śürülkeküi, inaksi cinaksi ülü ülü¹¹ dsokilduhu. ed homsodhui bēr hor boluksan. gasalun aldsaksan kigēd¹² hor boluksan. ayôl kigēd yadôraksan kraňā kigēd yabuhui odun harâl boluksan kigēd. teskeši ügei ada enelgeksen. gasalun aldsahui ētse boluksan. dsödün dü kilintse üdsekdebecü. tere saitür ug'ân ariulan. dēdū sudurin aimak sonosun üiled :: ali sedkil buyantai sedkil tunggalak. ariun hubtsasun nogôd yér saitür cimeji. gün burhani yabudalın oron. sudur öni sonosun üiledkülē. sudurin aimak öni tsok dsali bēr. amitan bügüdein hor. maşı teskeši ügei ene

1 paradig'a bud. 2 śaravak 3 burhan ni. 4 -la. 5 ogōtośin cilekülē. 6 tu. 7 -leji 8 barakdaksan. 9 bûraksan. 10 harşilahu.
11 vacat. 12 kiged.

metü. tede nasuda amurlihu boluyu :: yertüntsü tedkükci öbör kigēd. tüsimelin tsúlgan erke örgüjiksön selte. hor ögükci olon byeva nogôd. tedeni sakin üiledkü :: egesiktü yeke okin tenggeri. naramdsanā¹ du oroşikson kigēd, bhudin hatuktai bulákci eke. batu gadsarın okin tenggeri. esürüni² erketü kigēd tenggerin erketü. gluin erketü yeke kütsütü nogôd. kümün buyu yôni erketü kigēd asurın erketü³ nogôd. aimak kütsün kigēd külgün lügē. selte tede tende irēd. ödür söni kelberil⁴ ügei. tedeni sakin üiledkü :: gün burhani yabudalin oron. burhan bügüdein nigötsa. byeva g'yalabtu olhu berke. sudur ôni saitür nomlon üiledümüi :: ali ene sudur sonosukson⁵ kigēd. ali busudtu sonoshon üiledükci. ali dahan bayasukci kigēd, ali takin üiledükci nogôd. tedeni tenggeri kigēd klu nogôd⁶. asuri yakşa bügüde. byeva g'yalabtu takihu boluyu :: buyan üiledükci amitan nogôd. tede buyani tsoktso kidsär ügei tō cü ügei kigēd. sedkişi ügeiyi olhu boluyu :: arban dsügin dôsuksan burhan kigēd. tögüncilen günü edlekci. bodhi sadva nogôd cü. saitür barin üiledkü bui :: ariun hubtasun nogôdi saitür ümüsün. sain ünürtei⁷ hubtsasu edlen. asarahui sedkil saitür agôlji. kelberil⁸ ügei takin üiled :: öbörin sedkil kir ügei bolun. agui yekedü⁹ cü saitür üiledün. sedkil cü maşı tunggalak bolgon. dêdü sudurin aimak sonosun üiled :: ken ene suduri aonoshulā. tede kümüni dotoro sain bolun. kümüni sangsar saitür olhu. sain tedsel¹⁰ yér ahu boluyu :: keni cikini nükün dü cü. nomlohu ôni dörishan üiledkülé. tede buyani ündüsü arilgan üiledün. olon burhad saitür maktahu :: sudurin aimagin erketü hän dêdü altan gerel ētse. duradhui oroni bölök kemékü uridu bui :: ::

---

¹ narmadsanā. ² esürüni. ³ tögüncilen garudin erketü. ⁴ kelberel. ⁵ sonosuksan. ⁶ add. kümün kigēd kümün buyu yôn nogôd. ⁷ ünertei. ⁸ kilberil. ⁹ yekede. ¹⁰ tejil.

2. KAPITEL

Basa tere üye tere tsaktu. hāni harśin yeke abhui balgadtu. bodhi sadva mahā sadva üdsesküleñg oki kemēkü. uridani ilaguksan du tsuhula kündüleñ üiledükseñ. buyani ündüsü öskekseñ. krak krik byeva minggan dsōn olon burhadtu tusalahui takil üiledükseñ nigen orośikson. ein kemēn sedkibei :: ali ündüsün kigēd ali siltān yēr. ilagun tögüsün ülekseñ¹. śakyamuni ene metü nayan nasu nasulahu ene metü gegēn nasun ohor² bolhui kemēn sedkīd, tere basa ein kemēn sedkibei, ilagun tögüsün ülekseñ³ cū ein kemēn. hoyor ündüsün kigēd hoyor siltān yēr nasun urtudahu⁴ boluyu. hoyor ali bui kemēbēsü. ene metü ami tasulhui tebcikseñ kigēd. idekü idē saitür öküksen bui kemēn nomloboi. ilagun tögüsün ülekseñ⁵ śakyamuni. krak krik byeva dsōn minggan tō ügei olon g'alañ tu. ami tasulhui tebcin üiledükseñ yēr. arban buyani ülein mör kürtele⁶ saitür abun üiledbei. idē⁷ cū gadar dotorin bodo nogōdi. amitan nogōdtu ogōto ögün. tōn ētse öbōrin beyein mahan tsusun. yasun kigēd cimege bēr cū. ölösüksön⁸ amitani hanggan üiledkülē. busu idēn yēr harahu ögüleküi yō sedkikü. tegēd dēdū töröltü tere. burhan du oniguksan⁹ sedkildü sedkiküi ētse. ene metü yosōr sanān¹⁰ edeni sedkiküi dü. tōni ger ô agui yeke kükü baidurya ētse bütüksen. tenggerin olon erdeni bēr cimeksen. tögüncilön¹¹ boluksan yēr önggü urbülün. tenggerin beye ētse nökciksen yēr tūgēmel bolboi. tere gerin dörbön dsük ētse tenggerin erdeni dörbön śirē garbai. śirē tede dü cū tenggerin śirē tenggerin yasaksan bōs erdeni nogōdi debesüksen bolboi. śirē teden dü basa tenggerin padma tsetsek erdeni olon yēr cimeksen.

1 tögüsüksen statt tögüsün ülekseñ. 2 ahor. 3 tögüsüksen statt tögüsün ülekseñ. 4 urtudhu. 5 tögüsüksen statt tögüsün ülekseñ. 6 kürtele. 7 idecü. 8 ölösüksen. 9 onigokson. 10 sanā. 11 tögüncilen.

tögüncilen boluksan yēr önggū urbülüksan bolboi. padma tede ētse cū ilagun tögüsün üleksen dörbön burhan bolbai. urguhui dsük ētse tögüncilen boluksan ülü aldsakci bolboi. barōn dsük ētse tögüncilen boluksan erdeni oki bolboi. śinggekü dsük ētse tögüncilen boluksan tsaklaşı ügei nasutu bolboi, dsön dsük ētse tögüncilen boluksan kenggergein dōn bolboi. arslan śirē teden ētse ilagun tögüsüksen burhan tede bolumaktsa. tende tere tsaktu hāni harśin yeke abhui balgad yeke gegēn yēr tūgēmel¹ bolboi. gurban minggani yeke minggan yertüntsüin oron kürtele kigēd. arban dsük bügüde dü yertüntsüin oron gangga müreni humakin tödüi kürtele gegēn yēr tūgēmel bolboi. tenggerin tsetsegün hura cū oroboi. tenggerin irō tsenggelgin dōn cū garbai. burhani auga bēr gurban minggani yeke minggan yertüntsüin oron ende. hamuk amitan cū tenggerin amugūlang lugā tögüsci. erketen dotō amitan nogōd erketen bügüde tögüsbei. balai amitan nogōd nidün yēr dürsün nogōdi üdsebei. dülei amitan nogōd cikin yēr dōn nogōdi sonosboi. galdsō amitan nogōd sanal tusbüri bolboi. sedkil algasaksan amitan nogōd sedkil ülü algasahu bolboi. nütsügün amitan nogōd hubtsasu ümüsüksen bolboi. ölösüksen amitan nogōd hotu tsadabai². undāsuksan amitan nogōd undān³ lugā ucirabai. ebecin yēr ebedüksen amitan nogōd ebecin ētse hagatsabai⁴. beyein erketen bōraksan amitan nogōd erketen nogōd büridbei. yertüntsüdü gaihamşikta ketürkei boluksan nom nogōd agui yeke bolboi. tende üdseskülen oki bodhi sadva. ilagun tögüsüksen burhan tedeni üdsēd gaihamşik bolun. tere hanun gesci sedkil bayasun maşı bayasci. bayashulang kigēd amugūlang sedkil töröji. ilagun tögüsüksen burhan tede hamiga⁵ bui tere dsük tū aliha habsurun sögündci. ilagun tögüsüksen burhan tedeni olon dsüil yēr dahan sanaji. ilagun tögüsüksen tedeni dahan sanad⁶. ilagun tögüsüksen śakyamuni yin erdem dahan sanan. ilagun tögüsüksen śakyamunin gegēn nasuni kemdsēdū⁷ damnal töröji. ilagun tögüsüksen śakyamuni⁸ ene metū nayan nasu⁹ nasulahu.

1 tüsimel. 2 tsadbai. 3 undan. 4 garbai. 5 hamigā. 6 ilagun bis sanad fehlt b. Jülg. 7 kemjiē dü. 8 śakyamunin 9 nasu nayan.

gegēn nasun ohor ene yōn bui. ene yamāru bui kemēn sedkiksen tōni sedkin orošiboi. tende ilagun tögüsükSEN burhad tede meden ailaduksār. üdsesküLeng oki bodhi sadva du ein kemēn dsarlik bolboi. idsörtani kübōn ci ein kemēn. ilagun tögüsün üleksen¹ šakyamuni ene metü gegēn nasun ohor² kemēn bo sedki. tere yōni tula kemēbēsü. idsörtani kübōn tögüncilen boluksan daini darun saitUR dōsuksan burhan nogōd ētse öbörō. tenggeri selte yertüntsü kigēd šumnus selte. esürün tei šaramanı³ kigēd biraman selte yesün töröllkitön. tenggeri kümün kigēd asuri seltein dotoro. ilagun tögüsükSEN tögüncilen boluksan šakyamunıN gegēn⁴ nasuni kemdségıN⁵ muhur hoitu üdsür kidsär kürtele cü onon cidahui⁶ yi bida ken cü ese üdsebei :: ilagun tögüsükSEN burhan tede tögüncilen boluksan ni⁷ gegēn nasuni kemdsē nomlohuI ögülemekTse. tende tere tsaktu burhani auga bēr. tenggerin kübōn küseldü yabukci nogōd kigēd dürsündü yabukci nogōd. tenggeri klu kigēd yakşa. ünüridekci asuri kigēd garuđa. kümün buyu yōn kigēd yeke ēmnel gebeli tü kürtele nogōd kigēd. krak krik byeva⁸ dsōn minggan olon bodhi sadva tsülUN üdsesküLeng oki bodhi sadva yin ger tende irebei. tegēd tögüncilen boluksan tede hamuk tögüsükSEN nöküd teden dÜ. ilagun tögüsükSEN šakyamunıN gegēn nasuni kemdsē⁹ nomlohuI yi sülüklen¹⁰. tobcloji dsarlik bolboi. dalain usun hamugın. dusul nogōdi tōlUN¹¹ cidahu šakyamunıN¹² nasuni kemdsē. ken cü tōlUN ülü cidahu. sūmer ôla nogōd hamugi cü. maši narin tōsun du tōlon cidahu. šakyamunıN gegēn nasuni kemdsē ken cü tōlon ülü cidahu :: gadsar tu ali bui. maši narin tōsun kedüi bui. hamugi tōlUN¹³ cidahu bui. ilaguksani gegēn nasuni kemdsē tōlon ülü cidahu :: kerbe dsarim oktorgui du. nige dsarim dsüil yēr tsaklahui duralaba cü. šakyamunıN gegēn nasuni kemdsē. ken cü tōlon ülü cidahu :: dōsuksan burhan ödüi cinēn sôhu. g' alab nogōd¹⁴ ödüi cinēn. dsōn byeva g' alab kemēn. tō olji ülü bolhu :: yōni tula tōni ündüsün kigēd. šiltān

¹ tögüsükSEN statt tögüsün üleksen. ² ahur. ³ šaramanı. ⁴ gegēn doppelt. ⁵ kemjığın. ⁶ cidahu yi. ⁷ boluksanı. ⁸ byevä. ⁹ kendsē. ¹⁰ sülüklen. ¹¹ tōlUN. ¹² add. gegēn. ¹³ tōlUN. ¹⁴ nogōdtu.

cü hoyor dsül bui. kilintsein könönl¹ tebciksen kigēd. ideküi idē olo ögükse mün. tōni tula yeke bokdo tōni. gegēn nasuni kemdsē olhu ügei. g'ala b ödüi cinēn nigen kemēkū buyu. tō ügei cü tögücilen kū :: tōni tula damnahu ügei bolhu. ütsüken damnan bo üiled. ilaguksani gegēn nasuni etsüsīn². tō hamiga³ cü dsorihu ügei :: tende tere tsaktu nöküd tende surgallin bakśi eśi üdsülükci biraman k'oedine kemēkū kigēd. olon minggan biraman. ilagun tögüsün ülekseni⁴ takin üiledci. tögücilen boluksan ogōto yeke gasalang ētse nökçiküi dō sonosōd daruin uilan⁵. ilagun tögüsük-seni hoyor ölmidü kürgeji⁶. ilagun tögüsükseñen dü dsalbaribai. kerbe ilagun tögüsükseñen hamuk amitan du sedkil enerikci. yeke nigülesküi tögüsükseñen. tusalahui tälakci hamuk amitan du ecige eke metü satsa busu lugā satsa boluksan. sara metü gegērölün üiledükci. bilik kigēd yeke belge biligēn naran urguksan metü cüün. kerbe ci hamuk amitan du rähula bariksan metü üdseküle. ⁷ada nige dēdū yi ögün soirho. ilagun tögüsün ülekseni⁷ yōma Psarlik ese bolboi. tende burhani auga bēr. nöküd tende hamuk ⁸mitan üdseküle⁸ tälahu kemēkū lidsavi dsalō tere tsölörküi töröji. ⁹ürgalin bakśi eše⁹ üdsülükci biraman k'oedene dü ein kemēn ppsülebei. yōn yeke¹⁰ biraman ci ilagun tögüsükseñen dü nige dēdū ḡj ailadhabu buyu. bi cimadu nige dēdū yi ögüye. biraman ögüle-ḡjei. lidsavi dsalō bi ilagun tögüsün ülekseni¹¹ takihu kigēd. śalirin şemkedek¹² hubāhuin tula. ilagun tögüsükseñen śalir kijin cinēni šütüküi küsemüi. śalir kijin cinēn tōni ilerkei takihulā¹³. gucin gurban tenggeri nogōdin edseni imakta olhu kemēn aldarśibai. aya lidsavi dsalō dēdū altan gerelin sudur. hamuk śravak kigēd bradi g'abud medekü berke. dotoro orölu berke. tere metü belge cinar kigēd erdem tögüsükseñen. dēdū altan gerelin sudur. nomlohu kemēn¹⁴ dōrishui cingnan üiled. aya lidsavi dsalō dēdū altan gerelin sudur. tere metü medekü¹⁵ berke onohu berkein tula.

¹ künēl. ² esüsīn. ³ hamigā. ⁴ tögüsükseñen ni statt tögüsün ülekseni. ⁵ daruida uilan. ⁶ kürgeji. ⁷ tögüsükseñen statt tögüsün ülekseni. ⁸ üdseküle. ⁹ eši. ¹⁰ eke. ¹¹ tögüsükseñen statt tögüsün ülekseni. ¹² kemekedek. ¹³ takihula. ¹⁴ kemelē. ¹⁵ medeküi.

bil¹ kidsär küsön tibin biraman nogôd ali yi hada galahulā². amitan
 nogôd ötör guçin gurbani edseni olon üiledküi. şalir kijin cineni
 saba dotoro dürüji hadagalaba cu bolhu. aya lidsavi dsalô ci
 tögüncilen boluksan du kijin cinen şalir ailadhad. şalirin saba
 du dürüji hadagalaksan yér. amitan nogôd guçin gurbani edseni
 olhu³ ülü duraşihu buyu. aya lidsavi dsalô bi dêdü tere metü yi
 ailadhamui. tende hamuk yertüntsüner üdseküle tâlahui lidsavi
 dsalô. surgalın bakşı eşi üdsülükci biraman k'oodine dü şülükleji
 harin ögûlebei. kedsë ganggain usuni ürgüljidü. tsetsek nogôd
 urgut. hong keré ulan bolun. kükü dunggin önggü metü bolun.
 dsambudu dalain üre toktön. prg'odu amrain⁴ nabci urghulā. tere
 tsaktu kijin cinen. şalir tu todorhui⁵ bolhu :: kedsë yasutu melekein
 üsün nogôd yér. hubtsasun du saitür neken üiledci. übulin küitöni
 arilgan üiledkülé. tere tsaktu şalir bui bolhu :: kedsë dsögüin
 kül gar⁶ yér. dêdü bürkül saitür üiledün. batu maşı ülü kündökülé.
 tere tsaktu şalir bui bolhu :: kedsë horohoi padma bügüde. şüdün
 tsagân bolun. hurtsa yeke bolhulā. tere tsaktu şalir bui bolhu ::
 öndür dsüil dü dabahuin⁷ tula. kedsë tölain eber nogôd yér. şatu
 saitür üiledküi. tere tsaktu şalir bui bolhu :: kedsë tere şatu bér
 garci. huluguna⁸ sara idekü. râh'ula du⁹ hor üiledküi. tere tsaktu
 şalir bui bolhu :: balgadtu yabukci batagana. kedsë butunggin
 araki úji¹⁰. gerte oroşin üiledküi. tere tsaktu şalir bui bolhu :: kedsë
 eljigé¹¹ amugûlang bolun. hoşon ulan bimba metü bolun. dolan
 böjik nogôdtu mergen boluksan. tere tsaktu şalir bui bolhu ::
 kedsë şara şobôn hong keré nogôd aglak tu odci nadun. inaksi
 cinaksi dsokildun üiledkülé. tere tsaktu şalir bui bolhu :: balaşin
 nabci nogôd. gurban dsüil erdeni kükür bolun. hura orohuin
 nemürge kedsë bolhu. tere tsak tu şalir bui bolhu :: kedsë dalain
 yeke onggotso. endörölküi kürdü kigéd haibu selte. taladu garci
 yabuhulā. tere tsak tu şalir bui bolhu :: kedsë şara şobôn. bojín¹²
 ünür anggilhui¹³ ôla. hoşdân abci yabuhulâ¹⁴. tere tsaktu şalir bui

1 bida. 2 hadagalaha. 3 yi. 4 amarain. 5 todorhoi. 6 gar kül.

7 dabahuin. 8 holuguna. 9 cu. 10 öji. 11 eljigen. 12 küljin.

13 anggilhui. 14 yabuhula.

bolhu :: surgalın bakşı eşi üdsülükci biraman k'oodine şülük edeni sonosöd. hamuk yertüntsüner üdsekülē. tālahui lidsavi dsalödu şülük eden yēr harin ögûlebei, sain sain dēdü dsalō. ilaguksan kübōn yeke ügetübātur uran arga tögüsüksen. eşi üdsülükseñ dēdü yi oluksan :: yertüntsüin itegel ibēkci. tögüncilen boluksani yekei. sedkişi ügei ulamain üye bēr. dsalō namai cingnan üiled :: burhani oron sedkişi ügei. tögüncilen boluksan adlidhal¹ ügei. hamuk burhad saitür nasuda amurliksan hamuk burhad boluksan :: hamuk burhad önggū adali ene burhani nomin cinar mün. ilagun tögüsün ülekseñ ene yasaksan busu. tögüncilen boluksan ese töröksön :: ocir metü batu beyetei. hubilgani² beye üdsülün üiledümü. yeke arşın şalir inu. kijin cinen kemēn ögûlekü ügei :: beyedü yasun tsusun ügei bügüsü şalir bui hamiga³ bolhu. amitan nogôdi tusalahuin tula. arga bēr şalir talbin üiledümü :: dôsuksan burhan nomin beye. tögüncilen boluksan nomin cinar nom üdsülün üiledkü yambar metü. ilagun tögüsün ülekseñ⁴ beye tere metü. bi öni sonosun üiled medēd. bi dēdü yi ailadhan üiledbei. tere imak-tadu eşi üdsülükseñ tula. ögûlen duradhui yi bi üiledbei :: tende⁵ gurban tümen hoyor minggan tenggerin kübōn tögüncilen boluksani gegēn nasuni kemdsē üdsülükseñ gün tedeni sonosöd. hamuk yēr dêre ügei saitür dôsuksan bodhi du sedkil ösken. tede sedkilin bügüde dū sejiklekü maşı bayasun. nige egeşik dōn du şülüklen edeni ögûlebei. burhan gasalang ētse ogōto ülü nökcin nom cü ülü etsüdkü. amitani ogōto bolbusurulun üiledküin tula. ogōto gasalang ētse nökcikü üdsülkü :: ilagun tögüsükseñ burhan sedkişi ügei. tögüncilen boluksan möngkü beye amitan nogôdi tusalahuin tula dsok'öl eldeb dsüil üdsülkü :: tende üdsesküleñ oki bodhi sadva. ilagun tögüsükseñ burhan tede kigēd. dēdü töröltü tere hoyor ētse. ilagun tögüsün ülekseñ⁶ şakyamunin gegēn nasuni kemdsē üdsülükseñ sonosöd. hanun gesci sedkil maşı bayasci. bayashui kigēd amugûlang sedkil töröji. bayasun geskü agui yeke bēr tûgêmeli bolboi :: tögüncilen boluksani gegēn nasuni

1 adlihal. 2 hubilgäni. 3 hamigā. 4 tögüsükseñ statt tögüsün ülekseñ. 5 tere. 6 tögüsükseñ statt tögüsün ülekseñ.

2. KAPITEL

II

kemdse öni nomlokson tsaktu. tōloši ügei tsaklaši ügei amitan.
dēre¹ ügei saitür dōsuksan bodhi du sedkil öskebei. tögüncilen
boluksan tede cū üdsekdekü ügei bolboi. sudurın aimagın erketü
hān dēdü altan gerel ētse. tögüncilen boluksani gegēn nasuni
kemdse² üdsülüksen bōlök³ inu hoyodugär bui :: ::

---

1 dere. 2 kemj. 3 bōlök.

3. KAPITEL

Tende üdsesküeng oki bodhi sadva noirtu noirsokson dsödün¹ dü. bügüdedü gegerekü altan kenggerge ene metü. narani mandal metü nigeni üdsebei. hamuk dsüktü cü töloši ügei tsaklaši ügei burhad. erdeni moduni dergede baidürya erdeni širē nogôdtu sôn. olon dsôn minggan nöküd ogoto kürelen. ömönö ētse haraji nom üdsulküi üdsebei. tende basa törölkitü biramani dürsün metü nigen. tere kenggerge deledküi üdsen. kenggergein tere dôn ētse üdsülükseñ sülük ene metü nogôd boluksani sonosboi. tende üdsesküeng oki bodhi sadva serimektse. üdsülükseñ sülük tedeni dahan sanabai. dahan sanad cü tere sôni dôsâd. hâni haršin yeke abhui balgad ētse garci. olon minggan amitan tai hamtu hajir tsoktso óla hamigā kigēd. ilagun tögüsün ülekseñ² hamigā bui. tende odun kürēd. ilagun tögüsükseñ ölmidü terigübér mürgüji. ilagun tögüsükseñ gurbanta ergin üiledēd. nigen dsüktü sôbâi. nigen dsüktü sôgâd üdsesküeng oki bodhi sadva ilagun tögüsükseñ hamigā bui. tere dsüktü aliga³ habsurci sögûdün. dsödün⁴ dü ali kenggergein dôn ētse üdsülükseñ sülük sonosuksan tedeni ailadhabai. sudurin aimagin erketü hân dêdü altan gerel ētse dsödü üdsekseñ bölök kemekü inu gutagär bui :: :

---

1 dsöden. 2 tögüsükseñ statt tögüsün ülekseñ. 3 alha. 4 dsöden.

4. KAPITEL

Nige sôni algasal ügei cü. mini dsôdû dsôdülükseñ. üdses-külengetei yeke kenggerge üdsen. hamuktu altani gerel :: yamaru¹ naran metü badaran. bügüdedü maşı to dorhui² arban dsük nogôd tu gegêren üiledci. bügüde dü erdeni moduni dergede. beñdurya erdeni śirëdû. burhan nogôd sôn. olon minggan dsôn. nöküd dunda ömönö ētse garhui üdsebei :: biramani dürsün ene metü kû. yeke kenggerge saitür deledkui üdsebei. tere tõni deledükseñ dü. śülük ede³ garbai :: dëdû altan gerelin yeke kenggergein dôn yér. gurban minggan yertüntsü gurban yertüntsü ende. mō amitanı dsobolong kigëd erligin dsobolong. yadôgîn dsobolong hotsorlai⁴ ügei amurlihu boltugai :: yeke kenggergein üge dôn ôn yér. yertüntsüin hamuk munghak amurlihu boltugai. yamāru cidakci erketü ayôl ügei ayôl amurliksan metü. amitan ayôl ügei ayôl ētse hagâtsahu⁵ boltugai :: yamāru orcilog du hamugi medekci cidakci erketü garuksani erdem bügüde tögüsükseñ metü. yesün törölkiton diyan bodhi⁶ gesôn yér. erdem tögüsün erdemin dalai boltugai :: yeke kenggergein üge dôn ôn yér. hamuk amitan esürüni egesik tögüsün. burhani dëdû manglai bodhi du kürkü boltugai :: nomin kürdü buyantai ergiülkü boltugai :: sedkişi ügei k'alaþ tu sôhu boltugai. amitan du tusa bolhuin tula nom cü üdsülkü boltugai. nisvâniþi darun üiledci dsobolong arilhu boltugai. tacınggui urin munghak amurlihu boltugai :: ali amitan mō dsayâtani gadsartu oroþiji. yasun beye dü galin dsali maşı badarakci. tede yeke kenggerge dôrishahui sonoshu boltugai. burhan du mürgümüi kemékü nom⁷ sonoshu boltugai :: amitan bügüde dsôn⁸ töröl kigëd. byeva minggan töröldü töröl yén sanahu boltugai.

1 yamaru. 2 to dorhui. 3 tede. 4 hontsorlik. 5 hagatsahu.

6 bodhi. 7 mürgümüi üge sonoshu. 8 sic.

cidakci erketüigi nasuda sanahu boltugai. tedeni agui yeke dsarlik sonoshu boltugai :: yeke kenggergein üge dôn ôn yér, burhan nogôd lugā nasuda nökütsöküi olhu boltugai. kilintsetü üile nogôdi tein tebcikü boltugai. üile buyan nogôdi edlekü boltugai :: kümün tenggeri kigēd hamuk amitan bügüde. tedeni sedkil kigēd iröl¹ ali bui. yeke kenggergein üge dôn ôn yér. tedeni tede bügüde bütükü boltugai :: ali amitan tüsüsi² ügei tamuin amitandu töröksön. beyedü galin dsali bügüdedü maşı badaran. ibél ügei gasalun³ üiledci ogoto tenükseni. gal nogôd tede maşı amurlihu boltugai :: tamu biridin amitan kümüni yertüntsü dü. teskel ügei kucir dsobolong toi ali amitan. yeke kenggergein üge dôn ôn yér. tedeni dsobolong bügüde amurlihu boltugai :: šütësügei⁴ ömô sadun ügei. ibél⁵ ügei cü boluksan. tedeni ibékci kigēd. šütën. ömô saduni dëdü bi boltugai :: hoyor kültöni dëdü burhan. sedkil enerikci nigülesküi tögüsüksen sedkiltü ali arban dsugin yertüntsü dü. sôkcın namai ailadun soirho :: mini urida kilintsetü üile. maşı teskeşü ügei ali üiledüksen. tede hamuk yén arban kütüsüün. nidüni ömönö bi odci namancilan üiledümüi :: ecige ekedü ülü barikci kigēd. burhan nogôdtu ülü barikci. buyan nogôdtu ülü barikci. kilintse mini ali üiledüksen :: buyan tsadurahui⁶ bér omorhokson. idsör kigēd jirgalang yér tsaduraksan. külgün yér tsaduran⁷ omorhokson yér. mini kilintse ali üiledüksen :: burû ögüleksen burû sedkiksen. burû üiledüksen üile nogôd kigēd. burû sedkiksen dü ese üdseksen yér. mini kilintse ali üiledüksen :: nilhain oyón yér orokson kigēd. ülü medeküi haranggui sedkil. kilintsetü nökürin erkér boluksan kigēd. nisvanis⁸ tein daibuluksan⁹ sedkil :: nädun bayashuin erkér boluksan kigēd. gasalang kigēd ebecini erkér boluksan. ed yér ülü böllöküi gem yér, mini kilintse ali üiledüksen :: garuksan busu törölkötön lügë neileksen. üdse yadahui haramin ündüsün kigēd. mekeleküi kigēd yadögön gem yér. mini kilintse ali üiledüksen :: yadô boluksan tsak üye dü. küsel nogôdin ebdereküi ündüsün kigēd. bayan busu

¹ iröl. ² tesüsi. ³ gasalan. ⁴ šütën ügei. ⁵ ibel. ⁶ tsadurahui.

⁷ tsadaran. ⁸ nisvanis. ⁹ dayabuluksan.

boluksan yēr. mini kilintse ali üiledüksen :: kelberiküi sedkilin
 erkēr boluksan. küsel kigēd kilinggin¹ erkēr boluksan. ölösüksen
 undāsuksani gem yēr. mini kilintse ali üiledüksen :: idēn kigēd
 undān². naijinarin ündüsün kigēd hubtsasuni tula. nisvanisın
 ündüsün eldeb enelgen yēr. mini kilintse ali üiledüksen :: beye
 kelen kigēd sedkilin kilintse. gemtei üiledüksen gurban dsül
 huräksan. ene metü yosör ali üiledüksen. tede hamugi bi namanci-
 lamui :: burhan nogōd kigēd nom nogōd. tögüncilen śravak³ no-
 gódtu cü. südsülül⁴ ügei ali üiledüksen. tede bügüde yi⁵ bi namanci-
 lamui :: ali bese pradi g'abud nogōd kigēd bodhi sadvā nogōdtu
 cü. südsülül⁴ ügei üiledükse nogōd. tede bügüdei yi⁵ bi namanci-
 lamui :: dēdū nom ögülekci nogōdtu cü südsülün ese üiledükse⁶.
 tede bügüdei⁵ bi namancilamui :: bi nasuda ülü medeküi bēr. dēdū
 nom nogōdi tebciksen kigēd. ecige eke nogōdtu ese südsülükse⁷.
 ali. tede bügüdei⁵ bi namancilamui :: munghak kigēd nilha. tacingu-
 gui urin munghak kigēd. ilörkekü omorhohoi⁸ bēr tüidker üiledük-
 sen. tede bügüdei⁵ bi namancilamui :: bi arban dsugin yertüntsü dū-
 arban dsugin kütsütü nogōdi takin üiledümüi. bi arban dsukt⁹
 amitan nogōdi dsobolong bügüde ētse gargan üiledümüi :: sed¹⁰
 kişi ügei amitan bügüdei. arban gadsar tu orosiułun⁹ üiledümü¹¹
 arban gadsar tu orosid cü. hamuk tögüncilen boluksan boltugai :
 kedsē dsobolonggın dalai ētse tede bügüde tonilgon üiledkü
 cidan üiled tele. nidsē amitan tula cü. byeva k'alab tū¹⁰ yabun
 üiledümüi :: dēdū altan gerel kemēkü. hamuk üile nogōdi arilgan
 üiledükci. gün nogōdi üdsülküi bēr. amitan tedēn dū üdsülün
 üiledümüi :: ken minggan g'alab nogōdtu. maşı teskeši ügei
 kilintse üiledükse. nigente saitur namancilaksan yēr. tede hamuk
 arilhu boluyu :: ken dsayani¹¹ tüidker nogōdi. ötör saitur barin¹²
 üiledküi. dēdū altan gerelin buyan yēr. namancilahui eden yēr
 namancilad :: erdeni garhui dēdū arban oron. arban gadsartu
 orosin üiledümüi. burhani erdem gegērlöün üiledümüi. sangsarın

1 killgin. 2 undan. 3 śravak. 4 südsülel. 5 bügüdeigi.

6 Jülg add.: kigēd. nomdu cü südsülün ese üiledükse. (sic!) 7 süd-
 süklükse. 8 omorhohui. 9 hamuk. 10 tu. 11 dsayani. 12 baran.

dalai ētse getülgən üiledümüi :: burhan dalai müren kigēd. erdem
 dalai gün. burhani erdem sedkişi ügei bēr. hamugi medekcidü
 bütēn üiledümüi. dsôn minggan diyān nogôd kigēd. toktol nogôd
 sedkişi ügei. erke kütsün bodin gesön yēr. dēdü arban kütsütü
 bolun üiledümüi :: ailadhui sedkil yēr. burhan nogôd namai
 saitur üdsen soirho. nigülesküi tögüsükseñ sedkil yēr. gemsigüye
 saitur barin soirho :: mini dsôn g'alañ nogôdtu. urida kilintse ali
 üiledükseñ. tōni tula sedkil gasulun. yadahui kigēd gasalhui¹
 ayôl yēr enelbei :: kilintsetü üile ētse ayôñ üiledümüi :: sedkil
 nasuda dorodoboi. ali ali yi edlen üiledeksen, nada hamigā cū
 bayashulang ügei :: hamuk burhad nigülesküi tögüsükseñ. amitan
 bügüdein ayôl arilgakci. gemsigüye saitur barin soirho. ayôl
 nogôd ētse tonilgon üiled :: mini nisvaniśin² üile nogôdin kir
 tögüncilen boluksan arilgan. burhan nogôd namai. örosönggüin
 usun yēr ug'ān soirho :: hamuk kilintse namancilan üiledümüi.
 urida mini ali üiledükseñ. ödüğē mini ali kilintse. tede bügüdei³
 bi namancilamui :: gemtei üiledükseñ üile nogôd bügüdei. hoisido⁴
 ülü üiledün bōñ üiledümüi. mini gem üiledükseñ ali. kilintse tōni
 nûn⁵ ülü üiledümüi :: beyein gurban dsüil üile. keleni dörbōñ dsüil
 kigēd. sedkilin gurban dsüil nogôd tede bügüdei bi namancilamui ::
 beye ber üiledükseñ kigēd keleni üile. sedkil yēr tein sedkiksen ki-
 gēd. arban üile nogôdi üiledükseñ. tede bügüde bi namancilamui ::
 arban nûli tebcin⁶. arban gadsartu bi orośin üiledümüi. arban kü-
 tsuni dēdü bolun üiledümüi :: mini kilintsetü ali üile. ülü tâlahui
 üre olun üiledükci. burhani nidüni emüne⁷ odci. tede bügüde bi
 namancilan üiledümüi :: dsambutib ende ali kigēd. yertüntsüin oron
 busu nogôdtu ali buyan tu üile üiledükci. tede bügüde dü dahan
 bayasultsamui :: beye kelen kigēd sedkil yēr cū. mini buyan ali
 bütëksen⁸. buyani ündüsün tōger bi. dēdü bodidu kürün⁹ üile-
 dumüi :: sangsarın ayôl tu amitan du nilhain oyôn yēr. maşı teskel
 ügei kilintse ali üiledükseñ. arban kütsü teng ügein nidüni emüne¹⁰

1 gasalahui. 2 nisvaniśin. 3 bügüdeigi. 4 hoisidu. 5 ünen.

6 Jülg schiebt ein: arban buyani sütün üiledci. 7 ömönö. 8 bütüksen.
 9 kürbün. 10 ömönö

odci. kilintse tere bügüdei öbörö öbörö namancilan üiledümü :: töröl ayoltai kigēd sangsar ayoltai. yertüntsü ayöl tai kigēd kelberiküi. sedkil ayoltai du. beyein yabudal ayoltai eldeb yēr. mini kilintse ali huraksan tōni namancilamui :: nilhan mungharan üiledükse nisvanis¹ ayoltai kigēd. kilintsetü nökür lügē uciraksan ayöl. sangsarın ayöl kigēd tacıngguin ayöl. urin kiling munghak harangguin ayöl. aldsahuin ayöl kigēd tsagın ayöl. buyan bütéküin ayöl nogôd yēr cü. teng ügei ilaguksan² ilerkei ireji. kilintse tede bügüde bēn angkida³ namancilan üiledümü :: burhan altan önggütöi ola du üdsekden sūmer ola metü. erdem dalai metü dü mürgümüi. tede ilaguksan nogôdu ibēl barin üiledmüi. ilaguksan tede bügudedü südsülün mürgümüi :: altan önggütöi altan kir ügei altani gerel. maşı ariluksan⁴ kir ügei baidurya yin gesön nidün. burhan naran tsok dsali aldar badaran garhui oron. nigülesküin gerel nogôd haranggui hab haranggui gi geigülemüi :: gesön maşı kir ügei maşı sain gó üdseskülengei. burhan naran gesön kir ügei altan metü bēr tügēmel. nisvaniśin⁵ gal yēr enelüksen sedkiltei badaranggui gal metü yi. cidakcın sarain gerelin tor yēr hanggan üiledümü :: dēdü gucin hoyor belge bēr erketen gesön üdseskülengei. sain yançu⁶ üliger nogôd yēr gesön maşı üdseskülengei. tsok dsali badarän gilbahui⁷ gerelin tor yēr. gurban yertüntsü⁸ haranggui dotoro naran metü sôkci :: kir ügei agui yeke eldeb önggütöi baidurya. des⁹ kigēd höbur¹⁰ ulān mönggün kigēd śel¹¹ metü gesön ulān. gerelin tor¹² eldeb dsüil yēr saitür cimeksen yēr. yeke cidakcın¹³ naran metü tögüncilen üdseskülengei :: gasalang daibalhui usun ükükü ötölküin dabalgatai¹⁴ orciloggin yeke müren enelküin müren dü unahui du¹⁵. dsobolonggin dalai ülemiji daibulun yeke küçiri. saibēr oduksan narani olon gerel nogôd yēr hatāmui :: gesön altani önggündü maşı gegeréküi. belge bilik garhui oron gurban yertüntsü bügüdein dēdü. maşı üdseskülengei belge bēr gesön nogôd yēn cimeksen. altan¹⁶ beye badarakci

1 nisvānis. 2 ilaguksan. 3 angkidan. 4 hariluksan. 5 nisvāniśin
6 yanju. 7 gilabhui. 8 dü. 9 dses. 10 höbur. 11 śil. 12 tur.
13 ci. 14 dabalgabai. 15 unahakci du. 16 altani.

burhan du mürgümüi :: yamāru dalain usun tsaklaši ügei kigēd. yamāru gadsartu gadsarin tōsun kidsär ügei. yamāru sūmer¹ ôla cilôni kidsär adalidhaši ügei kigēd. yamāru oktorguin muhur kidsär ügei :: tögündilen burhani erdem muhur ügei. amitan bügüde meden ülü cidahu. olon g'abal tu kemjin² sedkibecü. erdemin muhur meden ülü cidahu. usui yi üsuni³ üdsürin kemjigin⁴ cinen kigēd. cilôn selte sūmer ôla selte dalai selte. g'abal tu tololahulā⁵ meden cidahu cü bui :: burhani erdemin muhur meden cidahu ügei :: erdem önggü sain nere kigēd aldar. buyani belge bēr cimeksen gegēn beye kigēd. nayan sain yantsu⁶ üliger yēr cimeksen yēr. hamuk amitan tere metü bolhu boltugai :: mini buyan tai üile nogôd eden yēr. yertüntsün kümüni burhan bolun üiledümüi. amitani tusalahui yin tula nom cü üdsülün üiledümüi. olon dsobolong yēr enelüksen amitani tonilgon üiledümüi :: kütsün selte aimak selte şumnuşî ilagun üiledümüi. nomin kürdü buyantai ergiülün üiledümüi. sedkişi ügei g'abal tu orosin üiledümüi. arşanî⁷ usun yēr amitani hanggan üiledümüi :: yamāru uridani ilaguksad dōsuksan⁸ metü. dsurgān baramid dēre ügei dōsun üiledümüi. nisvânişî ebdən dsobolonggi arilgan üiledümüi. tacingga⁹ urin munhagi amurliulun üiledümüi. dsôn töröl kigēd minggan byeva töröl dü. bi nasuda töröl yēn sanan üiledümüi. cidakci erketü yi nasuda sanan üiledümüi. tōni dsarligi agui yeke sonosun üiledümüi :: mini buyantai üile nogôd eden yēr. nasuda burhan lugā nökütsökü olun üiledümüi. kilintsetü üile nogôdi tein tebcin üiledümüi. buyan garhui oron buyan nogôdi eden¹⁰ üiledümüi. tarālang¹¹ nogôd bügüdedü amitan hamuk cü. yertüntsü nogôd tu dsobolong bügüde amurlihu boltugai. amitan erketen dotô gesön bôraksan¹². tede bügüde ötör erketen bûridkü boltugai :: ali ebacin yēr ebedükseñ¹³ jilga ügei beye¹⁴ bôraksan¹⁵ kigēd. arban dşük nogôdtu ibel ügei boluksan ügei nogôd. tede bügüde ötör ebacin etse tonilhu boltugai. ebeci ügei kütsün kigēd erke yi olhu

1 sümür. 2 ikemjin. 3 usuni. 4 kemjigin. 5 tololahula.
 6 yandsu. 7 arşanî. 8 dōsuksad. 9 tacingga. 10 edlen. 11 taralang.
 12 bôraksan. 13 ebedeksen. 14 add. ügei. 15 boluksan.

boltugai :: ali hān dērme haltan¹ tsanuhui² alan aldahui kigēd. eldeb dsüil dsôn dsobolong yēr enelüksen³. dorodon⁴ enelün⁵ dsobokson amitan tede bügüde. teskiší⁶ ügei dsôn ayölin tsúlgan tōn ētse tonilhu boltugai :: ali deledün külüksen yēr külikden enelüksen. eldeb gasalangduorośin üiledün. olon minggan nisvānis hudhuksan yēr cū. teskiší ügei ayöltai gasalang eldeb oluksan. tede bügüde külsün ētse getulkü boltugai. gübšikdekci nogôd gübšikü ētse tonilhu⁷ boltugai :: alaksan nogôd cū amin luga tögüskü boltugai. enelüksen bügüde ayöli ügei boltugai :: ali amitan ölösün dengselkü undashui bér enelüksen. tede eldeb idē undā⁸ olhu boltugai. balai nogôd eldeb dürsün nogôdi üdsekü boltugai. dülei nogôd sedkildü talakdahui dōn nogôdi sonoshu boltugai :: nütsügün⁹ nogôdi¹⁰ eldeb hubtsasu olhu boltugai. ibô¹¹ amitan nogôd sang nogôdi olhu boltugai. olon eldeb ed üre erdeni bér. hamuk amitan amugûlang lugâ¹² tögüskü boltugai :: ali bese dsobolonggin mederel yēr hor bo boltugai. hamuk amitan üdsekülé tälakdan. sain dürsün üdseskülengetei yosör öldsöitöi boltugai. nasuda olon amugûlang tögüskü boltugai :: sedkiksen yēr idēn undān¹³ saitur oldohui buyan. sanamaktsa tede bütükü boltugai. yeke kenggerge yamāru¹⁴ bibain¹⁵ iröl dōn kigēd. bolak¹⁶ nör kigēd küb haraji. altan padma udpala¹⁷ padma tu. idē undān¹⁸ hubtsasu ed subud maṇi ik¹⁹. cimek altan eldeb erdeni baidurya. tede sanamaktsa bütükü boltugai :: yertüntsü hamigā cü²⁰ dsobolonggin dōn ülü bolun. nige amitan cü ülü uciran bo üdsetügei. tede bügüde önggü agui yeke kigēd. inakší cinakší gerel garhui üiledkü boltugai :: kümüni yertüntsü bügüde tögüsüksen ali bui. hamigā teden dü sanaksär törön. sanaksan bügüde sanamaktsa cü. buyani üre ogoto tögüskü boltugai :: küji eriken nogôd kigēd surcilge. hubtsasun kemkedek kigēd eldeb tsetsek. dsemistü modun nogôd ētse gurban tsaktu garhu boltugai. amitan tedeni

1 haldan. 2 dsanahui. 3 enelüksen. 4 dorodon. 5 enelen (edlen?).
 6 teskeší. 7 tonilhui. 8 unda. 9 nütsükün. 10 nogôd. 11 yibô.
 12 luga. 13 undan. 14 yamaru. 15 add. yeke. 16 bulak. 17 ubala.
 18 undan. 19 rik. 20 cu.

abun bayashui boltugai. kidsär ügei hamuk tögüncilen boluksan kigēd. dōsuksan¹ bodhi sadva śravak². tōsun ētse hagatsaksan kir ügei üdsülükßen nomi cü³. arban dsük nogôdtu takin üiledkü boltugai :: dorodu amitan bügüdei tebcikü boltugai. naiman tsolo ügei ētse nökcikü boltugai. tsoloin hān dēdū dēdū yi olhu boltugai. nasuda burhan lugā nökütsükü olhu boltugai. nasuda öndür idsörtü törökü boltugai. ed kigēd tarāni sang nogôd bürïdkü boltugai. sain nere kigēd aldar dürsün kigēd önggü bēr. olon g'alab⁴ tu saitür cimekü boltugai :: naijinar bügüde nasuda üre olun⁵. bātur baildun cidahu mergen todorhui boltugai. tede nasuda bodhın tula yabun üiledün. dsurgān baramid eldekü⁶ boltugai :: arban dsüktü erdeni⁷ erkétüin dergede. burhan amugûlang sôn erdeni baidurya śirēdū sôhui yi cü tede sonoshu boltugai :: mini kilintsetü üile nogôdi bütén. ayoltai sangsartu urida ali bütëksen. ali kilintse ülü tâlahui üre olukci. tede bügüdei hotsonli ügei barahu⁸ boltugai :: ali amitan sangsartu kûlikden bügüde. orci longgin tsalma argamji bēr. batuda kûlikdekseni biligin gar yér kûlîsü tailhu boltugai. dsobolong nogôdi ētse ötör tonilhu boltugai :: ali amitan dsambutib ene kigēd. ali yertüntsüin oron busu nogôdtu. eldeb gün buyan nogôdi üiledükci. tede bügüde dü dahan bayasultsamui⁹ :: beye kelen kigēd sedkil yér bütëksen. mini dahan bayasultsahui¹⁰ buyan tōgēr. mini iröl bütün üre bütükü boltugai. tōn ētse dêre ügei bodhi yi olhu boltugai :: ali möngkü¹¹ kigēd kir ētse hagatsaksan. kir ügei sedkil yér mürgün maktan. ogoto iröküi ögüleksen ôn yér. jiran g'alab tu mô amitani tebcikü boltugai¹² :: şülüklen ögüleksen eden yér, ere eme biraman hān idsör ētse. aliga¹³ habsurun¹⁴ sóji ilaguksani ali maktakci. törölin üye bügüdedü törölyen sanahu boluyu :: gesöni erkétü bügüde bēr gesö cimen. buyan eldeb erdeni nogôdi¹⁵ tögüsün. kümüni erkétü hān nasuda tōni takin. tede teden dü tere metü boluyu :: keni cikini nüken dü namancilahui ôni dörishan üile-

¹ add. burhan. ² śravak. ³ nomcü. ⁴ galab. ⁵ ere bolun. ⁶ edlekü. ⁷ add. moduni. ⁸ barihu. ⁹ bayasultsamui. ¹⁰ bayasultsahui. ¹¹ mönggü. ¹² boluyu. ¹³ aliba. ¹⁴ habsuran. ¹⁵ nogôd.

dükci. tede nige burhani gegēn dü buyan üiledüksen busu. hoyor tu busu dörbön dü busu tabun du busu arban du busu. tere metü minggan burhani gegēn dü buyan üiledüksen mün :: sudurin aimagın erketü hān dēdū altan gerel ētse. namancilahui bōlōk kemēkü¹ inu dötögür bui :: ::

---

i kemēkü.

5. KAPITEL

Hutuktu sudurin aimagin erketü hän dëdü altan gerel kemëkü yeke kulgüni sudur. hoyodugär bak. tende¹ ilagun tögüsün üleksen² bodhi saitur huräksan okin tenggeri dü. ein kemën dsarlik bolboi. idsörtani okin tenggeri tere üye tere tsaktu. altan garin erketü hän kemëkü tere. tögüncilen boluksan hamugi maktaksan padma garhui oron ôn yér. nökciksen kigëd. irë ödüi. ödüğë boluksan ilagun tögüsükse burhan nogôdi ilerkei maktabai. ilaguksan ali urida bolun ali boluksan kigëd. arban dsügin yertüntsü dü ali sôkci. ilaguksan nogôd teden dü. mürgün üiledümüi. ilaguksan tede bügüde bi maktamui. cidakci erketü amurlin maşı amurlin maşı ariluksan. beye altani önggëdü saitur orośin. egeşik nogôd bügüde bër burhani dsarlik irô. esrüni egeşik dô maşı dörishahui dsarlikta :: dsögüi togus³ kükü udpala⁴ terigün. tongting⁵ ⁶ burgasuni nabci dsa şa şobôn lugä adali. tsasun dung⁷ metü maşı tsagân şüdün⁸. nasuda altan metü maşı üdseküleng tei orośimui :: nidün sumän tongting kir ügei. kükü udpala⁹ maşı delgereksen metü. kelen yeke sain padma önggütöi. padma metü üdsekden padmain törtsov¹⁰ metü :: nigörin sanggin üsün padmain ündüsün dung lugä adali. baidurya yin önggü lügë adali barôn du ergin¹¹. cidakci yin kümüske¹² naran¹³ sara¹⁴ barakdahui lugä adali. beyein küsün gün nidün garhui dsögüin önggü metü. nigôrtu öndür habar nasuda ilerkei. dsölön salain altan metü sain önggütöi. nasu ürgüljide ilaguksan bügüdein. dëdü tsêci¹⁵ dsölön¹⁶ erkin ülemji maşı garuksan :: sara üsuni nüken étse nidsed¹⁷ urgun. şara

1 tede. 2 tögüsükse statt tögüsün üleksen. 3 togos. 4 udbala.
5 tongting. 6 add. önggü. 7 dung. 8 şütün. 9 udbala. 10 törtsov.
11 erkin. 12 kümüskü. 13 narin. 14 saran. 15 tsêji. 16 dsölön. 17 nijid.

üsün nogôd urguksan barôn du ergin¹. tonting gerel badaran gilib kekûi² burgasun³ nabciu. toguşın höloi tâlamjitai⁴ metü kükü üdsesküleng tei :: hubilumaktsa beye bêr gegêrölün üle-dümüi. arban dsugin yertüntsü dü ali amitan. gurban yertüntsü dü kidsär ügei dsobolong amurlin. amugûlang bügüde bêr amitan nogôd cü harun⁵ :: tamuin amitan kigêd adôsun amitan. birid tenggerin oron kümün amitan nogôdtu. amitan tede bügüde amugûlang yêr harun⁶. mô dsayâtani amitan nogôd hamuk amurlin. önggû sain altan lugâ adali gereltei. biśilgaksan altan metü maşı gegerekü⁷ beyetei. saibêr oduksan maşı kir ügei sara nigörtai. mišekü maşı üdseskülengtei. maşı kir ügei nigörtai :: ütsûken kûken metü gegên beyein gesôn dsölon⁸. arsalan metü yede bêr daruhuin dêdü. gar urtu gar maşı urtu salain naildsôr kei küdölgükü metü :: alda turşı gerel badaran gerel maşı garun. minggan naran metü maşı todorhui⁹. cidakcın erkeltü¹⁰ gegêni önggû kir ügei. kidsär ügei tarâlang nogôd bügüde maşı gegerekü :: burhani gerel maşı todorokson yêr. kidsär ügei dsôn minggan tarâlang nogôdtu cü. belge den¹¹ üledükci olon naran sara. tede bügüde gerel ügei bolumui. burhan naran yertüntsüin dsula mün. burhan naran dsôn minggan nogôd inu.. kidsär ügei dsôn minggan tarâlang nogôdtu. tögüncilen boluksan naranigi amitan üdsekü :: dsôn minggan buyan tögüsükseñ gegêni. erdem bügüde bêr saitür cimeksen beye. dsâni erketüin habar metü ilaguksani gar. gar kigêd külün gerel maşı üdseskeleng¹² tei kir ügei :: gadsar dêreki tösun lugâ adali metüin tödüi. narin tosuni¹³ tödüi ali nökciksön burhan kigêd. ali narin tosuni¹⁴ tödüi ireküi kigêd. ali narin tösuni tödüi sôksan. ilaguksan eden dü maşı tunggalak. beye kelen sedkil yêr tsetsek örgün. küji nogôdi örgün dsôn maktal kigêd. buyan tu sedkil yêr cü mürgümüi :: ilaguksani erdem ali buyantai boluksan.. manglai dêdü eldeb olon dsüreken. bi minggan g'ala'b tu dsôn kelen yêr. burhani erdem ögûlen ülü cidahu :: nige ila-

¹ erkin. ² kiküi. ³ burgusun. ⁴ tâlamjitai. ⁵ hanun. ⁶ hanun.
⁷ gegereküi. ⁸ tsölon. ⁹ todorhoi. ¹⁰ erketü. ¹¹ belgedün. ¹² üdsekü.
¹³ tösuni. ¹⁴ tösuni.

guksani erdem nogôdi cü. minggan kelen yér cü. ütsûken tödüi ögûlen ülü cidahu. bi ilaguksan nogôd bügüdein. nige erdem delgerenggûi ögûlen hamigâ cidahu :: tenggeri selte yertüntsü bügüde dalai bolun. sangsarın üdsûr ētse dorokši usun yér dûrûk-seni. üsuni üdsûr yér tsaklan cidahu bolhu. saibêr oduksan nogôdin erdem nigeni cü busu :: beye kelen kigêd sedkil maşı tunggalak yér. ilaguksan bügüdei yi bi maktan maktaksan yér. buyani dêdû üre mini ali hurâksan. tögér amitan ilaguksani olhu boltugai. tere metü hân burhan nogôdi maktâd. hân ene metü irôl talbihui inu. irê ödüi kidsär ügei g' alab tu cü¹. hamiga² kigêd hamigâ bi töröküi dü. dsödün³ dü ene metü⁴ namancilahui sonosun üiledümüi :: ilaguksani maktaksan padma garhui oron ene metü yi. tere töröl kigêd tende olon üiledümüi. burhani erdem kidsär ügei adalidhal ügei kigêd. ali bese minggan g' alab tu olhu berke. tedeni dsödün⁵ dü cü sonosun üiledümüi. sonosun üiledküi tsaktu tedeni nomlon üiledümüi :: amitan dsobolonggin dalai ētse tonilgon üiledümüi. dsurgân baramidi dôsun üiledümüi. hoino dêre⁶ ügei bodhi olun üiledümüi. mini tarâlang hösün ügei boltugai :: kenggerge örgüksön tein bolbusuraksan⁷ üre kigêd. hamuk ilaguksadi⁸ cü maktaksan ündüsün yér. erketü śakyamuni yi ilerkei üdsen üiledümüi. tende bi eşi üdsûlküi olhu boltugai :: altan gartuin erke kigêd altani gerel. mini ene hoyor kübôn ali bolbo cü. tende kübôn kûken tere hoyor lugâ. dêre ügei bodhi du eşi üdsûlküi olhu boltugai :: ali amitan oro ügei sütê ügei. ibêl ētse hagatsan enülün⁹ üiledükse. tedendü cü irê ödüi tsak nogôdtu. ibékci kigêd ömô sadun ibêl sütén bolhu boltugai :: dsobolong bügüde garhui gi baran üiledkü boltugai :: amugûlang bügüde garhui oron bolhu boltugai. nôkciksön uriduin muhur tede kedüi cinen. irê ödüi g' alab tu bodhi yi edlen¹⁰ üiledümüi :: dêdû altan gerelin namancilahui bêr. mini kilintsein dalai hatahu boltugai. mini dsayâni dalai barakdahu boltugai. mini nisvânişin

¹ add. nogôdtu cü.   ² hamigâ.   ³ dsöden.   ⁴ add. kenggerge
üdsen tende ene metü.   ⁵ dsöden.   ⁶ dere.   ⁷ bolbosuraksan.
⁸ ilaguksani.   ⁹ enülün.   ¹⁰ edlen.

dalai barakdahu boltugai :: mini buyani dalai tögüskü boltugai :: kir ügei belge biligín dēdü gegēn yēr. mini belge biligín dalai maši arilhu boltugai. erdem bügüdein dalai bolhu boltugai :: bodhi¹ üyein erdem dōrishu boltugai. dēdü altan gerelin namancilahuin kütsün yēr. mini buyan maši geikü boltugai. Mini bodhın üdsekdel maši maši arilhu boltugai. kir ügei belge biligín dēdü gegēn yēr. mini beyein gerel gegērekü boltugai. buyani gegēni saitür todorhui² bolgohuin tula. gurban yertüntsü ilangguya garhu boltugai :: buyani kütsün lügē nasuda tögüskü boltugai. dsobolonggın kütsün ētse nasuda hagatsahu boltugai. dsobolonggın dalai ētse getülün. amugúlang bügüdei³ dalai metü bēr. irē ödüi g' alab tu bodhi yi edlen üiledemüi. gurban yertüntsü dü uriduin muhur kedüi cinen dü. tögüncilen boluksan. tedeni tarālang hamuk ilaguksadın. erdem kidsär ügei ilangguyā⁴ garuksan yambar metü. kidsär ügei erdem nogôd yēr mini tarālang. irē ödüi tsaktu tere metü bolhu boltugai :: südurın aimagın erketü hān dēdü altan gerel ētse. nökciksön kigēd irē ödüi ödüğē boluksan hamuk tögüncilen boluksan maktaksan. padma tsetsek garhui oron kemekü bölok inu dabtagär bui :: ::

---

1 bodhın. 2 todorhoi 3 bügüde yi. 4 ilangguya.

6. KAPITEL

Tegēd ilagun tögüsün üleksen tere tsaktu. sülük edeni¹ dsarlik bolboi. sedkişi ügei busu sudur nogôdu. hösun nom nogôdi maşı delgerenggüi nomloboi. tere metüin tula manglai dêdü sudur ende. hösun nom nogôdi tobcin tödüi nomlokson yér. ütsüken oitoi amitan tein ülü medeküin tula. nom nogôd bügüdei meden ülü cidahu. tere metüin tula dêdü manglai sudur ende. hösun nom nogôdi. tobcin tödüi nomloboi :: amitan bügüde magad meden üiledkü kigēd. amitani gargan üiledküin tula örösöng-gün erkēr. arga kigēd yosun kigēd busu ündüsün nogôd yér. erketü dêdü manglai sudur öni nomlomui :: ene beye hösun balgad ger yambarcilan. erketen nogôd tserik kigēd dêrme lügē adali. tede² bügüde nige balgad tu orosihu mün bolbo. tede inakşι cinaksι tein ülü medekü. nidüni erketü dürsün boluksan nogôdu güikü. cikini erketü dô tein şinjilekü. habarin erketü eldeb ünuri ünuskü. keleni erketü nasuda amtan du güikü. beyein erketü kürülge nogôdu güikü. sedkilin erketü nom nogôdi tein şinjilekü. dsurgān erketü ede inakşι cinaksι. öbör öbörin oron du maşı oron üiledkü :: sedkil yelbi metü kelberikü mün. dsurgān erketü oro tein şinjilen üiledkü. yamāru nige kümün hösun balgadtu dobtulahu³ kigēd. tserik kigēd dêremetei orosihu metü :: yamāru sedkil dsurgān oron du oroşin üiledün. erketün yabudalın oro cü⁴ saitür medekü. tere metü sedkil dsurgān oron du oroşin üiledci. erketeni yabudalın oron nogôdi cü saitür medekü :: dürsün kigēd dôn tögüncilen ünür nogôd. amtan kigēd kürülge tögüncilen yabudalın oron nom. sedkil⁵ erketen hamuktu. erkeşin oroji şobôn metü kelberikü boluyu :: erketü hamigā hamigā oroşin üiledüksen.

---

1 erdeni. 2 tere. 3 dobtolhu. 4 orcü. 5 add. dsurgān.

tere erketü medekü mün cinartai üiledkü. beye kelberikü ügei üiledkü ügei. dsüreke ügei. šiltän ētse boluksan mün :: ünen busu ogöto sejikleküi ētse boluksan. hösun balgasun du üilein endörölküi kürdü metü oroşihu gadsar gal usun kigēd kei nogôd. öbörödöoroşin dsük dsüktü oroşihu :: üligerlekülë horotu mogoi nige oron du yambarcylan. nasuda inakší cinakší dsokilduhu busu metü. mahamudin dörbön mogoi nogôd tede cü. hoyor inu dékší¹ yabuhu hoyor inu dorokší yabuhu :: dsük kigēd dük dsubki nogôd tu hośod kü. mahamudin mogoi tede bügüde ebderkü boluyu. şoroin mogoi kigēd usuni mogoi nogôd ene hoyor dorokší tsuburin üiledkü mün galin mogoi kigēd kein mogoi. ene hoyor dékší ok-torgui du yabuhu mün :: yamäru urida üiledüksen üile nogôd yér. sedkil kigēd tein medeküi bügüde dü oroşin yabuhu :: tenggeri kümün kigēd gurban mô dsayātan du. yamäru üiledüksen dsayāni sangsar tu törökü. badkan kei kigēd tsösün barakdahulä². beye inu sésün kigēd mô böljisün yér dürkü :: ilerkei ülü tälahuï³ horohoin⁴ tsoktso bolhu. ükér nogôdtu tarhan⁵ modun metü bolhu. okin tenggeri cü⁶ nom eden dü üdse. ôn dü amitan tögüncilen budgali kigēd. nom nogôd ede bügüde hösun. munghak šiltän ētse boluksan mün. yeke mahamud ede ülemji bolhu busu. ese boluksan ētse bolun ülü bolhu mün :: yoni tula bolhu ülü bolhu. toni tula yeke mahamud kemén bi ögûlemüi. munghak daširam du cü bui busu. munhagin šiltän ētse boluksan mün. munghak ene bui busu. toni tula bi munghak ôni nomlomui :: hurän üiledküi tein medeküi nere⁷ kigēd dürsün selte. dsurgän törön tügeküi kürgeküi kigēd medereküi. baha abhui kigēd tögüncilen sangsar. töröküi kigēd ötölküi⁸ ükükü gasalang hor nogôd :: orcilongin kürdü yamäru oroşikson nogôd. ese boluksan ētse boluksan kigēd ülü bolhu. yosör busu sedkil yér tein şinjilekü. mini üdsen üiledükseni şinjilen üiledümüi. belge bilik ildü bér nisvânis dalai tasulun. tsoktsoin oroni hösun boluksani üdse. bodhîn erdem agui yeke⁹ uhan üiled :: bi arşan abhui balgadın ôde cü nén. ara-

¹ dekší. ² barakdahula. ³ talahuï. ⁴ horohuin. ⁵ tarhan. ⁶ ci.
⁷ nere. ⁸ ötölkü. ⁹ yekei.

śāni¹ śūsüni saba cū hamuk tu üdsülbei. bi araśāni² abhui balgadin oron tende oron. bi araśāni śūsün yēr öbörön hanun üiledbei :: bi nomin yeke kenggerge cingge deledün bi nomin dunggin dēdү yi cū tatan. bi nomin dēdү dsula śitän³ üiledbei. bi nomin dēdү hurai orölbai. bi nisvāniśin manglai daisun nogödi ilakbai. bi nomin dēdү ilaguksan belgetüi⁴ boshon. sangsarın dalai ētse amitan saitur getülgəbei. bi gurban mō dsayätani mōr nogödi hābai :: nisvāniśin gal yēr enelüksen a(i)mitan. sütē ügei bolun ömō sadun ügei. amitan nisvāniśin gal yēr enelükseni amurliulun üiledci. araśāni seriün śūsün⁵ yēr hanggan üiledbei :: ali ni tula olon g' alab tu urida bi. uduridukci yi sedkişı ügei takin üiledbei. nomin beye tōni ogōto eriküi dü. batu nomogodhon orohui bēr bodhın tula yabuji :: gar nidün kigēd kül. gesöni dēdү kigēd tālahui⁶ kübön kigēd okin. ed ik maṇi subud cimek kigēd. altan baidurya kigēd eldeb erdeni. gurban minggani hamuk dsemistü modun kigēd. öbösün kigēd hamuk öbösün nogöd. oisugui nogöd kigēd gadsar ētse urguxsan⁷ hamugi utulun kerciji. tede hamugi harin kemkelün. maşı narin tōsun metü üiledci. oktorgui⁸ mandal kedüi cinen dü. kemkedegin tsoktso tsoktsolon. öni gurban hubidu ilagan cidahu. gadsartu şoroi bui nogöd. gurban minggan hamugin. tōsun oron sedkişı ügei gi. amitan bügüde ali medeksen. tere nige amitan bolhu. medeküi tōn yēr tōsun nogödin. üirmegi tōlun⁹ üiledküi inu. amitan bügüde ētse saitur garuksan. belge bilik saitur tögüsüksen kümün nogöd. hamugi tōlun¹⁰ cidahu bolhu. ilaguksani medeküi gi ülü cidahu. yeke cidakcın belge bilik ali. nige akşani¹¹ nigen dü orohui yi cū. olon byeva g' alab tu. hamigā cū tōlun¹² ülü cidahu. sudurın aimagın erketü hān dēdү altan gerel ētse hösun cinarın bölök kemēküi¹³ inu dsurgadugär¹⁴ bui :: ::

1 aršāni. 2 aršāni. 3 śikan. 4 belgetügi. 5 śösün. 6 talahui.
 7 urguxsa. 8 oktorguin. 9 tōlon. 10 tōlon. 11 akşini.
 12 tolun. 13 kemēkü. 14 dsurgadugär.

7. KAPITEL

Tegēd olo sonosuksani kübön yeke hān kigēd. oron orcini sakikci yeke hān. hutuk töröksön yeke hān kigēd. sain busu nidütü yeke hān. nogōd debisker ētse bosci. debel yēn nigen mürin¹ dü ümüsci. barōn öbōdöḡin² irmek kōsōrō³ sögödc̄i. ilagun tögüsük̄sen hamigā bui tere dsüktü aliga⁴ habsurun sögödc̄i. ilagun tögüsük̄sen dü ein kemēn ailadhabai. toin ilagun tögüsük̄sen sudurin aimagin erketü hān dēdū altan gerel ôni hamuk tögüncilen boluksan nomlon. hamuk tögüncilen boluksad üdsen. hamuk tögüncilen boluksad ailadun bodhi sadva yin tsūlgan bügüde ogōto barihu. tenggerin tsūlgan bügüde mürgün üiledkū. tenggerin tsūlgan bügüde takihu. tenggerin erketüin tsūlgan bügüde ilerkei mak-tahu. yertüntsü tedkükc̄i bügüde takin maktan ögūlji saitür kündülek̄i. tenggerin ger balgasun bügüdei⁵ gegērölün üiledkū. hamuk amitan du ülemji amugūlang saitür ögün üiledkū. tamuin amitan kigēd adōsuni töröl oron. erligin yertüntsüin dsobolong bügüdei yi hatāhu. hamuk ayôlin ürgülli yi tasulhu. cinaduin tserigin tsūlgan hamugi saitür urbûlhu. dsudin hor hamugi saitür amurliulun üiledkū. ebecini erker⁶ hamugi amurliulun üiledkū. hamuk grāh'ai⁷ arilgan ülemji amurliulun üiledkū. gasalang kigēd nisvānis hamugi maši amurliulun üiledkū. eldeb dsüil ayôli⁸ saitür amurliulun üiledkū. eldeb dsüil hori maši amurliulun üiledkū. dsôn minggan hori saitür darun üiledkū bui :: toin ilagun tögüsük̄sen sudurin aimagin erketü hān dēdū altan gerel ôni. nökürin dotoro agui yeke saitür nomloholu⁹. nom sonosukc̄in nomin arşāni¹⁰ şüsün ôkēr bida tserik kigēd bōl selte dörbön yeke hān. tenggerin beye ôni tsok dsali bēr. maši örgüjikü boluyu. bidani beye dü

1 müren. 2 öbödük- ḡin. 3 küsörö. 4 alihā. 5 add. gi. 6 erker.
7 yi. 8 ayôl. 9 nomloholu. 10 arşāni.

ALTAN GEREL

30

kitsēl kigēd auga kütsü cū öskekü boluyu. tsok dsali kigēd tsok¹ bügüde tögüsükseñ cū bidani beyedü orohu boluyu :: toin ilagun tögüsükseñ dörbön yeke hān bida nom tögüsün nom öğülekci nomin hān mün. toin ilagun tögüsükseñ bida nom yēr. tenggeri klu kigēd hor ögükci. asuri kigēd garuđa. ünür idekci kümün buyu yōn kigēd ēmnel gebeli tū nogôđin hān bolumui. teskeši ügei bhudin tsûlgan örösönggүi ügei. busudin önggү bulâkci nogôđi urbûlun üiledümüi. toin ilagun tögüsükseñ dörbön yeke hān bida hor ögükciñ horin naiman uduridukci yeke noyod kigēd. olon dsôñ minggan hor ögükci lügē hamtu nasu ürgüljide. tenggerin nidün maši arilun kümün ētse nökciksön yēr. dsambutib hamugi üdsen üiledümüi². sakin üiledümüi ogoto sakin üiledümüi. toin ilagun tögüsükseñ tōni tula dörbön yeke hān bida yertüntsü tedkükcı kemekü neretei bolboi. toin ilagun tögüsükseñ ali ken dsambutib endē cinadu tserigin tsûlgan yēr oro ebden üiledkü buyu. dsudin hor buyu. ebecini hor buyu. eldeb dsôñ hor kigēd eldeb minggan hor. dsôñ minggan hor³ yēr künön üiledküi dü. toin ilagun tögüsükseñ dörbön yeke hān bida. sudurin aimagin erketü hān dēdū altan gerel öni barikci nom öğülekci dgeslong tedeni. örgün üiledümüi. toin ilagun tögüsükseñ kedsē dörbön yeke hān bida ridi hubilgan kigēd adistid yēr. nom öğülekci dgeslong tedeni örgüküi dü. ali ali oron du bui du sudurin amagin erketü hān dēdū altan gerel öni. oron tede teden dü agui yekede saitur üdsülün üledün. ali eldeb dsôñ hor kigēd. minggan hor ulustu bolhu ene metü ede maši amurlihu⁴ boluyu :: toin ilagun tögüsükseñ kümüni hān keni oron du sudurin aimagin erketü yi barikci nom öğülekci dgeslong tede ireküi oron teden dü. sudurin aimagin erketü hān dēdū altan gerel öni cū tsuhulalahu boluyu. toin ilagun tögüsükseñ kedsē kümüni hān sudurin aimagin erketü hān dēdū altan gerel öni cingnan sonosöd. sudurin aimagin erketü öni barikci dgeslong tedeni. cinakşı ösürgütsekci⁵ hamuk ētse bügüde dü sakin üiledkü. ogoto iben ogoto barin ogoto tedkün üiledküi dü. toin ilagun

1 dsük. 2 add. ogoto. 3 add. dsôñ minggan hor. 4 amurlihu.
5 esergütsekci.

tögüsükseñ dörbön yeke hān bida. kümüni hān tōni oron hamuktu oroşikson amitan nogôdi bügüdedü sakin üiledümüi. ogōto ibēn ogōto barin ogōto tedkün. amurlihu kigēd sain amugûlangtai bolgon üiledümüi. toin ilagun tögüsükseñ kedsē kümüni hān dgeslong buyu eke dgeslong buyu. ubaş¹ buyu ubasantsa sudurin aimagin erketü öni barikci du amugûlun üiledküi hamuk yēr amugûlun üiledküi dū. toin ilagun tögüsükseñ dörbön yeke hān bida. kümüni hān tōni oron hamuktu oroşikson amitan nogôdi amuhui hamuk yōma bēr amugûlun². hamuk yōma bügüdei yi tögüsken üiledümüi. toin ilagun tögüsükseñ kedsē kümüni hān tere dgeslong buyu eke dgeslong buyu ubaş³ buyu ubasantsa. sudurin aimagin erketü öni barikci ni saitür kündülen⁴ üildedün. dēdū dū üiledün. tusalan⁵ üiledün takihulā⁶. toin ilagun tögüsükseñ dörbön yeke bida kümüni yeke hān tōni. hān bügüde ülemji saitür kündülen üiledümüi. ülemji dēdū bolgon üiledümüi. maşı tusalan üiledümüi. maşı takin üiledci. hamuk ulustu cū maşı maktan üiledümüi :: tegēd ilagun tögüsün üleksen⁷ dörbön yeke hān du sain kemekü ögün. yeke hān nogôd sain sain. yeke hān tacū sain sain. ene metü ta uridani ilaguksan du ülemji üile üiledükseñ. buyani ündüsün nogôdi öskekseñ. olon dsôn minggan krak krik byeva burhantu cihula kündülel üiledükseñ. nom tögüsükseñ nom ögûlekci. nomin hān nom yēr tenggeri kümün nogôdin hān bolukan mün. ene metü ta önidö hamuk amitan du tusalahui sedkil tögüsükseñ amugûlhui sedkil kigēd asarahui sedkil tögüsükseñ. hamuk amitan du tusalan amugûlun üiledküi ülemji sanān du orokson⁸. tusa ülü bolhui⁹ hamugi hâkci. hamuk amitan du hamuk amugûlanggi saitür bütéküi¹⁰ dū kicikci¹¹ mün. dörbön yeke hān ta sudurin aimagin erketü hān dēdū altan gerel öni. takikci tusalan üiledküi dū kitsékci¹² kümüni hān tedeni bügüdedü sakin üiled. ogōto ibēn ogōto barin ogōto tedkū¹³. dsasak tebcin amurlin sain amugûlangtai bolgon üiled :: tōni tula yeke hān ēnnel tei

1 ubaşa. 2 amurliulun. 3 ubaşa. 4 kündülen. 5 tuslan. 6 takihula. 7 tögüsükseñ statt tögüsün üleksen. 8 oroksun. 9 bolhu. 10 bütéküi. 11 kitsékci. 12 kitsekci. 13 tedkün.

bôlttoi olon minggan dsôn rakşa¹ lugâ selte ta dörbôle. nökciksön kigêd irê ödüi ôdugê boluksan ilagun tögüsükse burhan nogôdin nomîn yosu bügüdedü sakihu boluyu. ogôto tedkün ogôto barihu cû boluyu. tende dörbön yeke hân ta êmneltei ulustai olon dsôn minggan rakşa² tai. tenggeri kigêd asuri baildugâ³ bailduhui du ilaga⁴ boluyu. asuru⁵ nogôd darukdahu boluyu. ene metü sudurin aimagin erketü hân dêdü altan gerel cinaduin tserigin tsûlgan hamugi nomogodhon üiledükci ôni tula. dgeslong buyu eke dgeslong buyu ubaşı buyu ubasantsa. sudurin aimagin erketü ôni barikci. tedeni bügüdedü sakin üiled. ogôto ibê ogôto bari ogôto tedkü. amurlin sain amugûlangtai bolgon üiled :: teged olo sonosuksani kübôn yeke hân kigêd oron orcini sakikci yeke hân. hutuk töröksön yeke hân kigêd mô nidütü yeke hân debisker êtse bosci. debel yêng nige mürin dü⁶ ümüsci. barôn öbödögin⁷ irmek kösörö sögündci. ilagun tögüsükse hamigâ tere dsük tü aligâ⁸ habsurun sögündci. ilagun tögüsükse dü ein kemén ailadhabai. toin ilagun tögüsükse irê ödüi tsaktu. sudurin aimagin erketü hân dêdü altan gerel ôni. balgad buyu abhui balgad buyu. delgô balgad buyu. nelüngkei buyu.. oron orcin buyu⁹. ordu harşı orcin hamigâ edlen üiledkü kigêd. kümüni hân ali alîn oron du edlen üiledkü¹⁰ kigêd. toin ilagun tögüsükse kümüni hân boluksan ali dsarim. tenggerin erketüin tanggarik hâni şastir ôn yêr. hân bolun nasu¹¹ ürgüljide sudurin aimagin erketü hân dêdü altan gerel ôni sonoshu buyu. tusalan üiledkü buyu takin üiledkü buyu. dgeslong buyu yeke¹² dgeslong buyu ubaşı¹³ buyu ubasantsa. sudurin aimagin erketü hân ôni barikci tedeni cû saitur kündüle¹⁴ üiledün. toin du üiledün. tusalan üiledün takiji nasu¹⁵ ürgüljide. sudurin aimagin erketü hân dêdü altan gerel sonoshulâ¹⁶. nom sonosuksan müreni usun ürgülji nomîn arasâni¹⁷ şûsün ôn yêr. bida dörbön yeke hân êmneltei ulustai. olon dsôn minggan yakşa yin tenggerin beye ede yeke tsok dsali maşı örgüjikü boluyu. bidan

1 yakşa. 2 yakşa 3 baildugân. 4 ilakhu. 5 asuri. 6 morin du.
 7 öbüdögin. 8 alisha. 9 fehlt. 10 üiledkü. 11 nasun. 12 eke.
 13 ubaşa. 14 kündülen. 15 nasun. 16 sonoshula. 17 arşâni.

du kïtsënggïi¹ kigëd yeke auga kütsü cü üiledkü boluyu. mani² tsok dsali tsok kigëd bügüde tögüsükseñ cü maşı örgüjikü boluyu. toin ilagun tögüsükseñ dörbön yeke hän bida ēmneltai olon dsôn minggan yakşa tai. beye üdsekü ügei bolgon üiledci. ödüğë kigëd irë ödüi tsak tu balgad buyu abhui balgad buyu. delgû balgad buyu oron orcin buyu ordu harşı orcin hamigä sudurïn aimagïn erketü hän dëdü altan gerel öni edlen üiledküi teden dü odun üiledümüi. sudurïn aimagïn erketü hän dëdü altan gerel öni. sonosukci tusalan üiledükci takin³ kümüni hän tedeni bügüde dü sakin üiledümüi. ogöto ibëñ ogöto barin ogöto tedkün. tsasak⁴ tebcin amurlin sain amugûlangtai bolgon⁵ üiledümüi hâni ordu harşı orcin tede kigëd oron orcin tede. oron⁶ tedeni cü bügüdedü sakin üiledümüi. ogöto ibëñ ogöto barin ogöto tedkün. tsasak⁷ tebcin amurlin sain amugûlangtai bolgon üiledümüi. oron tedeni cü ayôl hor kigëd ebderel hamuk êtse ogöto tonilgon üiledümüi. cinaduin tserigin⁸ tsûlgan nogôdi cü harin hariulun üiledümüi. kümüni hän ali ken sudurïn aimagïn erketü hän dëdü altan gerel öni sonosukci tusalan üiledükci takin üiledükci. tõni daisun⁹ śidarorošikci busu nige hän bolun. toin ilagun tögüsükseñ kedsë daisun śidarorošikci hän tere ein kemën. bi ēmnelin tsûlgan dörbön üyetei hamtu oron tede¹⁰ odci. oron tõni maşı ebden üiledüye kemën sedkil őskekülë¹¹ toin ilagun tögüsükseñ tere üye tere tsak tu sudurïn aimagïn erketü hän dëdü altan gerel öni tsok dsalın kütsün yêr. śidarorošikci daisun hän tere busu hän lugä baidugä baidun üiledkü. öbörin oron du odbo cü oron ebderekü boluyu. hâni teskeşü ügei ebderel cü bolhu boluyu. oron du rakşa kigëd ebecin bolhu boluyu. oron du eldeb dsôn mekdenikü cü bolhu boluyu. toin ilagun tögüsükseñ kedsë śidarorošikci daisun bolukci hän tere öbörin oron du odhui du. eldeb dsôn hor kigëd eldeb dsôn mekdenikü ene metü bolhu. toin ilagun tögüsükseñ śidarorošikci daisun bolukci tere dörbön üyetei tserik hurâji. cinaduin tserigin

¹ kitsënggïi. ² mini? ³ üiledükci. ⁴ dsasak. ⁵ bolun. ⁶ om. tede oron. ⁷ dsasak. ⁸ tseregïn. ⁹ dayasun. ¹⁰ tende. ¹¹ őskükü.

tsülgan ken ireküin tula. öbörin oron ētse garci dörbön üyetei ēmnelin tsülgan lugā hamtu oron tende kürün odhui du. hamigā sudurin aimagin erketü hān dēdü altan gerel ene orošikson oron tōni tein ebden üiledkü üiledküle. toin ilagun tögüsükseñ dörbön yeke hān bida ēmneltei ulustai olon dsōn minggan rakşa tai hamtu beye ülü üdsekđolun üiledükci tende odun üiledümüi. cinadu tserigin tsülgan tōni dsamdu oroksoni cü. tēnde ētse harin hariulun üiledümüi. eldeb dsōn mekdenikügi cü daruida bütēn üile-dümüi. todhorcū üiledümüi. ene metü oron tende cinaduin tserigin tsülgan odun ülü cidahu böğüsü. oro ebden üiledkü¹ harihu² hamigā bolhu :: tende ilagun tögüsün ülekseñ³ dörbön yeke hān du sain kemeküi ögün. yeke hān nogôd sain sain. yeke hān ta cü sain. ta dsōn minggan krak krik byeva⁴ tō ügei g' alab tu saitur bütēn. dēre ügei saitur dōsuksan bodhi öni tula. sudurin aimagin erketü hān dēdü altan gerel öni. sonosukci tusalan üile-dükci takin üiledükci. kümüni hān tedeni bügüdedü sakın üiled. ogōto ibē ogōto bari ogōto tedkü. dsasak tebcin amurlin sain amugūlangtai bolgon üiled. hāni ordu harşı orcin tede kigēd abhui balgad tede. oron orcin tede kigēd oron tedeni cü bügüdedü sakın üiled. ogōto ibē ogōto bari ogōto tedkü. dsasak tebcin amurlin sain amugūlangtai bolgon üiled. oron tedeni cü ayol kigēd hor. ebderel hamuk ētse ogōto tonilgon üiled. cinaduin tserigin tsülgan nogôdi cü urbûlun üiled. „dsambutib hamuktu orošikson kümüni hān nogôdi ülü baildûlun. gem ülü gubtun⁵. ülü temetsen ülü dailaldolun üiledkü dü duraşolun⁶ üiled. ēmneltei ulustai dörbön yeke hān ta „dsambutib ende. kedsē naiman tümen dörbön minggan abhui balgad teden dü⁷ naiman tümen dörbön minggan hān tede öbör öbörin oron du ilerkei tālan. hāni sangsarın erke örgüjiksön tōger ilerkei bayasun. öbörin edin tsoktso bēr inakší cinakší tein ülü künön. inakší cinakší tein künöküi ülü ôsken. yamāru öbörön urida üile hurâksan yēr. hāni oluksan öbörin hāni sangsarın erke örgüjiksön⁸ yēr bayasun. inadu cinadu du oro ebden ülü üiledün.

1 üiledkü. 2 harahu. 3 tögüsükseñ statt tögüsün ülekseñ. 4 byeva.
5 gubtan. 6 duraşolun. 7 tedendü. 8 örgüjiksön.

oro ebdeküin tula. cinadus hor ülü üiledün. kedsē jambutib ende naiman tümen dörbön minggan abhui balgad nogôdtu. naiman tümen dörbön minggan hän tede inakši cinakši asarahui sedkiltei bolun. asarahui sedkil kigēd tusalahui sedkil tei bolōd. inakši cinakši ülü baildun gem ülü gubtun¹. ülü temetsen ülü dailaldun öbör öbörin oron du tälän üiledkülē. töni tula ēmneltei ulustai dörbön yeke hän ta jambutib ôni delgerölün üiledkü. on sain bolgon üiledkü. sedkil bayashan üiledkü. olon ulus kigēd kümün yēr dûrgen üiledkü. gadsaricu önggütöi bolgon üiledkü. tsak kigēd sara sarain dundür jil büküli orcin hamuk cü sain tsak lugā töguskü boluyu. krakşa kigēd yabuhui odun. sara kigēd naran cü ödür sönüdü saitür yabuhu boluyu. hurain ürgülji cü gadsartu tsak tsaktu orohu boluyu. dsambutib hamuk tu orošikson hamuk amitan cü ed kigēd tarān bügüdei olhu boluyu. yeke jirgalangtaı bolun haram ügei boloyu. ökligü (kü) lügē töguskü boluyu². olon ki öndür idsörtai amugûlangtaı amitani yertüntsüdü törökü boluyu. tenggerin ger balgasun nogôd cü tenggeri kigēd tenggerin kübön nogôd yēr dûrkü boluyu :: yeke hän nogôd ali dsarim kümuni hän bolun. sudurin aimagın erketü hän dêdü altan gerel ôni sonosun üiledün kündülün üiledci takin üiledükse. dgeslong buyu eke dgeslong buyu ubaşı buyu ubasantsa. sudurin aimagın erketü yi barikci tedeni cü saitür kündülün³ üiledkü. dêdü dü⁴ üiledün tusalan üiledkü takin üiledkü. ēmneltei ulustai olon minggan rakşa du dsüreken êtse eneriküin tula. dörbön yeke hän ta nasu ürgüljide sudurin aimagın erketü hän dêdü altan gerel ôni sonoshulä. nom sonosuksan müreni usun nomin araşanı⁵ şüsün ôn yēr⁶. tani tenggerin beye edeni tsok dsali yekede cü örgüjikü. tani kitsenggii kigēd augā⁷ kütsü cü öskikü⁸. tani sür dsali kigēd tsok. bügüde tögüs cü maşı örgijikü. kümuni hän tede tögüncilen boluksan daini darun saitür dôsuksan şakyamuni burhan du cü. takil sedkişi ügei örgün agui yeke üiledkü boluyu. kümuni hän tere nökciksön kigēd irē ödüi ödüğe boluksan

¹ gubtan. ² add. arban buyani ülein mör töguskü boluyu. ³ kündülen. ⁴ du. ⁵ arşanı. ⁶ add. tani beye ede hanghu boluyu. ⁷ auga. ⁸ öskekü.

olon dsôn minggan byeva¹ krak krik tögüncilen boluksan du cü sedkişi ügei örgün agui yeke hamuk yôma bêr takin üiledkü boluyu. tôni tula kümüni hân tôni yekede sakin üiledkü boluyu. tôni tula kümüni hân tôni bügüde dü sakin ogôto iben ogôto barihu. ogôto tedkün dsasak tebcin amurlin sain amugûlangtai bolgon üiledkü boluyu. dêdû hatun nogôd kigêd hân kübôn nogôd. hâni okin nogôd hatuni nöküd bügüde kigêd. hâni ordu harşı orcin hamugi cü yekede sakin üiledkü boluyu. ogôto ibekü ogôto barihu ogôto tedkükü. dsasak tebcin amurlin sain amugûlangtai bolgon üiledkü boluyu. hâni ordu harşı orcin du orosıkson hamuk tenggeri cü yeke tsok dsali tögüsün. yeke kütsü² töguskü amugûlang kigêd sedkilin amugûlang sedkişi ügei töguskü boluyu. eldeb dsüil bayashulanggi üdsekü boluyu. abhui balgad tede kigêd oron orcin tedeni cü bügüde dü sakihu boluyu. ogôto tedkükü boluyu. hor ügei bolun daisun ügei bolhu. cinaduin tserigin tsûlgan hamuktu ülü darukdahu. hor ügei bolun ebderel ügei bolhu. tein kemén dsarlik boluksan du. ilagun tögüsükseñ dü olo sonosuksani kübôn yeke hân kigêd. oron orcini sakikci yeke hân. hutuk töröksön yeke hân kigêd. sain busu nidütü yeke hân tede ein kemén ailadhabai. toin ilagun tögüsün üleksen³ kümüni hân ali dsarim sudurin aimagin erketü hân dêdû altan gerel ôni cü sonosun üiledkü. öbôri cü yekede sakin üiledkü üiledkü. dêdû hatun kigêd hân kübôn nogôd. hâni okin nogôd kigêd hatuni nöküdin⁴ tsûlgan nogôdi cü yeke sakihui bêr sakin üiledkü. hâni ordu harşı orcin tede hamuk tu cü amurlin sain amugûlang yeke bolun⁵. sedkişi ügei ülemji ilangguya garuksan dêre ügei üiledkü üiledkü boluyu. ene nasun du öbörin hân oroni erke örgüjiksön yeke sedkişi ügei maşı örgüjikü mün. hân sedkişi ügei lûgë töguskü qoluyu. buyani tsoktso sedkişi ügei yi barin üiledkü boluyu. öbörin hamuk oro cü bügüde dü sakin üiledkü. ogôto tedkün üiledkü. öbörin oron du hor ügei bolun daisun ügei bolhu. cinadu tserigin tsûlgan du ülü abtan haldahui ebecin ügei bolun. ebderel ügei

1 byevä. 2 küci. 3 tögüsükseñ statt tögüsün üleksen. 4 nöküdein.
5 bolgon.

üiledkü üiledkü bögüsü. toin ilagun tögsüksen kümüni hän tere sedkil maşı algasahu ügei. südsülkü selte dsuruk¹ lugä selte bér. sudurın aimagın erketü hän dēdū altan gerel öni saitür kündülen² üiledci sonosun üiledümüi. sudurın aimagın erketü hän dēdū altan gerel öni sonoshuin tula kümüni hän tere hāni ordu harşı ilang-guya garuksan du odun üiledkü. tende odōd cü hāni ordu harşı kükitei³ eldeb usun yēr darülun üiledci. eldeb şalgadak tsetsek delgen üiledkü. kükitei eldeb usun yēr darölün⁴ üiledüksen tende. eldeb cimek yēr saitür cimeksen nomin öndür śirē beledün üiledkü. dsük tende kükür ilaguksan belgetü kigēd badan eldeb yēr saitür cimen üiledkü. kümüni hän tere beyebēn ug'ān üiledkü. hubtsasu sain ünür anggilhui üdseskülengei śine hubtsasu ümüsün. eldeb cimek yēr cimen üiledkü. öbörin debisker maşı bogoni debisün üiledci debisker tōn⁵ dü sōn. hāni tsadurahui⁶ bér omorhon ülü üiledkü. tende hāni sangsarın erke örgüjiksön dü tatsān⁷ ülü üiledkü. tsadurahu⁸ ilörkekü kigēd. omorhohu hamugi tein tebcikü⁹ sedkil yēr. sudurın aimagın erketü hän dēdū altan gerel öni sonosun üiledkü. nom ögülekci dgeslong tōn dü cü burhan bakşın hurān medeküi ösken üiledkü. kümüni hän tere üye tere tsaktu dēdū hatun kigēd hän kübön nogôd. hāni okin nogôd kigēd hatuni nökürin tsülgan nogôdi tâlahui kigēd tusalahui bér. hurān üiledkü. dēdū hatun kigēd hän kübön nogôd. hāni okin nogôdtu irō üge ögülen üiledkü. hatuni nöködin¹⁰ tsülgan hamuk tu cü irō üge ögülen üiledkü. nom sonoshui¹¹ du eldeb dsüil takil nairöhlui üiledkülkü üiledkü. sedkişi ügei ailadhaşı¹² ügei bayashulang amugülang yēr öbörön hanun üiledkü. sedkişi ügei bayashulang amugülang yēr amun üiledkü. erketen amun üiledkü öbörön¹³ yeke kerek bolbo kemēn sedkin üiledkü. öbör yeke bayashulang yēr bayasun¹⁴ üiledkü :: maşı yeke bayashulang öskēd. nom ögülekci yiğ¹⁵ uktun¹⁶ üiledkü :: ein¹⁷ kemēn ailadıhaksan du. ilagun tögsüksen dörbön yeke hän du ein kemēn dsarlik bolboi. yeke hän nogôd

¹ dsurak. ² kündülel. ³ kütsetei. ⁴ darülun. ⁵ tōn.

⁶ tsadarahui. ⁷ tacın. ⁸ tsadarahu. ⁹ tebcikü. ¹⁰ nögüdin.

¹¹ sonoshu. ¹² adlidhaşı. ¹³ öbörön. ¹⁴ baisun. ¹⁵ ögülekciği.

¹⁶ uktan. ¹⁷ tein.

tere üye tere tsak tu. kümüni hän tere hamuk hubtsasun yēn üdseskülengtei. śine tsagāni ümüsün üiledkü. sanjilga kigēd eldeb cimek yēr öbōri saitür cimen üiledkü. tsagān kükür cū barin üiledkü. hāni yeke¹ dsok'öl yēr öbōrō eldeb öldsöi bariji. hāni ordu harṣi tende ētse garci nom ögûlekci yi gi² uktuhuin tula tende odun üiledkü. tere yōni³ tula kemēbēsü. kümüni hän tende kedüi cinēn alhu alhuksan tödüi cinēn dsôn minggan krak krik byeva⁴ galabīn⁵ orci longgi harin unagan üiledkü. tödüi cinēn kürdü bēr orciulukci hāni dsüil krik krak⁶ byeva⁷ dsôn minggani⁸ olhu boluyu. tende alhudal kedüi cinēn alhuksan tödüi cinēn ene nasun du hāni sangsarın erke örgüjiksön⁹ yeke sedkiśi ügei örgüjikü boluyu. krik krak byeva¹⁰ olon dsôn minggan g' alab tu örgün agui yeke oron du. dolōn erdeni bēr ödükseñ¹¹ tenggerin üliśi ügei balgasu olhu boluyu. kümün nogōdin hāni aimak ētse agui yeke bolun tenggerin agui yeke olon dsôn minggani olhu boluyu. hamuk töröldü yeke erke örgüjiksöni olhu boluyu. nasun urtu bolun öni dō¹² ahu boluyu. tsölörkü lügē tögüsökü boluyu. üge toktöhui dsokistoi bolun aldär lugā tögüsökü boluyu. ögûlel maśi agui yeke bolun maktahuin dsokistoi boluyu. tenggeri kümün kigēd asuri selte yertüntsü yi tusalahu boluyu. tenggeri kümün nogōdin amugülang yeke bolun yeke örgüni olun kütsü yeke boluyu. yeke kütsü tüin kütsüni auga tögüsün. sain dürsüni olhu. üdseskülengtei¹³ tälam jitai¹⁴ kigēd sain önggü delgerekseñ dēdü lügē tögüsökü boluyu. hamuk töröldü tögüncilen boluksan lugā ucirahu boluyu. buyani nökür saduni olhu boluyu. buyani tsoktso tsaklaśi ügei yi ogōto barin üiledkü¹⁵. yeke hān nogōd erdemín aci tusa ene metü yi üdsed. kümüni hän tere berein tödüi dü nom ögûlekci yi gi¹⁶ uktun üiledkü. dsôn bere kigēd minggan bere dü cū uktun üiledkü. nom ögûleci tōn dü burhan bakśin hurān medeküi ösken üiledkü. ein kemēn cū tögüncilen boluksan daini darun saitür dōsuksan

1 add. auga kigēd hāni yeke. 2 ögûlekciyi. 3 yōni. 4 byeva.

5 g' alabīn. 6 krak krik. 7 byevā. 8 minggan. 9 örgüjiksön.

10 krak krik byevā. 11 ödeksen. 12 öndö. 13 add. üdseküle.

14 tälam jitai. 15 add. boluyu. 16 ögûlekciyi.

šakyamuni burhan ödüğē mini hāni ordu harşı ende oron üiledkü. ödüğē tögüncilen boluksan daini darun saitür dōsuksan šakyamuni burhan mini hāni ordu harşı ende dsöklör dsöklon¹ üiledkü. ödüğē bi tögüncilen boluksan daini darun² saitür dōsuksan šakyamuni burhan³ nom yertüntsü bügüde lügē ülü dsokildun sonosun üiledümü. ödüğē bi nom sonosuksan ôn yēr⁴. dēre ügei saitür dōsuksan bodhi ētse harin ülü harin üiledümü. ödüğē bi krak krik byeva⁵ olon dsōn minggan tögüncilen boluksanı bayashan üiledkü. ödüğē bi nökciksön kigēd irē ödüi ödüğē boluksan ilagun tögüsükseñ burhan nogôdtu. yeke takil sedkişi ügei örgün agui yeke üiledkü boluyu. ödüğē bi tamuin amitan kigēd adōsuni töröküni oron. erligin yertüntsüñ hamuk dsobolong⁶ cū dsalgamji maši tasulhu boluyu. ödüğē bi esürüni erketü hāni beye krak krik byeva⁷ olon minggani olhu. eden yēr buyani ündüsü ni kürönggü ôsken üiledkü. ödüğē bi humustain beye krak krik byeva⁸ olon dsōn minggani olhu. eden yēr buyani ündüsüni kürönggü ôskekü boluyu. ödüğē bi kürdü bēr orciulukci hāni beye krak krik byeva⁹ olon dsōn minggani olhu¹⁰. eden yēr buyani ündüsüni kürönggü ôskekü boluyu. ödüğē bi krak krik byeva¹¹ olon dsōn minggan g' alab tu orci long ētse ogōto tonilun üiledkü boluyu. ödüğē¹² bi buyani tsoktso tsaklaşı ügei¹³ dēre ügei örgün¹⁴ agui yeke sedkişi ügei yi ogōto barihu boluyu. ödüğē bi hatuni nöküdin tsûlgan hamugi yeke sag'ôsun yēr sakin üiledkü. ödüğē bi hāni ordu harşı ende amurlin sain amugûlangtai bolgon. sedkişi ügei ülemji ilangguya garuksan dēre ügei cū bolgon üiledkü. ödüğē bi ene hamuk¹⁵ oro bügüde dü sakin üiledkü. ogōto tedkükü hor ügei bolgon daisu ügei bolgochu. cinadu tserigin tsûlgan hamuk tu ülü abtan. halda-hui ebeci¹⁶ ügei bolgon ebderel ügei bolgochu. kemēn sedkil ôsken üiledkü. yeke hān nogôd dgeslong buyu¹⁷ eke¹⁸ dgeslong buyu ubaşı buyu ubasantsa. sudurin aimaglin erketü hān dēdū altan gerel ôni barikci¹⁹. kümüni hān tere dēdū nomdu²⁰ südsülün ene metü

¹ dsoklor dsoklon. ² darun bis dōsuksan fehlt. ³ burhan ni.

⁴ yēr fehlt. ⁵ byevä. ⁶ dsobolonggın. ⁷ byevä. ⁸ byevä. ⁹ byevä.

¹⁰ add. boluyu. ¹¹ byevä. ¹² ödüğē. ¹³ ügei gi. ¹⁴ örgün.

¹⁵ hamugi. ¹⁶ ebecin. ¹⁷ buyu fehlt. ¹⁸ yeke. ¹⁹ barikci ni. ²⁰ nomtu.

bēr saitür kündülen¹ üiledkü. dēdū dū üiledün tusalan üiledkü takin üiledkü. dörbön yeke hān ta ēmneltei dahōltai. tenggerin tsūlgan tede kigēd olon dsōn minggan rakşa nogōdtu üiledküin dēdū yi ökülē. kümüni hān tere buyan ilerkei hurān üiledkü kigēd. buyani ilerkei hurān üiledkü tede. ene nasuni beyein hāni sangsarın yeke erke örgüjiksön² sedkişi ügei tögēr maşı örgüjikü boluyu. ene nasun du hāni yeke tsok dsali sedkişi ügei lügē töguskü boluyu. tsok kigēd bügüde tögüsükseñ tei sūr dsali bēr cū cimekü boluyu. cinadu esergütsekci hamuk kigēd hamuk daisu³ nom lugā dsokildohuin⁴ tula maşı etsüdün üiledkü boluyu :: tein kemēn dsarlik boluksan du. ilagun tögüsükseñ dū dörbön yeke hān tede ein kemēn ailadhabai. tein ilagun tögüsükseñ ali dsarim kümüni hāni boluksan tere nom du südsükü tere metü bēr. sudurin aimagin erke tü hān dēdū altan gerel sonosukci. dgeslong buyu eke⁵ dgeslong buyu ubaşı buyu ubasantsa. sudurin aimagin erketü hāni barikci tedeni cū saitür kündülün⁶ üiledün. dēdū dū üiledün. tusalan üiledün takin üiledēd. yeke hān bidani tula hāni ordu harşı tōni maşı arilgan arcin üiledci. kūjitei eldeb usun yēr darōlhui saitür darōlun. dörbön yeke hān bidani tai hamtu⁷ neide nom sonoshu tōni sonosun. öbör kigēd hamuk tenggerinerin tula da buyani ündüsü ütsüken nige⁸ ögün üiledkü böğüsü. toin ilagun tögüsükseñ nom ögūlekci dgeslong tere nomin debiskertü sōmaktsa. kümüni hān tere dörbön yeke hān bidani keregin⁹ tulada. eldeb kūji bēr takin üiledkü. toin ilagun¹⁰ tögüsükseñ sudurin aimagin erketü hān dēdū altan gerel tōni takihuin tulada. dēdū kūji bēr takimaktsa eldeb kūji ētse. kūji kigēd eldeb ünürtei¹¹ „kriśing nogōd bolun garüd. tede nige aksan¹² nigen te huramhan¹³. tödüi tōndü. dörbön yeke hān bidani öbör öbörin balgasun dēreki dsabsarin gegēn dū. kūji kigēd eldeb ünürtei¹⁴ „kriśing nogōd kükür nogōd bolun orosōd. kūjin ünür agui yeke cū anggilhu boluyu. altani önggū metü gegēn bolun. gegēn tögēr bidani

---

1 kündülün. 2 örgüksön. 3 add. ni. 4 dsokildohuin. 5 yeke.
6 kündülen. 7 hamuktu. 8 add. cū. 9 keregin. 10 üiledkü. 11 ünertei.
12 aksin. 13 huramhan. 14 ünertei.

balgasun nogôd cü gegêren üiledkü boluyu. toin ilagun tögüsükseñ kûji kigêd eldeb ünürtei ōkrišing nige akşan nigente hurumhan tödüi dü. ülü aldsahuin edsen esürün kigêd tenggeri nerin erketü hurmusta. egeşiktü yeke okin tenggeri kigêd tsok yeke okin tenggeri kigêd batu yeke okin tenggeri. hor ögükçin aimagin yeke noyon sain medekci kigêd. hor ögükçin aimagin horin naiman yeke noyon. tenggerin kübôn yeke erke örgüjiksón kigêd. hor ögükçin aimagin yeke noyon gartân¹ ocirtu. hor ögükçin² aimagin yeke noyon sain mañi kigêd. bulâkci eke tabun dsôn kübôni nöküdtöi³. kluin yeke hân dalai. tede öbör öbörin balgasuni dëreki gegêñ dsabsartu garci. kûji kigêd eldeb ünürtei ōkrišing kükür nogôd bolun oroşod. eldeb kûjîn ünür agui yekecü ünûstekü boluyu. balgasun nogôdin dotoro altan du gegêrekü bolun. gegêñ tögér hamuk oro gegerôlün⁴ üiledkü boluyu :: tein kemén ailadhaksan du. ilagun tögüsükseñ dörbön yeke hân du ein kemén dsarlık bolboi. yeke hân nogôd dörbön yeke hân tani öbör öbörin balgasun nogôdin dëreki dsabsarin gegêñ dü. kûji kigêd eldeb ünürtei ōkrišing tede kükür nogôd bolun orosihui bêr ülü dôshu. tere yôni tula kemebesü. yeke hân nogôd kümüni hân tere sudurin aimagin erketü hân dêdü altan gerel ôni takihuin tula. eldeb kûji teden yêr takimaktsa gartu kûjîn nige saba bariksan. tön êtse kûji kigêd eldeb ünürtei ōkrišing nogôd garun üiledkü. tere nige akşan nigente hurumhani tödüi dü. gurban minggani yeke minggan yertüntsüin⁵ oron ede hamuk tu. ali kigêd hamigâ dsôn byeva⁶ sara kigêd dsôn byeva naran. dsôn byeva dalai kigêd dsôn byeva ôlain hân sümer ôla. ôlain hân orcin kürèleksen kigêd yeke orcin kürèleksen dsôn byeva. dörbön yeke tibin yertüntsüin oron dsôn byeva kigêd dörbön yeke hâni aimagin tenggeri dsôn byeva. guçin gurban tenggerin dsüil dsôn byeva êtse. hurân medekü ügei hurân medekü ügei busudu sídar odhu kürtelein tenggeri dsôn byeva. gurban minggani yeke minggan yertüntsüin oron tede hamuk tu. guçin gurban tenggerin

¹ garta.   ² ögükçin.   ³ eingeschoben kluin yeke hân ese ebüli-düksen kigêd.   ⁴ gegêrlün.   ⁵ yertüin.   ⁶ byevâ.

dsüil dsön byeva hamuk ētse. tenggeri kigēd klu hor ögükci kigēd ünür idekci. asuri kigēd g'aruđa. kümün buyu yön kigēd yeke ēmnell¹ gibelitüin² tsûlgan nogôdin. öbör öbörin balgasuni dëreki dsabsarin gegedü³. küji kigēd eldeb ünürtei ḥkrišing tede kükür nogôdtuorošihu boluyu. küjin⁴ ünür agui yeke cü ünustekü⁵ boluyu. tenggerin balgasun nogôd tu altani önggü metü gegēn cü bolun. gegēn tōger cü tenggerin balgasun nogôdi gegērlün üiledkü boluyu. yeke hān nogôd ene metü gurban minggan yeke minggan yertüntsüin oron du tenggerin balgasun hamugın dëreki dsabsarin gegēn dü. küji kigēd eldeb ünürtei ḥkrišing tede kükür nogôd bolun orošikson tögüncilen. sudurin aimagin erketü hān dëdü altan gerel öni takihuin tula. kümüni hān tere eldeb küji teden yēr takimaktsa. sudurin aimagin erketü hān dëdü altan gerel öni tsok dsalin auga bēr. küji kigēd eldeb ünürtei ḥkrišing garun üiledci. tede⁶ nige akşan⁷ nigen te horumhan⁸ tödüi dü. bügüdedü arban dsügın yertüntsüin. olon oron gangga müreni humakin tödüi nogôdin burhani dsön minggan olon krak krik byeva⁹ tarālang nogôdtu. olon dsön minggan krak krik byeva tögüncilen boluksan gangga müreni humagin¹⁰ tödüi dëreki dsabsarin gegēn dü. küji kigēd eldeb ünürtei ḥkrišing kükür nogôd bolun orošad¹¹. tede cü olon dsön minggan krak krik byeva burhatu¹² eldeb küji kigēd dëdü ünür agui yeke bolun agui yekede ünustekü boluyu. altani önggü metü gegēn bolun. gegēn tōger cü burhani olo¹³ dsön minggan krak krik byeva tarālang gangga müreni hamukin tödüi gi gegērlün üiledkü boluyu. yeke hān nogôd pradi¹⁴ hubilgān tere metü tede bolumaktsa. gangga müreni humakin tödüi olon dsön minggan krak krik byeva tögüncilen boluksad¹⁵ nom ögûlekci töni ailadhu boluyu¹⁶. dëdü töröltü ci¹⁷ sudurin aimagin erketü hān dëdü altan gerelin yosu ene metü. gün udha. ene metü. gün dü üdsekdekü ene metü. erdem sedkişi ügei lügē tögüsük-

¹ eme. ² gebelitüin. ³ gegēn dü. ⁴ küjin. ⁵ ünestekü.

⁶ tende. ⁷ akşan. ⁸ hurumhan. ⁹ byevä. ¹⁰ humakin.

¹¹ orošid. ¹² burhadtu. ¹³ olon. ¹⁴ baridi. ¹⁵ boluksad. ¹⁶ add.

dëdü töröltü sain sain. ¹⁷ cü.

sen ene metü öni agui yeke saitur nomlohui durašikci ci cü sain sain kemekü yi ökü boluyu. ken yadaba cü sudurin aimagın erketü hän dēdū altan gerel öni sonosukci amitan tede cü. buyani ündüsün tede mō ülü bolhu bögösü. ali barikci toktokci¹ kigēd nomlokci. nēkci² bügüdei yi orölun üiledükci nöküdtöñ³ agui yeke dsöb saitur üdsulkü yi harahu öğülekü cü yôn kerek. tere yôni tula kemebesü. dēdū töröl tū sudurin aimagın erketü hän dēdū altan gerel öni sonosmaktsa⁴. olon dsön minggan krak krik byeva⁵ bodhi sadva nar dēre ügei saitur dösuksan bodhi etse harin ülü urban üiledküin tulada. hutuktu sudurin aimagın erketü hän dēdū altan gerel kemekü yeke külgüni sudur :: gutagär bak. tende arban dsügin bügüdedü olon dsön minggan krak krik byeva gangga müreni homakin⁶ tödüi burhani tarālang nogödtu. olon dsön minggan krak krik byeva tögüncilen boluksad öbör öbörin burhani tarālang du sôkci nogôd. tere üye tere tsaktu nige nige kelen nige dôn yér nom öğülekci dgeslong nomin şirëdü sôkci tön dü. ein kemén dsarlik bolhu. dēdū töröl dü ci⁷ irë ödüi⁸ tsaktu⁹. bodhi dsürekeni manglai dēdū dü odci. moduni hâni dergede sôji. gurban yertüntsü hamuk etse ilangguin¹⁰ garukan. hamuk amitan etse saitur nökciksön nomogodhon orohui kigēd. hatôjil üiledkü kuci öskekü adistid berke¹¹ üiledükseñ. olon dsön minggan krak krik byeva nogödi üdsulkü boluyu. dēdū töröltü ci bodhi dsüreke saitur cimen üiledkü boluyu. dēdū töröltü ci gurban minggani yeke minggan yertüntsün oron hamugi ogoto ibékü boluyu. dēdū töröltü ci moduni hâni dergede sôji. şunuñin aimak sedkişi ügei¹² ayônu metü üdsemji ügei agui dürsü üdsulkü. tâlamji ügei eldeb dürsün nogödi ilahu¹³ boluyu. dēdū töröltü ci bodhi dsüreken manglai dēdū dü odun. dêre ügei saitur dösuksan üliger ügei bodhi maşı amurliksan. tösün etse hagatsasan gün ilerkei dösuksan du burhan bolun üiledkü. dēdū töröltü

¹ toktokci. ² add. kigēd. ³ nöküdtöñ. ⁴ sonosmaktsa. ⁵ byevä.

⁶ humakin. ⁷ töröltüci. ⁸ add. cü. ⁹ add. bodhi dsüreken dü odun üiledkü. ¹⁰ ilangguya. ¹¹ berkei. ¹² add. maşı. ¹³ ilgahu.

ci ocir sôri dsüreke batuduksan du sôji. nomîn kürdü hamuk ilaguksad ilerkei maktaksan. ülemji gün dêre ügei. arban hoyor dsüili saitur ergiülün üiledkü. dêdû töröltü ci nomîn yeke kenggerge dêre ügei deledün üiledkü. dêdû töröltü ci nomîn dung dêre ügei tatan üiledkü. dêdû töröltü ci nomîn yeke ilaguksan belgetü yi boshon üiledkü. dêdû töröltü ci nomin dsula dêre ügei badarôlun¹ üiledkü. dêdû töröltü ci nomin hura dêre ügei orôlun üiledkü. dêdû töröltü ci nisvânişin olon dsôn minggan daisuni ilagun üiledkü. dêdû töröltü ci olon dsôn minggan krak krik byeva amitani maşı ayôhu metü yeke ayôlin dalai ëtse getülgén üiledkü. dêdû töröl tü ci olon dsôn minggan krak krik byeva amitani. orcilonggin kürdü ëtse ogoto tonilgon üiledkü. dêdû töröltü ci olon dsôn minggan krak krik byeva burhani² bayashan üiledkü. kemén nomlohu boluyu :: tein kemén dsarlik boluksan du. ilagun tögüsüksen dü dörbön yeke hân tede ein kemén ailadhabai. toin ilagun tögüsün üleksen³ kümüni hân sudurin aimagin erketü hân dêdû altan gerelin erdem. ene nasun kiged irê ödüi dü bolhui ene metü edeni üdsen. dsôn minggan burhan du buyani ündüsü ôskeksen buyani tsoktso tsaklaşı ügei yi ogoto barihui üdsed. dsüreken ëtse⁴ eneriküin tula toin ilagun tögüsüksen dörbön yeke hân bida emnetei ulustai kiged. hor ögükci olon dsôn minggan öbör öbörin balgasun du ahui. küji kiged eldeb ünûrtai⁵ ckrising kükür duradumaktsa. beye ügei bolgon üiledci. kümüni hân töni arcin üiledci. saitur arcin üiledüksen dabbur balgasu. küjin eldeb usu bér darôlhui⁶ saitur üiledüksen. eldeb cimek yér saitur cimeksen hâni ordu harşı hamigâ tende nom sonoshuin tula odun üiledümüi. ülü aldsahuin edsen esürün⁷ kiged tenggeri nogôdin erketü humusta. egesiktü yeke okin tenggeri kiged tsok yeke okin tenggeri. batu gadsarin okin tenggeri kiged. hor ögükcin aimagin yeke noyon sain medekci. hor ögükcin aimagin horin naiman yeke noyon kiged. tenggerin kübön yeke erke örgüjiksen. hor ögükcin aimagin yeke noyon gartân ocirtu kiged. hor ögükcin⁸ aimagin

1 badôrôlun. 2 burhadi. 3 tögüsüksen statt tögüsün üleksen.

4 fehlt. 5 ünûrtai. 6 darôlhui. 7 esrün. 8 ögükcin.

yeke noyon sain maṇi. bulākci eke tabun¹ dsôn küböni nöküdtöi. kluin hān ese bülidüksen kigēd kluin hān dalai. olon dsôn minggan krak krik byeva tenggeriner beye ülü üdsekđölün üiledci. kümüni hān tōni eldeb cimek yēr cimeksen ordu harşı tere hamigā kigēd. nom ögūlekci tōni nomin öndür śirē. eldeb cimek yēr saitür cimeksen tsetsek delgeren gadsar tu beledün üiledkü hamigā tede² nom sonoshuin tula odhu boluyu. toin ilagun tögüsükseñ dörbön yeke hān bida cu ēmneltei³ ulustai. olon dsôn minggan rakşa tede bügüde dsokildun üiledci. kümüni hāni⁴ buyani nökütsöi üiledün buyan üiledkü. dēre⁵ ügei nomin yeke ökligü ögükseñ tōni nomin araşāni šüsün ôn yēr hanun üiledümektse. kümüni hān tōni bügüde dü sakin üiledkü. ogōto ibékü ogōto barihu ogōto tedkükü. dsasak tebciküi⁶ amurlin sain amugúlangtai bolgon üiledkü. hāni ordu harşı tere kigēd abhui balgad tere. oron tōni cü⁷ bügüde dü sakin üiledkü. ogōto ibékü ogōto barihu ogōto tedkekü. amurlin sain amugúlang tai bolgon üiledkü. dsasak tebciküi cü üiledkü. oron tōni cü ayôl kigēd hor. haldahui ebecin kigēd ebderel hamuk ētse ogōto tonilgon üiledkü. toin ilagun tögüsükseñ nige ali dsarim kümüni hān bolun. kümüni hān tōni oron du sudurin aimagin erketü hān dēdü altan gerel ene bolun. toin ilagun tögüsükseñ kümüni hān tere dgeslong buyu eke dgeslong buyu ubaşı buyu ubasantsa. sudurin aimagin erketü hān dēdü altan gerel ôni barikci saitür kündülen⁸ ülü üiledün⁹ dsuruktu ülü üiledün takin ülü üiledkülē. bida dörbön yeke hān kigēd olou dsôn minggan krak krik byeva hor ögükcin¹⁰ nom sonosukan ene kigēd. nomin araşāni¹¹ šüsün ôn yēr ülü hanun. tusalan ülü üiledün. tenggerin beye edeni yeke tsok dsali cü maşı ülü örgüjin. bidani kitsengüi kigēd auga kütsü cü ülü őskekü. bidani beyedü sur dsali tsok kigēd bügüde tögüsükseñ cü tein örgüjin ülü üiledkü. toin¹² ilagun tögüsükseñ dörbön yeke hān bida ēmneltei¹³ ulustai kigēd. olon dsôn minggan krak krik byeva hor ögükci nogôd tere oro¹⁴ ogōto gēn üiledkü. toin ilagun tögüsükseñ bida oron tōni ogōto

¹ tabün. ² tende. ³ emneltei. ⁴ hān. ⁵ dere. ⁶ add. kigēd.

⁷ fehlt. ⁸ kündülen. ⁹ add. dēdü ülü üiledün. ¹⁰ ögükci. ¹¹ arşāni.

¹² tein. ¹³ emneltei. ¹⁴ oron.

orkihulā. oron du orošikson tenggerin tsûlgan hamuk yēr cū oron tōni ogōto orkihu boluyu. toin ilagun tögüsüksen tenggeri nogôd oron tōni ogōto orkihulā¹. oron tende ulustu eldeb dsüil ebderel bolhu. hāni ebderel teskesi ügei bolhu boluyu. oron du orošikson hamuk amitan cū bailduhui üiledün. gem gubtuhui üiledün temetsel üiledkü boluyu. mōdhahui kigēd bailduhui üiledün. krah'ā kigēd eldeb dsüil ebecin ulustu bolhu boluyu. dsük tusbüri ētse odun unahu² boluyu. krah'ā kigēd yabuhui odun nogôd ci³ inakśi cinakśi dsokildul ügei ahu boluyu. sara urghuhi inu naran metü bolhu boluyu. sarain krah'ā kigēd narani grah'ā bolhu boluyu. naran kigēd sara oktorgui du orošihu cū nasu ürgüljide rah'ulain hor lugā töguskü boluyu. tsak tsaktu oktorgui du solonggin⁴ önggū metü matarihu boluyu. gadsarcü⁵ kündölön gadsartu orošikson hutuk⁶ cū dō garun dōrishahu boluyu. oron du kūcir kei kūdölkü. türgen huracü orohu boluyu. orondu dsudin hor bolhu boluyu. cinaduin tserigin tsûlgan tere ulusi ebdən. oron tere anahu boluyu. amitan tede cū nisvānis olon bolhu. oron tere ülü tālakdahui baidaltai⁷ bolhu. toin ilagun tögüsüksen dörbön yeke hān bida ēmneltei nöküdtöi kigēd. olon dsôn minggan rakşa oron du orošikson tenggeri kigēd klu nogôd tere oron⁸ ogōto orkihulā⁹. oron tende ene metü hor eldeb dsüil dsôn kigēd minggan hor bolhu boluyu :: toin ilagun tögüsüksen ali dsarim kümuni hān bolun. tere öböri bügüde dü yekede sakin üiledkü üiledün. hān eldeb amugûlang önidö edlen üiledkü üiledün. hamuk amugûlang tsûlgalahui¹⁰ sedkil yēr hān öbörön amugûlang bolhui üiledkü üiledün oron du orošikson hamuk amitani amugûlun üiledkü üiledün. cinadu tserigin tsûlgan hamugi darun üiledkü üiledün. oron hamugi önidö ogōto tedkün üiledün. nomin hān bolun üiledkü üiledün. öbürin¹¹ oro¹² ayôl kigēd hor haldahui ebecin kigēd ebderel hamuk ētse ogōto tonilgon üiledkü bögsü. toin ilagun tögüsüksen kümuni hān tere dam ügei.. sudurin aimagin erketü hān dēdü altan gerel öni sonosun üiledün. dgeslong buyu

¹ orkihula. ² onohu. ³ nogôd tu. ⁴ solonggoi. ⁵ add. cū. ⁶ huduk.
⁷ baidaltai. ⁸ oro. ⁹ orkihula. ¹⁰ tsûlgalahui. ¹¹ öbörin. ¹² add. cū.

eke dgeslong buyu ubaši buyu ubasantsa. sudurin aimagin erketü yi¹ barikci tedeni cü saitür kündülen² üiledün³. tusalan üiledün takin üiledkü. dörbön yeke hän bida ēmneltei ulus lugā selte nogöd cü. nom sonosuksan buyani ündüsü huräksan ene kigēd. nomin arašani šüsün⁴ yér hanun üiledümüi. bidani tenggerin beye edeni yeke tsok dsali nogödi cü tein örgüjiülün üiledümüi. tere yôni tula kemebësü. toin ilagun tögüsükseñ kümüni hän tere dam ügei sudurin aimagin erketü hän dēdū altan gerel öni sonosun üiledci. toin ilagun tögüsükseñ esürüni⁵ erketü yertüntsü kigēd yertüntsü ētse nökciksön eldeb dsüil kedüi bui. şästir üdsülüksen kigēd. tenggerin erketü hurmusta eldeb dsüil kedüi bui şästir üdsülüksen. tabun ilerküi⁶ medeküi tögüsükseñ arsi⁷ eldeb dsüil yér. amitan tusain tula yertüntsü kigēd yertüntsü ētse nökciksön eldeb dsüil kedüi bui şästir üdsülüksen ētse. ülemji dēdū ülemji ilangguya⁸ garuksan. sudurin aimagin erketü hän dēdū altan gerel öni. toin ilagun tögüsükseñ esürüni⁹ erketü dsôn minggan tede kigēd. olon dsôn minggan krak krik byeva hurmusta. dsôn minggan krak krik byeva tabun ilerkei medeküi tögüsükseñ arsi hamuk ētse. ülemji dēdū ülemji ilangguya¹⁰ garuksan tögüncilen boluksan. amitan nogödin tusain tula agui yeke saitür nomlokson mün. yamäru dsambutib hamuktu orosikson kümün nogödin hän mün hän bolhu kigēd. yamäru hamuk amitan amugûlang bolhu. yamäru öbörin orö¹¹ bügüdedü sakin üiledkü kigēd. ogoto tedkün üiledkü. yamäru hamuk oron du hor kigēd daisu ügei bolgon üiledkü kigēd. yamäru cinaduin tserigin tsûlgan nogödi daruji harin hariulun üiledkü. yamäru oron teden dü haldahui ebeci ügei bolgon ebderel ügei bolgon üildekü kigēd. yamäru hamuk orö¹¹ nom yér ebderel ügei ülü ubtûlun¹² üiledkü. yamäru kümüni hän tere öbör öbörin oron nogödtu nomin yeke dsula badarölün üiledün gegerölün üiledkü üiledkü kigēd. yamäru tenggerin ger balgasun hamugi tenggeri kigēd tenggerin kübön nogöd yérdürgen üiledkü.

1 cü. 2 kündülen. 3 add. dēdū dü üiledün. 4 add. ön. 5 esrüni.
6 ilerkei. 7 arşani. 8 ilangguya. 9 esrüni. 10 ilangguya. 11 orö.
12 ubtûlun.

yamāru dörbön yeke hān bida ēmneltei ulustai. olon dsōn minggan rakṣa tai. dsambutibtuorošikson tenggerin tsūlgan hamuk hanun. tusalan üiledkü üiledkü kigēd. yamāru bidani tenggerin beye ede yeke tsok dsali bēr maši örgüjin üiledkü. yamāru bidani beye dū kitsenggū¹ kigēd yeke auga kütsü ösken üiledkü kigēd. yamāru bidani beyedü sur dsali tsok kigēd bügüde tögüsükseňi saitur orōlun üiledkü. yamāru dsambutib hamuktu on sain bolun sanān bayashu ulus kigēd kümün yēr dūrgen üiledkü. yamāru dsambutib hamuktuorošikson amitan nogōdi amugūlang bolgon eldeb bayashulang edlen üiledkü kigēd yamāru hamuk amitan olon dsōn minggan krak krik byeva² g' alab tu tenggeri kümüni amugūlang agui yeke bolun agui yeke edlen üiledkü. ilagun tögüsükseňi burhan nogōd lugā hamtuorošin üiledkü. ire ödüi tsaktu dēre ügei saitur dōsuksan bodhi ilerkei dōsun burhan bolhu tede bügüde tere metü bögūsū. ilagun tögüsün ülekse³ tögüncilen boluksan daini darun saitur dōsuksan burhan dsōn minggan krak krik byeva⁴ esruni erketü etse. ülemji garuksan yeke nigülesküün kütsün tögüsükseňi aidistidlahu kigēd. dsōn minggan krak krik byeva⁵ hurmustain tenggerin medeküi etse. ülemji garuksan tögüncilen boluksani medeküi dēre ügei. ilerkei medeküi tabun tögüsükseňi eldeb dsüil tsūluksan arsi olon dsōn minggan krak krik byeva hamuk etse. ülemji garuksan adistid yēr tögüncilen boluksan daini darun saitur dōsuksan burhan. hamuk amitan tusain tulada. sudurin aimagin erketü hān dēdü altan gerel öni dsambutib ende agui yeke dsöb saiturnomlon üiledümü. kümüni hāni kerek kigēd hāni šaštir. hāni ali üile dsambutib hamuk tu bui kigēd. yōn yēr amitan tede hamugi amugūlun üiledkü üiledkü tede bügüde. ilagun tögüsükseňi tögüncilen boluksan daini darun saiturdōsuksan burhan. sudurin aimagin erketü hān dēdü altan gerel öni saitürüdsülün ogoto ögülen dsöb saiturnomloboi :: toin ilagun tögüsükseňi ündüsün tere kigēd siltän tōger kümüni hān tere dam ügei. sudurin aimagin erketü hān dēdü altan gerel öni südsülün sonosun

¹ kitsenggū. ² byevä. ³ tögüsükseňi statt tögüsün ülekse.

⁴ byevä. ⁵ byevä.

üiledün. südsülün kündülün üiledün. südsülün takin üiledkü :: tein kemēn ailadhaksan du. ilagun tögüsükseñ dörbön yeke hān du ein kemēn dsarlik bolboi. tōni tula dörbön yeke hān ta ēmneltei ulustai. damnal ügei cū kümüni hān sudurin aimagin erketü hān dēdū altan gerel öni sonosukci. tusalan üiledükci takin üiledükci teðeni bügüdedü sakihuñ tula yeke duraþil üiledkü üiled. yeke hān nogôd dgeslong buyu eke dgeslong buyu ubaþi buyu ubasantsa. sudurin aimagin erketü öni barikci teðeni cū. burhani dsok'öl bariulun üiled. tede kümün tenggeri kigēd asuri selte yertüntsü öñ dü burhani dsok'öl üiledkü boluyu. sudurin aimagin erketü hān dēdū altan gerel öni agui yeke dsöb saitür nomlon üiledkü. dörbön yeke hān ta sudurin aimagin erketü yi barikci dgeslong buyu eke dgeslong buyu ubaþi buyu ubasantsa yi. magad sakin hor ügei kigēd ebecin ügei ebderel ügei bolgon sedkil amugûlangtai bolgon. sudurin aimagin erketü hān dēdū altan gerel öni dsöb saitür üdsülün üiledkülün. dgeslong buyu eke dgeslong buyu ubaþi buyu ubasantsa. sudurin aimagin erketü yi barikci. teðeni bügüdedü sakin üiledün. ogoto iben ogoto barin ogoto tedküñ¹. dsasak tebcin amurlin sain amugûlangtai bolgon üiled :: tende-olo sonosuksani kübön yeke hān kigēd. oron orcini sakikci yeke hān. hutuk töröksön yeke hān kigēd. sain busu nidüti yeke hān. debisker ëtse bosci. debel nigen² müridēn³ ümüsci. baron öbödögin⁴ irmek küsörö sögündün. ilagun tögüsün ülekseñ⁵ hamigā⁶ tere dsüktü aliga⁷ habsurun⁸ sögündöd. tere tsak tu ilerkei yosun lugā⁹ dsokilduhui¹⁰ şülük eden yēr ilagun tögüsükseñ ilerkei maktabai. ilaguksan kir ügei sara beyetü¹¹. ilaguksan minggan gereltei narani gerel. ilaguksan dēdū kir ügei nidütei. ilaguksan tsetsek padmain ündüsün tösün¹² ügei südütei :: ilaguksani erdem dalai metü. olon erdeni garhui oron bolhu. ilaguksan dalai belge biligin usun yēr dûreng. dsöñ minggan diyän yēr bügüdedü dûreng. ilaguksani ölmi inu kürduin¹³ dsuruktai. orcin törin¹⁴ kürèleksen

¹ tedküñin. ² nige. ³ mörin dēn. ⁴ öbödögin. ⁵ tögüsükseñ statt tögüsün ülekseñ. ⁶ hamiga. ⁷ alisha. ⁸ habsuran. ⁹ lugë. ¹⁰ dsokilduhui. ¹¹ beyetei. ¹² tösü. ¹³ kürduin. ¹⁴ törin.

tögüncilen minggan kësütei. gar kigëd kül inu tor yér cimeksen. külün tor galöni erketü metü :: altan ôla metü saitür orośin. ilagukan kir ügei altan ôlain erketü. hamuk erdem sümər ôla metü. burhan ôlain erketü hän dü mürgümü :: tögüncilen boluksan sara usuni sara metü. oktorgui lugä cü adalidun ailadun adali. yelbi jirgilgen¹ metü tatsähü² ügei. ilaguksan kir ügei dü mürgümü :: tegëd ilagun tögüsüksen dörbön yeke hän du şüläkleji dsarlik bolboi. arban kütsüni dëdü altan gerelin sudurın aimagın erketü hän maşı manglai öni. yertüntsü tedkükci ta bügüde. maşı batu kitsenggüi³ bër tedkü. ene metü sudurın aimagın tsuhak dëdü gün ene. amitan bügüdedü amugûlang ögün üiledkü. amitan nogôd tu tusa kigëd amugûlang bolhuin tula. dsambutib ende önidö orośin üiledkü. ene metü gurban minggan ni yeke minggan. yertüntsü nogôdtu mô dsayän tanı⁴ dsobolong kigëd. amitan tamuin amitan nogôdin. hamuk dsobolonggi amurliulun üiledkü bui :: ali dsambutib ende cü dsambutib tu orośiksan hän bügüde. maşı yeke bayashulang öskëd. nom nogôd yér oro tedkün üiledkü :: ken dsambutib öni amugölun⁵. on maşı sain adak cü bayashulangtai⁶ bolun. dsambutib ene hamuk tu cü. hamuk amitani amugûlang bolgon üiledümü :: öni kümüni erketü ali nogôd. oron du bayasun öbör bayashulang amugûlang⁷ kigëd. hän oron maşı uciral bayashulangtai togër. sudurın aimagın erketü öni. sonosun üiled :: cinadu daisuni saitür baran üiledükci. cinadu daisuni tsülgani urbûlun buyantai üiledükci. ülemji ayôl yér enelükseni arilgan üiledükci. ülemji buyantai üiledükci. sudurın aimagın erketü ene. yamâru erdeni dsemistü modun maşı üdseskülenktei. erdem gügüde⁸ garhui oron gertü⁹ bui metü. erdem küsekci¹⁰ hän nogôdcu. sudurın aimagın erketü dëdü öni tere metü üdsekü :: yamâru kütön usun undäsüksani arilga üiledkü. halón yér enelükseni tsaktu oluksan¹¹ metü. erdem nogôd yér tsöldökösön hän du sudurın aimagın erketü dëdü ene tögüncilen bui :: yamâru

¹ jirgilgen. ² tacihu. ³ kitsenggüi. ⁴ dsayatani. ⁵ amugölun. ⁶ amugûlangtai. ⁷ amugûlang bayashulang. ⁸ bügüde. ⁹ gerte. ¹⁰ küsükci. ¹¹ oloksan.

hamuk erdeni garhui oron. erdeni saba¹ garin alisha du bui metü. kümuni erketü tsülgan du dëdü altan gerel. sudurin aimagin erketü dëdü ene tögüncilen bui :: öni tenggerin tsülgan ilerkei takihu. sudurin aimagin erketü dü tenggerin erketü mürgün üiledkü. yertüntsü tedkükci yeke ridi hubilgatu. dörbön nogôd bügüde dü sakihu mün :: arban dsüktü burhan nogôd cü. sudurin aimagin erketü öni nasuda ailadun. sudurin aimagin erketü öni nomlohu du. burhan nogôd sain kümün² ögûlekü ökü :: dsôn minggan byeva³ hor ögükci nogôd. arban dsük tü oro cü sakin üiledkü. maşı bayasun maşı geskü sedkil yér. sudurin aimagin erketü öni sonosun üiledkü. dsambutib tu orośin üiledükci. tenggerin tsülgan sedkişi ügei nogôd. tenggerin tsülgan tede bügüde cü maşı bayasun. sudurin aimagin erketü öni sonosun üiledkü :: nom nogôdi sonosun üiledükseñ ön yér. tsok dsali kütsün kigēd kitsenggii gi olhu. yeke tsok dsali bér tenggerin beye. maşı delgeren tein örgüjikü boluyu :: tede dörbön yeke hän. ilagun tögüsüksen etse sülük edeni sonosöd gaihamşik bolun ketürkei boluksan yér bayasun. tede⁴ nomin kütsün⁵ yér hurumhan⁶ nige uiläd nilbusu bén arciji. tede beye dokdolun gesön cicireñ bayasun amugülang kigēd sedkil amuhui⁷ sedkişi ügei lügē tögüsöd⁸ cü. ilagun tögüsüksen dü tenggerin mandarava tsetsek tsatsun ilerkei tsatsuji. ilerkei saitur tsatsud⁹ cü debisker nogôd etse bosci. debel nige müriden ümüsün. baron öbödögïn¹⁰ irmek küsörö sögündci. ilagun tögüsüksen hamiga tere dsüktü aliga¹¹ habsurun sögündöd. ilagun tögüsüksen dü ein kemén ailadhabai. toin ilagun tögüsüksen dörbön yeke hän bida. nidsöd yeke hän büri cü tabüd dsôn raka¹² tai. nom ögûlekci töni sakin ogoto tedkükün tula. nasuda nom ögûlekci dgeslonggïn hoino etse dahan üiledümüi :: sudurin aimagin erketü hän dëdü altan gerel etse. dörbön yeke hän ni bölok kemekü¹³ inu dolodugär¹⁴ bui :: ::

1 sabi? 2 kemén. 3 byevä. 4 tere. 5 kucin. 6 huramhan.

7 amuhur. 8 tögüsöd. 9 tsatsud. 10 öbödükgin. 11 alisha. 12 yakşa.
13 kemekü. 14 dolodugär.

8. KAPITEL

Tegēd egesiktü yeke okin tenggeri. debel nige müridēn¹ ümūsci. baròn öbödögìn² irmek küsörö sögündün. ilagun tōgüsük-sen üleksen³ hamigā tere dsük aliga⁴ habsurun sögündōd. ilagun tōgüsük-sen dü ein kemēn ailadhabai. toin ilagun tōgüsük-sen egesiktü okin tenggeri bi cü. nom ögülekci dgeslong tōni üge cimen üiledküin tula tsölörkü gi dōtō bütēn üiledümüi. toktōl cü ögün üiledümüi. magad üge ögülekü bügüdedü talbin üiledümüi. nom ögülekci dgeslong tōn dü belge biligin yeke gegēni üiledümüi. sudurin aimagin erketü hān dēdū altan gerel ôn ētse üge buyu. üdsük ali bese bolhu nigen ogōto bōran⁵ üiledkü buyu bolhulā⁶ bi. nom ögülekci dgeslong tōni magadlahui dōn kigēd. üge kigēd üdsük⁷ tede hamugi bütēn üiledümüi. yamāru dsōn minggan ilagun tōgüsük-sen burhadtu buyani ündüsü öskek-sen amitan tedeni tusain tula. sudurin aimagin erketü hān dēdū altan gerel ôni dsambutib tu önidō orośikson orośiulun⁸ ötör ülü etsedken⁹. olon amitan nogôd sudurin aimagin erketü hān dēdū altan gerel ôni sonosōd. hurtsa bilik sedkiši ügei bolun¹⁰. biligin tsoktso sed-kiši ügei gi olon üiledün. ene nasun du bügüde tōgüsük-sen nasu saitür olun. amin du tusalan üiledkü. buyani tsoktso tsaklaši ügei gi saitür barin üiledkü. eldeb arga saitür bütēn üilda-dkü kigēd. hamuk šaſtir tu mergejin üiledkü. urani üile eldeb bügüde tōgüsük-sen olun¹¹ üiledkü kigēd. bûral ügei olun üiledküin tulada tōn dü toktōl cü üiledkülkü¹² üiledümüi. nom ögülekci dgeslong tere kigēd nom sonosukci amitan tedeni tusain tulada. tarni kigēd

---

1 mürin dēn. 2 öbödögìn. 3 tōgüsük-sen. 4 aliba. 5 bûran.
6 bolhulā. 7 üdsek. 8 fehlt. 9 etsüdken. 10 bolgôn. 11 olon.
12 üiledkü.

em tögüsükseñ ug'älün üile ögülen üiledci. grakṣa¹ kigēd yabuhui odun töröküi kigēd üküküi hor. bailduhu kigēd bodungguirahu² daibalhu kigēd ebderel. mō dsödün³ kigēd burū uduridukcın hamuk hor harāl kigēd beder hamugi saitür amurliulun üiledümüi. yōn yēr merged ug'äl⁴ üiledküi üiledküleküi⁵ em kigēd tarni ede bui. śudak givang kigēd sprika⁶ śamnya śamiśiri śa. erketü gar kigēd yeke hobi⁷. dsāma śing ja ag'aru śiri bed sra rji puk. g'og'ol ra sa śilagi. rdo drek nabci rya spos dsandan kigēd Idong ros⁸. givang selte kigēd ru dra g'og'ol g'lasagang tsagān⁹ kiji kigēd sbyamo sük. smel na la dang. na ga gesar uši ra¹⁰. edeni hubi tekší üiledci. ilaguksan oron du kemkelün üiled. kemkedek tü tar-nin üge ḡni. dsón ta ilerkei tarnida¹¹ üiled. dadya tā¹². sukride k'amadali. ali dsana k'arade. h'ang k'arade indra¹³ dsalini daka śike ak'u¹⁴. drak'u k'abele. k'abela madi. śila¹⁵ madi sandhi. dhu dhu ma badi¹⁶. śiri śiri. sad dya sti¹⁷ de svā h'ā :: argasuni maṇḍal üiledēd. sain tsetsek delgen üiled. altan saba kigēd möng-gün saba du. amtatain śüsü talbin üiled :: törölkitü dsemsek ümüsükseñ. dörböni tende talbin üiled. maşı cimeksen dörbön okin. bumba bariksani talbin üiled :: nasuda gükül¹⁸ yēr utun üiled. tabun dsüil irō tsenggelge üiledküi üiledkül. kükür ilaguksan belgetü kigēd badan yēr. okin tenggeri tōni saitür cime :: dsabsar dsabsartu toli talbi. sumu jidain üdsüri dsüilgen talbi. tegēd dsabsarcü dsabsarlan üiled. tōni hoino kerek türbi. tarnin üile eden yēr. dsabsar dsabsarlahui cü türbin üiled :: syadya tedan. a ra k'a. na ya ne¹⁹. hi le ili²⁰ kele. kikile sva h'ā. ilagun tögüsün ülekseni²¹ aru dsüktü ug'äl üiledēd tarni dabtan ögülen üiledkülē. ug'äl²² amurliulun barildóluhu²³. dadya tā. sagade. bigade. bigade bidi sva h'ā. dörbön dsüktü ali orośikson. odun nogōd nasu sakin üiled. töröksön oduni hor kigēd. tsoktsoin ülein ayōl bolhu.

1 grah'a. 2 budungguirihu. 3 dsöden. 4 ug'ol. 5 üiled-kulküi. 6 sparika. 7 hubi. 8 mdongros. 9 tsagan g'lsagang. 10 ušara. 11 tarnidan. 12 ta. 13 indra dsalini. sa k'a ra dre. basadadre. ya va ra. 14 na k'o. 15 śila. 16 vadi. 17 sti. 18 k'ok'ol. 19 ye. 20 ile. 21 tögüsükseñ statt tögüsün ülekseni. 22 ug'äl yēr. 23 barildólu.

bhudin mahamud nogôd ebderen üiledkü. teskeşî¹ ügei ayöl amurlihu boltugai :: dadya ta². şame bişame svah'â. sagade bigađe sva h'â. bigađe bađe³ sva h'â. sâgara⁴. sambuddha⁵ ya sk'andha⁶ ma da ya sva h'â. ikala⁷ katâ yâ⁸ sva h'â. apara jida⁹ birya ya sva h'â. hima bandha. sambuddha¹⁰ ya sva h'â. ani mila bakdra ya sva h'â. namo bagavade. bra h'a ma ne. nama sva ra sva dyai maha¹¹ devai siddha ya du ma man dra pa da. da ra du biji dambraha ma nu dya sva h'â :: nom öğülekci dgeslong töni sakin. nom sonosukci tede kigëd. biciktü bicikci tedeni tusain tula. ug'âlin üile ôğer bi tende odun üiledümü. tenggerin tsûlgan hamuk lugâ hamtu' balgad buyu abhui balgad buyu. delgô balgad buyu. nomin balgasun tende hamuk ebeci saitür amurliulun üiledümü. yamâru dgeslong buyu eke dgeslong buyu ubası ubasantsa. sudurin aimagin hân erketü yi barikci tedeni amin du tusalan üiledkü kigëd. orcilong ētse garhui yi olun üiledkü. dëre ügei saitür dôsuksan bodhi ētse harin ülü urbûlun üiledkü kigëd ötör dëre ügei saitür dôsuksan bodhi ilerkei dösun burhan bolhui üiledün. krah'â kigëd baildugân budung guirahu kigëd töröksön oduni hor. mô dsôdün¹² kigëd burû uduridukcın hor bügüde. harâl kigëd bedar¹³ hamugi saitür amurliulun üiledümü :: tegëd ilagun tögösükseñ egeşiktü okin tenggeri dü. egeşiktü yeke okin tenggeri cü olon törölkiton dü tusalahu kigëd. olon törölkiton amugûlhuin tula oröd. tarni kigëd em tögösükseñ üge ene metü cini nomlokson sain sain kemeküi ökböi. egeşiktü yeke okin tenggeri ilagun tögösükseñ olmidü mürgüd. nigen¹⁴ dsüktü sôbai. tende surgalin¹⁵ bakşı esî üdsülükci biraman k'ooodanya¹⁶ egeşiktü yeke okin tenggeri töni irôlbei. egeşiktü yeke okin tenggeri takihu dsokistoi hatôjil yeke. yertüntsü bügüde dü dsüil dëdü yi ögükci erdem yeke. üdsürtü orosikci üdsesküleñ tei hubtsasun durva öbösü türkisen torgon. durva öbösüni hubtsasu ümüsün¹⁷ kül nigen

1 teskiši. 2 tâ. 3 sagare svah'â bigađe bađe. 4 sagara.

5 sambuddha. 6 sk'adha. 7 ila. 8 ya. 9 jida. 10 sambodhi.

11 mahâ. 12 dsôden. 13 bidar. 14 nige. 15 surgûln.

16 k'oodine nya. 17 ömösün.

yēr orośin. hamuk tenggeri nogōd irēd. ein ögūlen¹. amitan nogōdtu buyani üge nomlon kele küdölgün üiled :: sidya(?) tedan. müreji re². a pa dse. a ba dsa ba di. h'ang güle³. minggüle bing-gala⁴ badi. minggü se. mariyyai. sa⁵ ma di dašamadi⁶. a kri da ma kri. dara ji. dara dsabadi. jiri jiri. širi miri. mariyyai bra na pri ye loka dsešte. loka pri yi. siddhi pravade. bii ma mu ki šüji. dsari. apradi h'ade. apradi h'ada bhudi. namuji. mahā namuji mahā di byi. bradi kri ha namah k'a ra na :: mini oyōn türbel ügei boltugai. šaſtir kigēd šülükleküin ündüsün. aimak saba kigēd yokti terigüten dü mini uhān tarni ileté bütükü boltugai. dadya ta. mahā pra bha ve. h'ili h'ili. mili mili. ilagun tögsüksen egesiktü okin tenggerin auga bēr. bi tein ilahu boltugai. k'arade geyüre. geyüre madi. mili mili. hili mili :: burhani ünen kigēd nomin ünen. huvaragin ünen kigēd erketüin ünen usun tenggerin ünen yēr. yeke okin tenggeri yi irölün üiledümüi. ali yertüntsüdü üneni ögülekci tedeni ünen kigēd. ünen üge bēr yeke okin tenggeri yi irölün üiledümüi. dadya tā. hili mili hili mili hili mili⁷. bi tein ilahu⁸ boltugai. ilagun tögsüksen egesiktü okin tenggeri dü mürgümüi. nada nûtsa tarnin üge nogōd bütükü boltugai sva hā :: tegēd surgalın bakşı eše⁹ üdsülükci biraman k'odhinya. egesiktü yeke okin tenggeri yi šülük eden yēr ilerkei maktabai. bhudin tsülgan nogōd hamuk namai cingnan üiled. tenggeri kigēd gandarve¹⁰ tenggerin erketü selte yertüntsüdü. dēdū hutuktai okin tenggerin dēdū manglai aliba. dēdū okin tenggeri ülemji üdseskü leng tein¹¹ nigōri maktamui :: eldeb dsüil erdem hurāksan yēr gesō cimen. egesiktü kemēkü nidün ô buyan badaran. kir ügei belge biligin erdem nogōd yēr maši cimeksen tusbüri eldeb erdeni metü üdsekdeküin tula. maši manglai nogōd yēr erdem in gal maktabai. manglai dēdū ileté bütüksani¹² ögün. üyen maktäl¹³ kigēd erdem üledükci :: kir ügei dēdū kigēd badaranggui padma nidüni dēdū kigēd nidüni manglai. buyani oron kigēd buyani üdseküi. sedkiši ügei erdem yēr cimek-

¹ kemēn üge. ² müre jire. ³ h'ing k'ule. ⁴ ping gala. ⁵ sva.
⁶ dišamadi. ⁷ hili mili fehlt einmal. ⁸ ilgahu. ⁹ esı. ¹⁰ gadarave.
¹¹ add. tein. ¹² bütükseni. ¹³ ünen maktal.

sen. sara metü kir ügei gerel. belge bilik garhui oron kigēd dēdü sanal. dēdü arsalan kigēd kümü külgülökci. gar naiman nogōd yēr cimeksen :: sara dürükseñ metü gegērekü¹ nigōr sedkildü orohui üge kigēd irô egesiktei. gün bilik lügē tögüsüksen. dēdü kerek bütēn üiledükci dēdü amitan. tenggeri kigēd asurin² tsûlgan bügüde oroşihui ögûlekü. bhudin tsûlgan oro nasuda takihuun tula sva hā :: okin tenggeri bida ôn dü mürgün³ üiledümüi. nada erdemin ilgal eşi ögün üiled. kerek bügüde dü nada ileté šiddhi⁴ ök. daisun nogôdin dotoro namai nasuda saki :: üdsük tögüsün üge delgerenggii edeni. örölö⁵ bosci ariulan⁶ ögûlen üiled. sedkiksen⁷ kigēd ede tarān hamugi olun. ileté šiddhii agui yeke buyani olhu boluyu. sudurin aimagin erketü hān dēdü altan gerel ētse. egesiktüin bölök kemëkü inu naimadugär bui :: ::

1 gegērekü. 2 erketü takikci tenggeri kigēd asurin. 3 morgin.

4 šidhi. 5 örölö. 6 ariulan. 7 sakiksan.

9. KAPITEL

Tegēd ilagun tögüsüksen dü yeke tsoktu okin tenggeri ein kemēn ailadhabai. toin ilagun tögüsüksen yeke tsoktu okin tenggeri bi cū. nom ögûlekci dgeslong tōni ogōto hamuk yôma bügûde tögüsken üiledün. mekden yadôrahu ügei gi olhui üiledün. sedkil delgerôlün üiledün. sedkil amugûlang bolgon belgedeküi bér urbûlun. sudurin aimagin erketü hân dêdü altan gerel ôn êtse. üge kigēd üdsük tusbüri öbôri orôlun üiledün. tein sejiklen üiledün. saitur ögûlen üiledküi kigēd. dsôn minggan burhan nogôdtu buyani ündüsü ôskekßen amitan tedeni tusain tula. sudurin aimagin erketü hân dêdü altan gerel ene jambutib tu önidô orosin ötôr ülü etsüdkü kigēd. amitan nogôd cû sudurin aimagin erketü hân dêdü altan gerel ôni sonosun üiledküi kigēd. olon dson¹ minggan krak-krik byeva g'abal tu kümün tenggerin amugûlang edlen üiledkü². dsud ügei bolgon üiledkü kigēd oin³ sain bolgon üiledkü. amitan nogôdi cû amugûlang du barildôlhui hamuk yêr amugûlun üiledün. tögüncilen boluksan nogôd lugâ nökûtsön üiledün. irê ödüi⁴ tsaktu dêre ügei saitur dôsuksan bodhi du ilerkei dôsun burhan bolhu kigēd. amitan tamu kigēd addôsuni töröküi oron. erligin yertüntsün hamuk dsobolong gi maşı ürgülji tasulun üiledün. ali ene hubtsasun kigēd iden oron hucilga kigēd ebedükseni edegéküi em. yôma kigēd ahui yôma busu nogôd yêr cû nom ögûlekci dgeslong tedeni duraşolun⁵ üiledümüi. tögüncilen boluksan daini darun saitur dôsuksan burhan erdeni tsetsek erdem dalai baldurya kigēd. altan ôlain önggû sain altan du üdsekdeküi⁶ tsok kemeküi tön dü. tsoktu yeke okin tenggeri buyani ündüsü ôskeji. tere tere metü ali ali dsüktü sedkin. ali ali

1 dsôn.

2 üiledküi.

3 on.

4 irê ödüi.

5 duraşulun.

6 üdsükdeküi.

dsüktü huran¹. ali ali dsüktü odhui dsük tede eden dü. olon dsön minggan krak krik byeva amitani amugûlangdu barildôlhui hamuk yér amugûlun üiledün. idēn undān kigēd ed tarān. yobôn kigēd altan. mañi kigēd subud baidurya kigēd dungman şel². bşuru mönggûn kigēd salesparam. busu yôma bér cü ülü yadôrûlun³. amitan eden dü hamuk yôma oldohu boluyu :: tsoktu yeke okin tenggerin auga bér. tögüncilen boluksan tôni takin üiledümüi. küji tsetsek kigēd utulga cü örgün üiledümüi. tsoktu yeke okin tenggerin nere ētse gurbata⁴ ögûlen. tön dü küji kigēd utulga tsetsek cü ögün eldeb amtan⁵ cü ökülé tôni tarâni yeke tsoktso⁶ tein örgüjikü boluyu. tôni ein kemékü bui. gadsartu gadsarin şime nogôd tein örgüjikü. tenggeri nogôd nasuda maşı bayasun üiledkü. üre dsemis tarâni nabcin modun. dsemistei tenggeri nogôd tarâ dsemis maşı eldeb nogôdi cü őskekü. sudurin aimagin erketü hân dêdü altan gerelin nere ögûlekci. amitan edeni tsoktu yeke okin tenggeri sedkin üiledkü. edeni yeke tsoktoi bolgon üiledkü :: tsoktu yeke okin tenggeri burgasun nabciitu ordu harşı orcin du. ősken tâlahui dêdü oi buyani tsegîn gerel kemékü dü. dolon dsüil erdeni bér ödüksen⁷ altan ilaguksan belge kemékü dêdü balgasun duoroşimui. ali dsarim kümün tarâni tsoktso örgüjiküi duraşikci tere öbörin ger arcihui saitur üiledün. ug'äl saitur üiledün. tsagân hubtsasun⁸ ariuna ümüsün üiledün. sain maşı ünürtei⁹ debel ümüsün üiled. tögüncilen boluksan daini darun saitur dôsuksan burhan erdeni tsetsek erdem dalai baidurya kigēd. altan ôlain¹⁰ önggü sain altan du üdsekdeküi tsok tön dü mürgün. nere ētse cü gurban ta ögûlen. tsok tu yeke okin tenggerin gar ētse tögüncilen boluksan du takil üiledün. tsetsek utulga kigēd küji cü örgün. ûstahui¹¹ eldeb amtan cü örgün sudurin aimagin erketü hân dêdü altan gerelin nere cü gurbanta ögûlen. ünen üge cü ögûlen. tsoktu yeke okin tenggeri yi cü takin tsetsek kigēd utulga cü örgün. ûstahui¹² eldeb amta cü örgü-

1 huran. 2 şil. 3 yadôrûlun. 4 gurbanta. 5 hamtu.

6 tsetsek. 7 ödeksen. 8 hubtsasu. 9 maşı sain ünertei. 10 ôlain.
11 ôstahui. 12 ôstahui.

külē. sudurin aimagin erketü hān dēdū altan gerel öni auga bēr. tere tsaktu tsok¹ yeke okin tenggeri ger tōni sedkin üiledkü. tōni tarāni yeke tsoktso cü örgüjikü boluyu. tsoktu yeke okin tenggeri yi irölkui duraśikci tere uhāni nūtsa tarni edeni sanan üiled. nōkciksön irē ödüi kigēd ödögē boluscan hamuk burhad tu mürgümüi. hamuk burhad² bodhi sadva du mürgümüi. maidari³ terigüten bodhi sadva nogôdtu mürgümüi. teden dū mürgēd⁴ uhān⁵ edeni baridō-lun⁶ üiled. uhān tarni ene nada oldohu boltugai :: syadyā tedan pradi par na⁷ dsa re. samanda⁸ dar ūa ne⁹. mahā bihā. ra gadi. samanda¹⁰ bi ma na gande¹¹. mahā¹². k'a rya¹³. pradi pra ma ne¹⁴. sadva¹⁵ artasamanda ü pra pu re¹⁶. a ya nā dharmār ta mahā¹⁷ bho ke¹⁸ ne. mahā maitre upa. sahā hi di. maha klaiše. sūsang¹⁹ gri hi de. sa mar ta²⁰ nu pa la ni sva ha :: ede inu oroi ētse abišik öküi nomin cinar yēr nūtsa tarnin üge nigen dū tere imakta saitur bütēkü. ülü ontogodōlhu udhain üge. dsabsartu edlekci amitan nogôd gem ügei buyani ündüsün yēr. dolon jil ungśin barikcin naiman üyetei śidar ahui du šütün. öbör kigēd amitan bügüde hamugi medekci belge bilik ogōto dōsuksani ogōto dōshan üiledküin tula. erte kigēd oroi hamuk burhadi tsetsek kigēd küji nogôd yēr takin. tōgēr mini sanaksan ene bütükü boltugai. ötör bütükü boltugai. nomin sūme buyu keidin oron cü bolhu. ger tōni maši ariudhan üiledci. argasun yēr manḍal ödün²¹. küji kigēd utulga cü örgün üiledün. arun debiskér cü debisün üiledün. gadsartu sain tsetsek delgeji sôn üiledün. tegēd nige akšani tödüi dū tsok eriji tende orośihu boluyu. tōn ētse höru ger buyu²² balgad buyu delgō balgad buyu. nomin sūme buyu keidin²³ oron du. kedsē cü ügei yadō ügei bolhu²⁴. yobōn altan kigēd erdeni ed kigēd tarān. hamuk yōma oldun²⁵. amugüi ang du²⁶ barildōlhui²⁷ hamuk yēr amugülang bolhu. buyan-

---

1 tsoktu. 2 burhan. 3 maidri. 4 mürgüd. 5 uhān. 6 baril-dölen. 7 purna. 8 smanda. 9 a. 10 samandā. 11 ganda. 12 maha. 13 ra. 14 prdi prmanā ne. 15 sadī. 16 nu bra pū ra na. 17 maha. 18 ke. 19 susanra. 20 tā. 21 öden. 22 add. abhui. 23 kldin. 24 yaddō bolhu ügei. 25 oldon. 26 add. buyami. 27 barildölhui.

ündüsü ali üiledküi tede hamuk ētse tsoktu yeke okin tenggeri
ulam dēdū yi ögün üiledkü. tōni tula kedsē ahu kürtele tende
oroşihu boluyu. ülü yadōran. teden yēr hamuk sanaksan ogōto
bütükü boluyu :: sudurın aimagın erketü hān dēdū altan gerel
ētse. tsoktu yeke okin tenggerin bölök kemekü inu yesedügē¹
bui :: ::

I yesedügē.

10. KAPITEL

Ilagun tögüsün üleksen¹ tögüncilen boluksan erdeni uşnirtu du mürgümüi. ilagun tögüsün üleksen tögüncilen boluksan kir ügei badarahui erdeni altan gerel gegereküi oki du mürgümüi. tögüncilen boluksan dsambuin altani ilaguksan belgetü altan du gegerekci dü mürgümüi. tögüncilen boluksan altan du gegereküi dsüreken tön dü mürgümüi. tögüncilen boluksan dsôn narani altani gerel gegereküi dsüreken dü mürgümüi. tögüncilen boluksan altan kigëd erdeni garhui oron kükür dabhurlaksan dü² mürgümüi. tögüncilen boluksan altan tsetsek badarahui gerelin oki du mürgümüi. tögüncilen boluksan yeke dsula du mürgümüi. tögüncilen boluksan erdeni oki du mürgümüi. bodhi sadva üdsesküleng oki kemékü kigëd. bodhi sadva dëdü altan gerel kemékü. bodhi sadva altani dsüreken kemékü kigëd³. bodhi sadva nomin hutuk kemékü kigëd. urguhui dsüktü tögüncilen boluksan ülü aldsakci kemékü kigëd. barôn dsüktü tögüncilen boluksan erdeni oki kemékü. şinggeküi dsüktü tögüncilen boluksan tsaklaşı ügei nasutu kemékü kigëd. dsôn dsüktü tögüncilen boluksan kenggergein dôn kemékü bolhukan sudurın aimagın erketü hän dëdü altan gerel ôn êtse. tögüncilen boluksani nere kigëd bodhi sadva yin nere edeni barihu buyu. toktöhu buyu. nökü buyu dotörön⁴ orölün üiledkülé. tere nasuda törölin üye sanahu boluyu :: tende ilagun tögüsüksen dü gadsarin okin tenggeri batu eke ein kemën ailadhabai. toin ilagun tögüsüksen sudurin aimagın erketü hän dëdü altan gerel ôni. ödögë kigëd irë ödüi tsaktu balgad buyu abhui balgad buyu delgô balgad buyu nelüngkei⁵ buyu. keidin dsük buyu ôlain emin agui buyu. ordu harşı orcin hamiga⁶ orosin üiledküi balgad buyu. abhui balgad

1 tögüsüksen statt tögüsü üleksen. 2 du. 3 add. bodhi sadva nasuda uilakci kemékü. 4 dotorön. 5 nelüngküi. 6 hamigä.

buyu delgő balgad buyu nelüngkei buyu. keidin¹ dsük buyu. ðlain emin agui buyu ordu harşı orcin tende. toin ilagun tögüsün üleksen² gadsarin okin tenggeri batu eke bi odun üiledümüi. ilagun tögüsün üleksen³ hamiga⁴ sudurın aimagın erketü hän dëdü altan gerel öni agui yeke dsöb saitür nomlon üiledkü kigēd. gadsarin dsük ali kigēd ali du nom ögülekci⁵ tōni debisker bui bolun. sudurın aimagın erketü hän dëdü altan gerel öni agui yeke dsöb saitür üdsülün üiledkü tende. toin ilagun tögüsükseñ gadsarin okin tenggeri batu eke bi gadsari dsük tede teden dü odun üiledümüi. beye ülü üdsekdkölün nomin şiregin dorodu dsuktü odci. gesöni dëdü tologoi bér nom ögülekci dgeslong tōni kulin tabak tu sütün üiledümüi. bi cü⁶ nom sonosun⁷ nomin araşani⁸ süssün ôn yér hanun üiledümüi. saitür tusalan üiledümüi. saitür takin üiledümüi⁹ bi hanun üiledümüi. tusalan üiledkü üiledkü boluyu. saitür bayasun üileded. gadsarin tsoktso jiran naiman minggan bere ende etse gadsar delekei ocirtu kürtele gadsarin şime bér saitür örgüjiülün üildümüi. saitür tusalan üiledümüi ogoto tögüsken üiledümüi. dëre cü dalain muhurtu kürtelein gadsarin mañdal öni gadsarin şimein¹⁰ şime bér debtēn üiledümüi. yeke gadsar öni maşı önggütöi bolgon üiledümüi. tōni tula dsambutib ende öbösün kigēd dsük modun em kigēd eldeb oi şugui nogodi önggü lügē saitür tögüsken¹¹ urbülün üiledümüi. bügüde tālahui horō oi şugoi¹² kigēd dsemistü modun bügüde kigēd. nabci kigēd tsetsek üre kigēd tarān temesün eldeb dsüil bügüdei cü maşı önggütöi bolgon. ünür saitür tögüsken. şime lügē saitür tögüsken¹³. saihan amtatai bolun üdsekül¹⁴ maşı tālamjital kigēd maşı yeke bolhu. amitan tedecü undān kigēd idēn eldeb dsüil tedeni olun¹⁵. nasun kigēd kütsün önggü kigēd erketen nogod maşı örgüjikü boluyu. sur dsali kigēd kütsün önggü kigēd dürsün lügē tögüsün üileded cü. gadsartu bui eldeb dsüil kerek öbörö olon minggan nogodi üiledün. kitsen üiledün kinan üiledün.

1 kidin. 2, 3 tögüsükseñ statt tögüsün üleksen. 4 hamiga. 5 add. dgeslong tōni nomin şirē beledün. üiledkü. hamiga hamiga du nom ögülekci. 6 fehlt. 7 sonosukan. 8 arşani. 9 üiledüi müi. 10 şimin. 11 tögüsün. 12 şugui. 13 tögüsün. 14 üdseküle. 15 olon.

kütsün dü üiledküi üile nogôdi üiledkü boluyu. toin ilagun tögüsün üleksen¹ ündüsün tögér dsambutib bügüde amurlin. on sain bolun delgeren sanan² du tälakdahu boluyu. kümuni olon törölkötön yér dûrkü boluyu. dsambutibin hamuk amitan amugûlang bolhu. eldeb dsüil bayashulang edlen üiledkü. amitan tede sur dsali kigëd kütsün önggü kigëd dürsün lügë tögûskü. sudurin aimagin erketü hän dëdü altan gerel ôni tulada. dgeslong buyu eke dgeslong buyu ubaşı buyu ubasantsa. sudurin aimagin erketü yi barikci tede nomin debiskertü orosiksoni dergede odhu boluyu. odöd cü maşı tunggalak sedkil yér hamuk amitani kerek kigëd tusatai amugûlangtai bolhuya³. sudurin aimagin erketü hän dëdü altan gerel ôni agui yeke dsöb saitur nomlon üiledküin tula. nom öğülekci teden dü dsalbarin üiledkü. tere yoni tula kemëbësü. toin ilagun tögüsüksen sudurin aimagin erketü hän dëdü altan gerel ôni saitur nomloholulä. gadsarin okin tenggeri batu eke⁴ bi dahôla lügë⁵ selte. maşı önggü tögüsün maşı kütsün lügë tögûskü boluyu. bidani beyein kütsün kitsënggüi kigëd yeke auga ôsken, üiledkü. bidani beyedü sur dsali tsok kigëd. bügüde⁶ tögüsüksen, cü orohu boluyu. toin ilagun tögüsüksen gadsarin okin tenggeri batu eke bi nomin araşanı⁷ sùsün ôn yér hanghu bolun. sur dsali kütsün kigëd kitsënggüi auga kigëd yeke kütsütü yi gi olun üiledküidü. yeke gadsar dolon minggan bere dsambutib ene gadsarin yeke şime bér maşı örgüjikü⁸ boluyu. yeke gadsar önggü lügë tögûskü boluyu. toin ilagun tögüsüksen gadsartu šütüksen amitan tede bügüde cü örgüjin delgeren yeke örgün cü bolhu. gadsartu orosikson amitan tede yeke bolöd cü. yeke jirgalang kigëd ogoto edleküi eldebi⁹ edlen üiledün. amugûlanggi cü edlekü boluyu. tede bügüde iden undan¹⁰ kigëd tangsuk iden eldeb dsüil. hubtsasun kigëd untaşı oron agui kigëd balgasun. ülişi ügei balgasun kigëd ôsken tälahui oi. müren kigëd küb bulak kigëd tsölmök, nör kigëd bôlhan¹¹ ene metü yôman eldeb dsüil amugûlang ga-

¹ tögüsüksen statt tögüsün üleksen. ² sanan. ³ bolhuya. ⁴ yeke. ⁵ lugä. ⁶ büglidedü. ⁷ arşanı. ⁸ örgüjikü. ⁹ eldeb bi. ¹⁰ undan. ¹¹ bûlhan.

dsartuorošikson gadsar ētse bolun. gadsartu šütükseñ edeni edlen üiledkü. toin ilagun tögüsüksen ündüsün tōgēr amitan tede bügüde nada üiledüksüni acilan üiledümüi. dam ügei sudurın aimagın erketü hān dēdū altan gerel ôni saitür kündülen üiledün¹ sain kündülel üiledün. dēdū dū üiledün. tusalan üiledün takin üiledümüi. toin ilagun tögüsüksen ali tsaktu. amitan tede nom ögûlekci tōni dergede odhuin tulada. öbörö dsül kigēd öbörö ger ētse garci. garād sudurın aimagın erketü hān dēdū altan gerel ôni sonosun üiledün. sonosöd cü öbör öbürin idsör kigēd ger balgad kigēd abhui balgad. delgū balgad. hamuk tu orōd. öbör öbürin² gertü³ orošikcin inakši cinakši ein kemēn. bida ene ödür⁴ nom sonoshui günü sonosboi. ene ödür bida buyani tsoktso sedkişi⁵ ügei gi ogōto barihu. bidani nom sonosuksan olon dsöñ minggan krak krik byeva⁶ tögüncilen boluksani bayashan üiledümüi. ödüğē bida nom sonosuksan ögēr yeke tamuin⁷ amitan ētse ogōto tonilahu. adōsunı töröl oron kigēd erligin yertüntsü biridin oron ētse ogōto tonilahu. ödüğē bida nom sonosukan ögēr⁸. irē ödüi tsaktu olon dsöñ minggan törölin üyedü. tenggeri kigēd kümün dū törökü⁹ ogōto barihu boluyu. kemēn¹⁰ üge ögûlen üiledkü. öbörö gertü orošin üiledkü tede busu amitan du. sudurın aimagın erketü hān dēdū altan gerel ôn ētse yadaba cü nige üliger ögûlekü buyu. sudurın aimagın erketü hān dēdū altan gerel ôn ētse yadaba nige bölök buyu. urida boluksan nigen buyu. yadaba bodhi sadva yin nere buyu. tögüncilen boluksani nige nere buyu. yadaba dörbön ügetü nige šülük buyu. nigen¹¹ üge busu amitan du sonoshon üiledkü buyu. yadaba sudurın aimagın erketü hān¹² altan gerel ôni nere busudtu saitür üdsülkü buyu toin ilagun tögüsüksen hamigā kigēd hamigā du öbörö dsül¹³ dū sudurın aimagın debiskertü bölgahui üge eldeb dsül ene metü edeni nigen nigen dēn ögûlekü buyu. sonoshon¹⁴ üiledkü buyu ügein dsalgam ji

1 add. sonosun üiledün. 2 öbürin. 3 gerte. 4 ödüi. 5 tsaklaşı.

6 byevä. 7 tamu. 8 ögēr. 9 add. kigēd. 10 kemen. 11 nige.

12 add. dēdū.

13 add. amitan tede. gadsarın dsük öbörö dsül.

14 sonoshun.

ögülekülē. toin ilagun tögüsükseñ gadsarın dsük tede bügüde öngü maşı tögüsün maşı ciharahu boluyu. gadsarın dsük teden dü amitan tede bügüdein tula. gadsarın şime eldeb dsüil kigēd hamuk yôma delgeren törökü boluyu. maşı örgüjin maşı delgeren amitan tede bügüde¹ amugûlangtai bolhu. yeke edtei yeke jirgalangtai ökligüdü duratai² bolhu. dēdü gurban erdeni dü ilerkei südsülkü³ boluyu :: tein kemēn ailadhaksan du. ilagun tögüsükseñ gadsarın okin tenggeri batu ekedü⁴ ein kemēn dsarlik bolboi. gadsarın okin tenggeri ali dsarim amitan sudurın aimagın erketü hān dēdü altan gerel ôn ētse. yadaba nige üge sonoshulā⁵ tede kümüni yertüntsü ôn ētseükün yôdēd. gucin gurban tenggerin aimagın dotoro tenggerin dsüil ali bese nigen dü törökü⁶. gadsarın okin tenggeri ali nige amitan. sudurın aimagın erketü hān dēdü altan gerel ôni takihuin tula. orośin tede saitür cimen üiledkü buyu. yadaba nige kükür buyu nige badan buyu. yasaksan nige bōs yēr bürkükülē. gadsarın okin tenggeri nasuda cimen orośikson okin tenggeri⁷ tede küsel dü yabukci dsurgān dsüil tenggeri teden dü. tenggerin dolōn dsüil erdeni üliši ügei balgasu hamuk cimek yēr saitür cimeksen dü orośihu boluyu. ali tsaktu amitan tede kümüni yertüntsü ôn ētseükün yôdcı. dolōn dsüil erdeni üliši ügei balgasun teden dü töröküi tere tsaktu. gadsarın okin tenggeri eldeb erdeni üliši ügei balgasun nidsēd büri cü dolōgōd⁸ törökü boluyu tenggerin amugûlang sedkişi ügei gi edlekü boluyu :: tein kemēn dsarlik boluksan du. ilagun tögüsükseñ dü gadsarın okin tenggeri batu eke ein kemēn ailadhabay. toin ilagun tögüsükseñ tōni tula gadsarın okin tenggeri⁹ eke bi nom ögülekci dgeslong nomin de-biskertü orośikson. tōni nomin debiskeriñ dorodu habirgain gadsarın dsük tede teden dü orośin üiledümüi. dsōn minggan burhandu buyani ündüsü öskekseñ amitan tedeni tusain tula. sudurın aimagın erketü hān dēdü altan gerel ene dsambutib tu magad önidō orośin. ötör ülü etsüdün. amitan nogôd cü sudurın aimagın erketü hān dēdü altan gerel ôni sonosun üiledün. irē ödüi tsak tu

¹ add. cü. ² durtai. ³ südsülkü. ⁴ yekedü. ⁵ sonoshula. ⁶ töröküi.

⁷ okin tenggeri fehlt. ⁸ dologōd. ⁹ add. batu.

Altan Gerel.

olon dsôn minggan krak krik byeva¹ g'âlab tu. tenggeri kümüni amugûlang sedkişi ügei yi edlen üiledün. tögüncilen boluksan lugâ nökütsön. irê ödüi tsak tu dêre ügei saitür dôsuksan bodhi du ilerkei dôsun burhan bolhu. tamuin amitan kigêd adôsuni töröküi oron. erligin yertüntsün hamuk dsobolong maşî ürgülji tasurahu. beye ülü üdsekđölün² üiledci. nom ögûlekci dgeslong tôni küldü. gesöni dêdü tologoi bêr sütün üiledümüi. sudurla aimagin erketü hân dêdü altan gerel êtse gadsarin okin tenggerin bölök kemëkü inu arbadugär bui ::::

---

1 byevä.   2 üdsekđölün.

II. KAPITEL

Tegēd hor ögükçin aimagin yeke noyon sain medekci. hor ögükçin aimagin horin naiman yeke noyōdtoi¹ hamtu sōri ētse bosci. debel nigen mürindēn ümüsün. barōn öbödigin² irmek küsörö sögüdci. ilagun tögüsüksen hamigā tere dsük tū aliga³ habsurun⁴ sögündöd. ilagun tögüsüksen dü ein kemēn ailadhabai. toin ilagun tögüsüksen ödüge kigēd irē ödüi tsaktu. sudurin aimagin erketü hān dēdü altan gerel ene balgad buyu abhui balgad buyu. delgō⁵ balgad buyu nelüngkei⁶ buyu keidin dsük buyu ôlin⁷ emin agui buyu. ordu harşı orcin hamigā bolhu tende. toin ilagun tögüsüksen hor ögükçin aimagin yeke noyon sain medekci bi. hor ögükçin horin naiman yeke noyon tedentei hamtu. balgad buyu abhui balgad buyu delgō⁸ balgad buyu nelüngkei buyu⁹. keidin dsük buyu ôlin¹⁰ emin agui buyu. ordu harşı orcin tende odun üiledümü. beye ülü üdsekđölün¹¹ üiledci nom ögûlekci dgeslong tōni sakin üiledümü. ogōto ibēn ogōto barin. ogōto tedkün. dsasak tebcin amurlin sain amugûlangtai bolgon üiledümü. ere kigēd eme kübôn kigēd okin nom sonosukci tede bügüde kigēd. ali ken sudurin aimagin erketü hān dēdü altan gerel ôn ētse. yadaba dörbön ügetei nige sülük sonoshu kigēd. yadaba nige üge. yadaba sudurin aimagin erketü hān dēdü altan gerel ôn ētse. bodhi sadva yin¹² nige nere buyu. tögüncilen bolusani nige nere sonosun üiledci toktokson. yadaba sudurin aimagin erketü hān dēdü altan gerel ôni nere sonosun üiledci toktokson tede bügüde gi bügüde dü sakin üiledümü. ogōto ibēn ogōto barin ogōto tedkün dsasak tebcin amurlin sain amugûlangtai

1 noyotoi. 2 öbödigin. 3 aliba. 4 habsuran. 5 delgū.
6 nelüngkei. 7 ôlain. 8 delgū. 9 fehlt. 10 ôlain.
11 üdsekđölün. 12 sadoin.

bolgon üiledümüi. idsôr tede kigēd ger tede balgad tede kigēd abhui balgad tede. delg¹ balgad tede kigēd keid² tede. ordu harşı orcin tedeni cū bügüde dü sakin üiledümüi. ogōto ibēn ogōto barin ogōto tedkün. dsasak tebcin amurlin sain amugûlangtai bolgon üiledümüi. toin ilagun tögüsükseñ ündüsün ôn yēr bi hor ögükçin aimagın yeke noyon sain medekci kemēn neretei boluksan yōn bui kemēbēsü. ene inu toin ilagun tögüsükseñ dü ilerkei. toin ilagun tögüsükseñ bi hamuk³ nom medekü. hamuk nom⁴ dotoro bēn orôluksan. kedüi bui hamuk nom kigēd yambar metü hamuk nom. oroşil ali bui kigēd hamuk nom ali bui. hamuk nomin dsüil ali hamuk⁵ bui kigēd toin ilagun tögüsükseñ hamuk nada ilerkei. toin ilagun tögüsükseñ hamuk nomdu mini belge biligin gegēn sedkişi ügei belge biligin todorhui⁶ sedkişi ügei. belge biligin yabudal sedkişi ügei. belge biligin tsoktso sedkişi ügei. toin ilagun tögüsükseñ hamuk nom mini belge biligin oron du oroşihu sedkişi ügei. toin ilagun tögüsükseñ yamāru bi hamuk nom saitur üiledün. saitur ogōto⁷ erin. saitur tein üdsen. saitur dotorõn orôluksan ündüsün tōni tula. toin ilagun tögüsükseñ bi hor ögükçin aimagın yeke noyon sain nedekci kemēkü neretei bolboi. toin ilagun tögüsükseñ bi nom ögûlekci dgeslong tōni üge cimen üiledküin tulada. tsölküi yi hötö bütēn üiledümüi yamāru nom ögûlekci dgeslong tōni beye lülü aldsûlun⁸ üiledün. beyein erketü⁹ amugûlang bolgon. saitur bayashulang ôsken üiledkü kigēd. keni tulada dsôn minggan burhan nogôdtu buyani ündüsü ôskekseñ amitan nogôdin tusain tulada. sudurin aimagın erketü hän dëdü altan gerel ôni dsambutibtu ônidö orosôlun¹⁰ ötör ülü etsüdken üiledkü kigēd. amitan nogôdcü sudurin aimagın erketü hän dëdü altan gerel ôni sonosun üiledkü kigēd. belge biligin tsoktso sedkişi ügei olun üiledkü. bilik¹¹ lugā tögüsün üiledkü kigēd. buyani tsoktso saitur barin üiledkü kigēd. irē ödüi tsak tu olon dsôn minggan krak krik

1 delgû. 2 kide. 3 hamugi. 4 add. ogōto medekü. hamuk nom
 5 fehlt. 6 todorhoi. 7 add. şingjilen. saitur ogōto 8 adsôlun. 9 erketei.
 10 oroşilun. 11 lugē.

byeva¹ g' alabtu. kümün tenggerin amugúlang sedkişi ügei edlen üiledkü kigēd. tögüncilen boluksan lugā nökütsön üiledkü. irē ödüi tsaktu dēre ügei saitür dōsuksan bodhi du ilerkei dōsun burhan bolhu kigēd. tamuin amitan² kigēd. adösuni töröküi oron erligin yertüntsüin dsobolong hamugi tasulun üiledküye. tōni şara üsün nogôdtu önggü ögün üiledümüi. tōni beyedü auga kûtsün kigēd kitsënggüi yekede ôsken üiledümüi. tōni belge biliğin yeke gegēni sedkişi ügei üiledümüi. tōni sanal dotoro orôlun üiledümüi. tōni yekede duraşıulun üiledümüi ; sudurin aimagin erketü hän dēdū altan gerel ētse. sain medekcın bölök kemékü inu arban nilegedügēr bui :: .

1 byevä. 2 lies amitan, so Jülg.

12. KAPITEL

Hutuktu sudurın aimagın erketü hān dēdü altan gerel kemēkü yeke kulgünü sudur dötögür bak. ilagun tögüsün üleksen¹ tögüncilen boluksan daini darun saitür dösüksan burhan erdeni tsetsek erdem dalai baidurya kigēd. altan ölain önggū sain altan du üdsekdeküi tsok² tōn dü mürgümüi. ilagun tögüsün üleksen¹ tögüncilen boluksan daini darun saitür dösüksan burhan olon dsōn minggan krak krik byeva³ erdem yēr beye saitür cimeksen. ali nomin dsula öni badarölon üiledükci śakyamuni tōn dü mürgümüi. erdem tarān kigēd öldsöi tsaklaši ügei bügüde tögüsüksen tsok yeke okin tenggeri tōn dü mürgümüi. biligin erdem tsaklaši ügei tsuluksan egesiktü yeke okin tenggeri tōn dü mürgümüi. basa tere üye tere tsaktu kütsuni erketüin oki hān. kübōn üdsesküleng oki du hāni ergesil ögünd. öni udal ügei hān oron du śine orośikson du ein kemēn ögülebei. kübōn bi ali urida ergesil ögünd öni ese udaksan nigen dü. ecige dēdüin erketü oki ētse abuksan. hāni śaśtir tenggerin erketüin tanggarik kemēkü nigen bui. bi hāni śaśtir tenggerin erketüin tanggarik tōgēr. hoyor tümen jil boltolo hān bolun üiledci. yadaba sedkilin nige akšani nigeni tödüi cinēn cü. urida nom busu bēr nige kedün dsüktü orośiksoni ülü medemüi. kübōn hāni śaśtir tenggerin erketüin tanggarik kemēkü tere ali bui kemēbēsü. tende idsörtani okin tenggeri tere üye tere tsaktu. kütsuni erketüin oki hān. kübōn üdsesküleng oki hān du hāni śaśtir tenggerin erketüin tanggarik kemēkü śülükleksen eden⁴ yēr agui yeke dsob saitür üdsülbei :: amitan tede bügüdedü tusalan üiledükci. damnahu hamugi tasuläci. hamuk laldas⁵ ebden üiledükci. hāni śaśtir nomlon üiled-

¹ tögüsüksen statt tögüsün üleksen. ² dsok. ³ byevä. ⁴ eden. ⁵ aldas.

sü :: hān¹ bügüde tusbüri ētse. bayashui sedkildü urbūlun üiledci. tenggerin erketüin tanggarik bügüdei gi. aliga habsurun sonosun üiled :: ocir garhui oron Ȅlain erketü ende. tenggerin erketü hurahui du. esrūni erketü ētse asahuin² tula. yertüntsü tedkükci nogôd cū bosci :: ci tenggerin erkin esrūn. ci tenggerin erke örgüjiksön mün. ci bidani damnal tasul. bidani sejik tasulun soirho :: kümün dü töröksön hāni yamāru tenggeri kemēn ögûlekü. ali ündüsün yēr hāni. tenggerin kübön kemēn ögûlen üiledkü :: kerbe³ tenggeri ētse yamāru. kümüni yertüntsü ende törön. kümüni edsen bolun kümün nogôdtu. mün hān bolun üiledkü :: yertüntsü tedkükci esrūni erketü ētse. tein kemēn ogōto asaguksan du. tenggerin erkin esrūn tere. yertüntsü tedkükci dü ein kemēn ögûlebei :: tere metü yertüntsü tedkükci nogôd. ödugē nada ētse asaguksani tula. amitan bügüdedü tusalahuin tula. dēdū šaštir bi üdsüluye⁴ :: kümüni oron du töröksön. hān nogôdin töröl kigēd. ali ündüsün yēr oron nogôdtu. hān bolhuigi nomlon üiledümüi :: tenggerin erketü nogôdin adistid yēr. ekein umai⁵ du oron üiledkü :: tenggeri urida adistidlād. hoino umaidu⁶ oron üiledkü :: kümüni yertüntsüdü töröd⁷ cū. kümüni erketü hān bolhu mün. tenggeri ētse törön üiledküin tula. tōni tenggerin kübön kemēmüi :: ci tenggeri bügüdein kübön mün kemēn. guçin gurbani tenggerin erketü. hāni hubi ögün kümün nogôdtu erkeşilünl⁸ hubilgahu :: gem üiledükseñ nogôdi hāji. nom busu nogôdi ebden. amitani sain üiledü dsok'ön. tenggerin oron du tugēküin⁹ tula :: kümüni erketü kümüni dsüil kigēd. tenggerin dsüil kigēd ünür idekcin dsüil. osolin dsüil kigēd mangguśin dsüil yēr. gem üiledküi hariulun üiledkü :: saitur üiledküi üiledükci nogôdtu. kümüni erketü ecige ekein dsüil. tein bolbusuraksan ürei¹⁰ üdsülküin tula. tenggeri hāni adistidlahu :: ene nasuni saitur üiledükseñ kigēd. gemtei üiledükseñ üile nogôdin. tein bolbosuraksan¹¹ üre üdsülküin tula. tenggeri hāni adistidlahu :: oron du gem üiledükci oroşiksoni. ali tsaktu hān ogōto orkin. kilintsetei törölkitön dü.

1 hāni. 2 ashuin. 3 gerbe. 4 üdsüluye. 5 amui. 6 amuidu.

7 töröd. 8 erkeşilünl. 9 tugēküin. 10 yürei. 11 bolbusuraksan.

dsokilduhui dsasak yēr ülü kesēn. gem üiledükseňi ogōto orkihu. tere tsak tu nom busu örgüjikü. keröl kigēd meke nogôd cü. oron orcin tende harin bolhu :: gucin gurbani balgasun du. tenggerin erketü küdölkü boluyu. oron du gem üiledükci orošíkson. ali tsaktu hān demei orkihu. tere tsaktu teskeši ügei meke. kūcir nogôd yēr oro ebdekü boluyu :: cinadu tserigin tsûlgan ireji. oron orcin tōni tein ebdekü. jirgalang nogôd kigēd itsôri¹ cü ebdekü. keni ed hurâksan bui bolbacü. hôran üiledkü olon dsüil yēr. inakši cinakši bulân² üiledkü. ali üile bér mün hān. üile tōni ülü üiledkülé. dsâni erketü kûbi metü. öbörin oron orcini tein ebdekü. ülü bolhui kei küdölün. burû hora oron naran³ sara. kigēd yabuhui odun sûrûn bolhu. hān ogōto orkihu tende. kürönggû tarân dsemis tsetsek üre. saitür ülü bolbosuran⁴. dsud cü bolhu boluyu :: oron du gem üiledükci orošíkci. ali tsaktu hān ogōto orkihu. tere tsaktu tenggeri nogôd balgasun dân. sedkil bayashu ülü boluyu :: tenggerin hān erketü tede bügüde. hān ene nom lugâ ülü tögüsün. nom busu dsoktu⁵ orošíbo kemén. inakši cinakši ögûlen üiledkü :: hān ene önidö udal ügei. tenggeri nogôdi ebdöldün üiledkü boluyu. tenggeri nogôd maši ebderekseň yēr. tōni oron tein ebderekü :: oron du nom busu nogôd bolun. mese bér cü ebdekü boluyu. hôrmak nogôd kigēd keröl. ebecin cü bügüdedü bolhu boluyu :: tenggerin erketü maši kilinglen. tenggeri nogôd cü ogōto gekü⁶. oron orcin tere ebderekü boluyu. hān tere gasalang olun⁷ :: hān⁸ dô buyu ese bögüsü kübön cü tâlahui nogôd ētse hagatsahu boluyu. tâlahui naijinar ētse⁹ hagatsan. ese bögüsü okin ükükü boluyu :: odun nogôd cü unahu boluyu. tögüncilen naran metü bolhu. cinadu tserigin tsûlgan kigēd. dsûd maši bolhu boluyu :: tōni hairatai¹⁰ dsâni kigēd. hairatai tûsimel ükükü boluyu. tōni hoino hairatai. temén nogôd cü ükükü boluyu :: ger jirgalang kigēd ed nogôdi cü. inakši cinakši bolâhu¹¹ boluyu :: oron orondu mesebér¹². inakši cinakši tushahu¹³ boluyu :: keröl

¹ idsôri. ² bolân. ³ add. kigēd. ⁴ bolbosuran. ⁵ dsüktü. ⁶ gækü.

⁷ olon. ⁸ aha. ⁹ add. cü. ¹⁰ hairatai. ¹¹ bolhu. ¹² esebér.

¹³ tusanihu.

kigēd temetsel hōrhu. oron nogōdtu bolhu boluyu oron orcin du nada oron. teskel ügei ebacin cū¹ bolhu :: tōni hoino ökligüin oron cū nom lugā ülü tögüsükü boluyu :: tōni nöküd kigēd tūsimel cū. nom lugā ülü tögüsükü boluyu :: nom ese tögüsükэн törölkötöni. tōni hoino takin üiledkü boluyu, nomtoi amitani. nasuda dsasak yēr dsasaklan üiledkü :: nom ese tögüsükэн törölkötöni kündülen. nomtoigi dsasak yēr dsasaklahui du. tende usun yabuhui odun kigēd kei. gurban dsüil maši ebderekü boluyu :: nom ügei törölkötöni bariksan yēr. dēdū nomin amitani dsürekeni önggü. amitani önggü kigēd gadsarin şime. gurban dsüil bodo tein ebderekü :: mō törölkötöni² doromjilokson yēr. ükükü kigēd ayöngga³ dsüd⁴. gurban dsüil tende bolhu boluyu :: üre tarān dsemis amitan önggü. tōni hoino ügei bolhu. ebecutei olon amitan. oron nogōdtu bolhu boluyu :: amtatai yeke üre nogōd. oron nogōdtu bui bolboci. tsasun kigēd halōn yēr. ütsüken nogōd bolhu :: nādun ninēdün kigēd bayashulang. urida tälakdahu⁵ bodo kigēd. tälahui adak ülü tälakdahu boluyu. dsōn nisvānis⁶ yēr maši ebderekü :: tarān dsemis nogōd kigēd ürein. ciharahui bodo şüsün⁷ barakdaksan yēr. beye mahamud kigēd erketen tere metü hanun ülü üiledkü :: amitan nogōd önggü mojiran⁸. auga ütsüken⁹ maši turuhu¹⁰ boluyu. idekü idē olo idebeci¹¹ hanun üiledkü ügei :: auga kütsün kigēd kitsenggüi cū. tōni hoino ügei bolhu. kitsenggüi bōraksan¹² amitan nogōd. oron nogōdtu bolhu boluyu :: eldeb ebacin yēr enelkü bēr. amitan olon ebecutei bolhu boluyu. eldeb manggus ētse boluksan. krah'ā kigēd yabuhui odun bolhu boluyu :: nom busuin dsüktü maši orośin. hān nom lugā ese tögüsükэн yēr. gurban yertüntsün manḍal du. gurban oron maši ebderekü boluyu :: ali tsaktu hān dsük orośin. gem üiledüksedi ogōto orkihi¹³ tsaktu. ene metü olon gem nogōd. oron nogōdtu bolhu boluyu :: kerek yōni tula tenggerin erketü. hāni adistidlaksan¹⁴ yēr. mün hān ülü üiledün. gem üiledküi ogōto orkīd. saitur

¹ dū. ² add. maši kündülen. ³ ayongga. ⁴ dsud.

⁵ tälakdahui. ⁶ nisvāniš. ⁷ şüsün. ⁸ mojiran. ⁹ ütsüdkedün.

¹⁰ turuhu. ¹¹ idebecü. ¹² bōraksan. ¹³ orkihi. ¹⁴ adistidleksen.

üiledüksen yēr amitan nogōd. tenggerin orondu tenggeridü cū törökü. gem üiledüksen yēr birid. tamuin amitan kigēd adōsun du törökü :: ali tsaktu hāni oron nogōdtu. gem üiledkü demei orkihu¹ tsaktu. gycin gurban tenggerin oron ētse. gem üiledkü bēr unahu boluyu :: mün hān ülü üiledkülē. tere kübön cū busu. tenggerin hān ecige nogōdin. oron du gem lügē selte bolhu :: meke maši teskeši ügei bēr. ali tsaktu oron orcin ebderekü boluyu :: tōni tula tenggerin erketü nogōd. kümüni oroni hāni adistidlahu² :: gem üiledükseni amurliulun üiledküin tula. saitür üiledküidü orölkhu. ene nasun du amitan du. tein bolbosuraksani³ öskekü hān mün :: saini üiledüksen kigēd gem üiledüksen. üilein tein bolburaksan⁴ üre. baidal tusbüri üdsülküin tula. üiledükci ali buigi hān du ogülekü :: öbörin tusa kigēd busudin tusa oroni nomin keregin tula. tenggerin tsülgan nogōd adistidahan⁵. tenggeri nogōd cū dahan bayasultsahu. oron orcin nogōdtu kilintsetei. megeci⁶ törölkiton nomogodhohu kigēd. oroni nomin keregin tula. amin kigēd hān oron nogōdi cū ökü :: nom busui külitsen⁷ üiledün. medeksér ogoto orkihulä⁸. oron du tesüsi ügei ayöl. tere metü öbörö bui busu :: yamāru mekeci nogōd bolhui du. mekelen üiledükci dsasak yēr ese dsasaklahulä⁹. oron du maši teskeši ügei. mekeci nogōd harin bolhu boluyu :: dsān nogōd kübi ebdekü metü. oron orcin¹⁰ tende maši ebderekü. tenggerin erketü nogōd cū kilinglen. tenggerin oron du maši ebderekü :: oron du hamuk bodo. burū cū bolhuin tula. tōni tula kilintse üiledükci nogōdi. gemin üye metü nomogodhon üiled :: nomin oron orcini tedkün üiled :: nom busu yi edlen bo üiled. namai¹¹ cū ogoto ögün üiledün. daruida keröl üiledkü bo üiled :: uruk törölkiton kigēd busu törölkiton. oron orcini hamuk törölkiton du¹². hān hähui cū nige üiledüksen yēr. dsüktü unan üiledkü :: hān nom lugā tögüsüksen. aldar yēr gurban yertüntsü dûrün. gycin gurbani oron nogōdtu. tenggerin erketü bayasun üiledci ::

I orkihu. 2 adistidlekü. 3 bolbusuraksani. 4 bolbusuraksan.
 5 adistidlahu. 6 mekeci. 7 külitsen. 8 orkihula. 9 dsasaklahula.
 10 orcini. 11 ami. 12 dü.

dsambutib tu mini kübön. ene metü nomtoi hān mün. nomin oron orcin tende üdsülēd. saitur üiledküi dü törölkötöni dsok'ōhu. hān tere saitur üiledükseñ yēr. törölkötöni nogôdi ende tügēn. tenggeri kigēd tenggerin kübön nogôd yēr tenggerin oroni dûrgen üiledkü kemēn sedkiji :: nom oron du¹ orcin² tende üdsülükseñ yēr. hān nogôd maşı bayasun. tenggerin erketü maşı südsulküi bēr. kümüni hān töni sakihu :: naran saran kigēd tögüncilen yabuhui odun saitur yabun üiledkü. kei cū³ tsaktu küdölün⁴. hura cū tsaktu oron üiledkü :: tenggerin oron nogôd kigēd tögüncilen. oron orcin nogôdtu sain on bolhu. tenggeri kigēd tenggerin kübön nogôd yēr. tenggerin⁵ agui nogôdi dûrgen⁶ üiledkü :: tere metüin tula hān. öbörin hairatai ami ökü. alin yēr yertüntsü amugûlang bolhu. dēdü erdeni nomi ülü orkihi :: erdem nogôd yēr ali cimeksen. nom lugā tögüsün sütün üiledkü. öbörön törölkötöni nasuda bayashahu. nasuda kilintsei tein tebcikü :: nomin oron orcini tedkün üiledkü. nomi cū saitur üdsülün üiledkü. saitur üdsulküi dü amitani dsok'ōhu. gem üiledküi étse hariulun üiledkü :: ali tsaktu kilintse üiledükci nogôdi. yosör nomogodhon üiledküi tsaktu. oron orcindu on tarān sain bolun. hān tsok dsali tögûskü boluyu. hān aldar tögüsün. yesün törölkötöni nogôdi cū amugûlun üiledkü :: sudurin aimagin erketü hān dēdü altan gerel étse. hāni šaštir tenggerin erketüin tanggarik keméküi bölöök inu arban hoyodugär bui :: ::

---

1 fehlt. 2 orcini. 3 fehlt. 4 küdölön. 5 tenggeri. 6 dûrgün.

13. KAPITEL

Ali tsaktu kürdü bér orciulukci hān boluksan. tere tsaktu dalai selte gadsar nogôdi ögün. dörbön tib erdeni bér dûrükseñ seltei cü. uridani ilaguksan nogôdtu¹ örgübei :: nomln beye tōni ogoto eriküin tula. urida ali sedkil dü tâlakdan hairatai. bodo tedeni bi ese ögûleksen² ügei. olon g'alab tu hairatai amibën cü ökböi :: yamâru urida sedkiñi ügei g'alab tu erdeni usñirtu³ saibér oduksan. gasalang ētse nökciksön saibér oduksan tōni. şajin du sain boluksan kemékü⁴ hān bolboi :: tere⁵ dörbön tib tu erkeşküi kürdü bér orciulhui yi. dalai kürtelin gadsartu saitür üdsülbei. ilaguksani erketü dsarlik bolhuin tula hāni ordu harşı du. tere tsak tu dêdü⁶ hān noirtu noirsoboi :: dsödün⁷ dü burhani erdem sonosun. nom ögûlekci erdeni hurâkci noir dotoro. maşı todorhui sudurin aimagin hān ôni. saitür nomlon agui üdsen üiledbei :: tere hān noirtu noirsokson ētse serin. tögér beye bügüde bayashulang yēr tûgëmel bolun. bayasun hāni harşı ētse ilerkei garci. şravagin⁸ dêdü huvaragin oron du odboi :: ilaguksani şravak⁹ nogôdi takin üiledün. hutuktan¹⁰ huvarak ende erdeni hurâkci. erdem tögüsüksen dgeslong ali bui kemén. nom ögûlekci erdeni hurâkcigi bügüde ētse asakbai. tere tsak tu erdeni hurâkci inu. busu nigen kündöi dotoro orośin. sudurin aimagin hān ôni tein sedkin. amâr ungsin amugûlangga saitür orośiboi :: nom ögûlekci erdeni hurâkci dgeslong tere. bügüde tögüs sur dsali tsok yēr maşı badaran. busu nigen kündöi dü sôn üiledükseni. tere tsak tu tere hān du üdsülbei. ene inu nom ögûlekci erdeni hurâkci ene. ilaguksani yabudalin oron günü barikci. dêdü altan gerel keméküi bér. sudurin aimagin erketü hāni nasuda üdsülükci.

¹ add. bi. ² ögûleksen. ³ usñirtu. ⁴ keméküi. ⁵ tende. ⁶ add. dörbön.

⁷ dsöden. ⁸ şravagin. ⁹ şravak. ¹⁰ add. nogôd.

erdeni huräkçin küldü mürgün. hän sain boluksan ein kemēn ögûlebei. sudurin aimagin erketü hän dëdü altan gerel. sara dûrüksen nigôr metü nomlon soirho. sain boluksan hän tön dü. erdeni huräkci ama abuksan yér :: gurban minggan yertüntsü hamuk tu. hamuk tenggeri nogôd maşı bayasun. tere tsak tu kümüni erketü gadsarin dsük. ariun ülemji ilangguya garuksan tende :: erdeni usun kigëd kückitei¹ usu bér² darôlun³ üiledci. sîlgadak tsetsek delgen śirë beleded. hän śirë tönü kükür kigëd ilaguksan belgetü. olon minggan büküli kib yér saitür cimen :: hän śirë tende dëdü dsandan. eldeb dsüil tsetsek nogôdi cü ilerkei tsatsubai. tenggeri klu kigëd asuri kümün buyu yôn. hor ögükçin erketü kigëd. hor ögükci ēmnel gebelitü. tenggerin mandarava⁴ tsetsegün hura. śirë tön dü ilerkei saitür oroşulbai⁵ :: nomdu duratai minggan krak krik byeva⁶ tenggeri. sedkişi ügei ali ireksen. erdeni huräkci ilerkei boluksan du. salain tsetsek ilerkei tsatsubai. nom ögûlekci erdeni huräkci tere cü. beye maşı ug'ân ariun debel ümüsçi. tere śirë dü sídar odun üileded. aliga habsurun⁷ üiledci mürgün cü üiledbei :: tenggerin⁸ erketü kigëd tenggeri okin tenggeri nogôd. dsabsarin gegën dü sôji mandarava⁹ tsetsegün. hora orölun¹⁰ irô tsangkinör¹¹ sedkişi ügei. dsô minggan saitür dôrishabai :: erdeni huräkci nom ögûlekci dgeslong. tere arban dsük nogôdin¹² minggan byeva¹³ sedkişi ügei burhani sanan üiledci. tere ilerkei garci sôbai :: amitan bügüde dü dsüreken ētse eneriküi ôskeji. örösönggüi sedkil cü saitür ôsken üiledci. sain boluksan hän tön dü. tere tsak tu sudurin aimak¹⁴ ôni üdsülbei :: hän lugä aliga¹⁵ habsurun üiledci sögödöd¹⁶. nige üge bér dahan bayasultsan. nomin kütsün yér nidün ētse nilbusu garun. tönü beye bayashulang yér tûgëmel bolboi :: sudurin aimak ôni takin üiledküin tula. tere tsak tu sain boluksan hän. cindamani¹⁷ erdenin hâni abci. amitan nogôdin tula irôl talbiksan

¹ kiji tei. ² usuber. ³ darôlun. ⁴ mandarva. ⁵ oroşulbai.

⁶ byevä. ⁷ habsuran. ⁸ tenggeri. ⁹ mandarava. ¹⁰ orölun.

¹¹ cingkinör. ¹² nogôdi dîn. ¹³ byevä. ¹⁴ aimagin. ¹⁵ alîha.

¹⁶ sögödöd. ¹⁷ cindamani

inu :: dolon erdeni tögüsükseñ cimek nogôd kigêd. ali bese dsam-butib ene amitan nogôd. amugûlang bolhui yeke erdenin. hura ene ödür dsambutibtu oröl :: tere tsak tu dolon dsüil erdeni kigêd. tsarbûni¹ cimek kigêd unjilik dêdü söikü. tögüncilen iden kigêd undan² hubtsasun nogôd cü. dörbön tib nogôdtu saitür oron üiled-bei :: sain boluksan hân dsambutib terigûten dü. erdeni hura orokson tõni üdsêd. dörbön tib erdeni bêr dûrüksen seltei. erdeni ushîrtuin şajin du örgübei³ :: tögüncilen boluksan şakyamuni bi. sain boluksan hân kemekü bolboi. dörbön tib erdeni dûrüksen seltei. ene gadsari tere tsaktu bi ogoto ökböi :: ken sain boluksan hân tõn dü. tere tsaktu sudurin aimak ôni saitür üdsülükseñ. erdeni hurâkci nom ögûlekci dgeslong tere. tögüncilen boluksan ülü aldsakci tere bolboi :: bi ali tere tsak tu sudurin aimak ôni sonosun. nige üge bêr dahan bayasultsaji. tere buyani üile tere kigêd. nom sonosun dahan bayasultsaksan yér :: altani önggû kigêd dsôn buyani belge. üdseküle tâlamjitai nidün dü ilerkei ülemji üdseskülengei. minggan byeva⁴ tenggeri maşı bayasun üiledkü. törölkötön üdseküle bayashui⁵ beye nasuda olboi :: dsôn minggan yeren⁶ yesün. byeva⁷ g'alabtu kürdü bêr orciulukci hân bolun. olon dsôn minggan g'alab tu cü. bi oroni hân bolun üiled-bei :: sedkişi ügei g'alab⁸ tu hurmusta bolboi. esruni erketü cü tögüncilen. ali kemdsë kedsë cü bui busu. tsaklaşı ügei arban kûtsütü yi bi bayashan üiledbei :: bi ali sudur sonosun dahan bayasultsahui. buyani tsoktso tere metü tsaklaşı ügei olon sanaksan yambarcilan bi bodhi olboi :: dêdü nomin beyecü bi olboi :: sudurin aimagin erketü hân dêdü altan gerel ētse. sain boluksan kemeküin bölöök inu arban gutugär⁹ bui :: ::

1 cirbûni. 2 undan kigêd. 3 örgüböi. 4 byevä. 5 bayashu.
6 yerün. 7 byevä. 8 galab. 9 gutagär.

14. KAPITEL

Tsok tögüsükseñ okin tenggeri idsör tani kübön buyu idsör tani okin südsüktei ali nigen. nökciksön kigēd irē ödüi ödüğē boluksan ilagun tögüsükseñ burhan nogôdu. hamuk yôma bér yeke takil maši delgerenggül¹ agui yeke sedkiši ügei üiledkü du raśin. nökciksön irē ödüi kigēd ödüğē boluksan ilagun tögüsükseñ burhan nogôdin burhani yabudalin gün oro ogoto medekü durašikcin tere. nomin balgasun buyu keidin dsük² cü bolhu. hamigā sudurin aimagin erketü hän dëdü altan gerel öni agui yeke dsöb saitur üdsülküin gadsarin dsük tende. tere damnahu ügei alga sahu ügei sedkil yér ciki bén cingnaji. sudurin aimagin erketü hän dëdü altan gerel öni sonosun üiledkü :: tegēd ilagun tögüsükseñ ene udha nöküdtü agui yekede ögüleküin tula. tere tsaktu šülük edeni dsarlik bolboi. ali hamuk burhadtu. sedkiši ügei takil üiledkü duraśin. hamuk burhadin yabudalin gün. oro saitur medekü durašikcin :: nomin sümə buyu oron balgasun buyu! hamigā dëdü³ gerelin. dëdü sudurin aimak öni üdsülkci. gał dsarin dsük tende odun üiled ene sudur sedkiši ügei bui. erden' dalai kidsär ügei bér. dsobolonggin olon dalai ētse. hamuk amitan tonilgon üiledkü :: sudurin aimak öni terigün. dunda kigēd tögüncilen etsüsi üdsen. sudurin aimagin erketü maši gün. ön dü üliger bui busu :: gangga kigēd gadsar nogôd. dalai kigēd oktorgui⁴ du. orosikson tösun inu ali bese bolbo. üliger bolun ülü cidahu :: nomin egesiktü orohui bér. tere tsaktu oron üiled' :: nomin mün cinar suburga inu. gün maši batu ali bui :: suburga töni dunda. ilaguksan şakyamunigi üdsen. sedkildü orohui egesik yér. sudurin aimak öni saitur üdsülmüi :: tō ügei sed-

---

¹ delgereküi. ² dsök. ³ add. altan. ⁴ oktorgoi.

kiši ügei. byeva¹ g' alab kedüi cinen dü. tenggeri kigēd kümün nogôdin. amugûlangi dahan edlemüi :: ali ken sudurin aimak ôni sonosukci. tere metü bi buyani tsoktso sedkişi ügei yi bütën üiledkü kemén. tere tsaktu tere inu tere metü medekü :: gal yér dûreng gó bér kürèleksen. dsôn bere nökcin üiledün. küçir mederel külitsen üiledci. sudurin aimak sonosun ali cidakci :: nomin balgasun buyu oron balgasun du oröd² tödüi dëre. kilintse nogôd ügei bolhu. mô dsöduni belge cinar bügüde kigēd. krah'â kigēd yabuhui oduni hor. haräl kigēd ada³ teskeşî ügei cü. oröd tödüi dëre. hamuk busudtu dsüklekü boluyu kluin hân nogôd. dsödü⁴ üdsülükseñ yambar metü. tende padma metü şirê. tere metü cü beledün üiledbei :: tere şirêdü sôgâd. sudurin aimak ôni saitür üdsülbei. üdsüktü biciji ungśin üiled. tögüncilen ogôto orölün üiled :: tere şirê êtsé bôgâd⁵. ôbörô orondu odbocü. şirê tön dü bui. pradi⁶ hubilgan⁷ nogôdcü üdsekdekü boluyu :: nom ögûlekçin dürsündü cü. nige dsarim du üdsekdekü boluyu. nige dsarim du burhani dürsün dü. nige dsarimdu bodhi sadva du cü⁸. tögüncilen manjuşîn dürsün dü. nige dsarimdu maidrin dürsün dü cü. tere şirêdü üdsekdekü boluyu ::⁹ dsarimdân tenggeri nogôd üdsekdekü boluyu. hurumhan nige tere üdsekdeñ. tegêd ülü üdsekdeñi cü boluyu :: burhan üdsekdeñ maktañ üiledkü. hamuk tu cü bütën üiledkü. tarân kigēd öldsöi bügüde tögüsün. belge burhan hubilgaksan. ilahu tsok kigēd aldar üiledkü. cinadu esergütsekcini hariulun üiledkü. cinadu daisuni tsûlgâni saitür daruhu. baILDân du daisun nogôdi etsülün üiledkü :: mô dsödün hamugi amurliulun üiledkü. hamuk kilintse saitür ebdekü. hamuk kilintse maşı amurliulun üiledkü. baILDân baILDuhui du ilagun üiledkü¹⁰ :: dsambutib ene hamuk tu. aldar yér maşı dûrkü boluyu. tóni hamuk daisun nogôd. maşı bôrahu¹¹ boluyu :: nasuda daisuni darun üiledkü. hamuk kilintse tein tebcikü. baILDân ni¹² talain üdsüri maşı ilahu. daisun êtsé hagatsan ülemji bayashu :: esürüni¹³ erketü gucin gurbani

1 byevä. 2 orod. 3 nada. 4 dsöde. 5 bûgâd. 6 paradi. 7 hubilgân. 8 nachzutragen nige dsarimdu samandra bimdra du cü. 9 add. dsarim dân gerel imakta üdsekden. 10 üiledkü. 11 bûrahu. 12 baILDani. 13 esrüni.

erketü. tögüncilen yertüntsü tedkükci nogôd kigëd. gartân ocirtu rakşa yin erketü. ilaguksan sürügin manglain sain erketü medekci :: kluin hân ese bûlidüksen. tögüncilen dalai kigëd. kümün buyu yoni erketü asurın erketü. tögüncilen garuðain¹ erketü. tede terigûten tenggeri nogôd tede hamuk cü. nomin suburga² kidsär ügei dü. nasuda takil üiledkü boluyu :: kündülen üiledkü amitan nogôd. üdsëd maşı bayashu boluyu. tenggerin³ erketü dëdü tede. hamuk ein kemën sedkin üiledkü :: tenggeriner tede hamuk cü. inakşı cinakşı ögûlen üiledkü. buyan tsok kigëd sur dsali. hurâksani⁴ tede bügûdedü üdsekü :: buyani ündüsü arilgaksan. kümün nogôd tede ende iren. ali gün sudurın aimak ôni. sonoshuin tula ende ireksen :: sedkişi ügei südsük yér. nomin suburga⁵ du südsülkü lügë selte, tede yertüntsüdü örösönggii tögüsün. tede amitani tusalan üiledükci :: tede gün nom nogôdin. dëdü nomin amtani saba. nomin cinartu orohui bër. tede saitür orohu mün :: ali dëdü altan gerelin sudur. dëdü buyan ôni sonosukci. tede urida dsôn minggan. burhan nogôdi takiksan mün :: buyani ündüsün tögér. sudur ôni sonosukci tedeni tenggerin erketü hân tede bügûde. egesiktü kigëd tögüncilen. tsok kigëd olo sonosuksani kübön. tögüncilen dörbön hân nogôd⁶. dsôn minggan⁷ rakşa. yeke kütsütei pradi hubilgan tögüsüksen nogôd⁸. dörbön dsüktü bügûde étse cü⁹. maşı sakin üiledkü boluyu :: erketü sara erlik. kei kigëd mün usun tenggeri hatan üiledükci orohui arilgakci kigëd egesiktü, ökligü tülesi¹⁰ idekci kigëd yesün törölkütü cina durigi¹¹ darun üiledükci yeke kütsüti. yertüntsü tedkükci tede bügûde cü¹². ödür sôni kelberil ügei. tede bügûdei yi sakin üiledkü :: yeke kütsüti hor ögükçin hoyor erketü kigëd baha ügein kübön kigëd yeke erke örgüjiksön. sain medekci terigûten¹³. basa busu horin naiman kigëd. dsôn minggan rakşa. yeke kütsüti pradi¹⁴ hubilgân tögüsüksen nogôd

¹ karidin. ² suburgan. ³ tenggeri. ⁴ huraksani. ⁵ suburgan.

⁶ Die Stelle von tögüncilen bis nogôd fehlt hier. ⁷ mönggen. ⁸ add. tögüncilen dörbön hân nogôd. ⁹ fehlt. ¹⁰ telusi. ¹¹ cinadu yi statt cina durigi. ¹² yi. ¹³ terigün ten. ¹⁴ ridi.

ayôn emékü hamuk tu. tedeni sakin üiledkü :: gartân ocirtu yakşain erketü. tabun dsôn hor ögükci kigëd. bodhi sadva hamuk cü. tedeni sakin üiledkü :: hor ögükçin erketü sain mañi. tögüncilen sain dûreng. ali ayôltu kigëd kërtü orosikci. ulabur şara kigëd hôbur şara. hor ögükçin erketü nidsêdcü. tabun dsôn rakşa nogôd ali sudurîn aimak ôni sonosukci. tede bügüdeig¹ sakin üiledkü boluyu :: ünür idekci eldeb aimak kigëd. ilaguksani sürügin dêdü ilaguksani ilaguksan. mañin kütsün kigëd magad holo². tögüncilen hurain edsen. yeke k'ambu³ kigëd hara. tögüncilen altan metü üsün kigëd. tabun yeke berke kigëd ya-mâni kül. tögüncilen yeke g'alab kigëd. tsubaktu kigëd nom tedkükci. sarbecin kigëd tögüncilen oron üiledükci. dsôni dsübes⁴ kigëd hoyor nökür. tögüncilen erdeni üsün kigëd. yeke tsabak kigëd ger ügei. küseküin dêdü kigëd dsandan. yeke auga tu kigëd tsasatu. amugûlang ôla tögüncilen kû. cinadu darun üiledükci yeke kütsütü. pradi⁵ hubilgân tögüsüksen tede bügüde cü. ali sudurîn aimak ôndü duratai. tedeni sakin üiledkü :: kluin hân ese bûlidüksen. tögüncilen dalai kigëd. elîn sancik kigëd sudâ barikci. bayashulang kigëd tsuhulâ⁶ bayashulang hoyôla kigëd. dsôn minggan klu. pradi⁷ hubilgân tögüsüksen yeke kütsütei nogôd cü. ayôn emékü hamuk êtse. tedeni sakin üiledkü :: kütsü tü minggan nidütü kigëd rah'ula. sain nikta dsuruhai⁸ tu kigëd dêdü amugûlang. maşı amugûlun üiledükci kigëd şûrûn⁹ mûritü. tögüncilen asurîn erketü ôbörö kigëd. dsôn minggan asuri. yeke kütsütü pradi¹⁰ hubilgân tögüsüksen nogôd. ayôl emiyel bolukan. tedeni sakihu boluyu :: bhudin hatuktai bulâkci eke tabun dsôn kübön lûgë selte cü. sôhu kebtekü kigëd soktohui tsak tu. tedeni sakin üiledkü :: osol eme kigëd kitôn eme. tögüncilen hor ögükci kitôn¹¹ eme. dung du¹² kigëd şûdü irdsaiksan. amitan bügüdein bulâkci eke. cinadu yi darun üiledükci yeke kütsütü. pradi¹³ hubilgan¹⁴ tögüsüksen tede bügüde cü. dörbön

¹ bügüdei. ² hôlo. ³ k'ambu. ⁴ söbes. ⁵ ridi. ⁶ cihula.

⁷ ridi. ⁸ dsuruhai. ⁹ şûrûn. ¹⁰ ridi. ¹¹ kitôn. ¹² dungtu.

¹³ ridi. ¹⁴ hubilgan.

dsüktü bügüde ētse. tede bügüdeigi sakin üiledkü :: egeşiktü terigûten nogôd. sedkişi ügei okin tenggeri kigēd. tsok terigûten tögündilen. hamuk okin tenggeri kigēd. gadsarın okin tenggeri. tarān dsemis üre śguin tenggeri. bügüde tâlahui dsemistü modun suburga¹ du. orośikson kigēd kei tenggeri. tenggeri² nogôd tede bügüde ende. maşı tâlahui sedkil yēr. ali sudurın aimak öndü duratai. tede bügüdeigi sakin üiledkü :: nasun önggū kigēd kütsün nogôdtu. amitan nogôdi barildölun üiledkü. tsok buyan kigēd sur dsalın. bügüde tögüs yēr nasuda cimen :: krah'a³ kigēd yabuhu⁴ odun hor boluksan. tede bügüde yi amurliulun üiledkü. bôral⁵ kigēd kîlintse mô dsödün⁶. tede bügüde yi amurliulun üiledkü :: gün yeke kütsü tögüsükseñ. gadsarin okin tenggeri cü. altani gerelin dêdü. sudurın aimagın erketüin amtan yēr hanun :: jiran naiman dsôn minggan bere nogôd ētse. ocirin oron du kürtele. gadsarin śime maşı örgüjikü :: dsôn beredü bûridük-seni. doro gadsarin śime odun. tere harin cü harid. gadsar dêre ciharölun üiledkü :: ene sudur sonosuksani kütsün yēr. tenggeri nogôd⁷ hamuk cü. sudurın aimagın erketü⁸ dêdü. altan gerelin amtan yēr hanun üiledkü :: önggū tögüsün sain bolun. tögündilen saitur kütsü töguskü boluyu. amugûlang bolun hanun üiledkü. dsambutib hamuk tu. üre tarān oi⁹ śguin tenggeri nogôd. eldeb amtan yēr hanun. maşı saitur bayasun. ene sudurın amtan yēr hanun üiledci :: üre nogôd dsemis tarān. eldeb dsüil tsetsek kigēd. üretei eldeb dsemistei modun cü. bügüde ētse maşı törön üiledkü :: üretei dsemistei modun bügüde. bügüde tâlahui kigēd oi śugui nogôdtu. tsetsek saitur urgun¹⁰ üiledün. eldeb ünür saitur garhu :: eldeb dsüil tsetsek kigēd. eldeb üre tögüsükseñ. öbösün kigēd oi śugui bügüde. gadsar dêre urguhu boluyu :: dsambutib ene bügüdedü. kluin okin sedkişi ügei. maşı tâlahui sedkiltei bolun. kübün dergede śidar odci. küb nogôd bügüde cü. g'omada¹¹ kigēd badma¹². udpala kigēd tögündilen. eldeb tsagan padma

1 suburgan. 2 tenggeri fehlt. 3 rah'a. 4 yabuhui. 5 bûral.

6 dsöden. 7 add. tede. 8 add. hân. 9 yo. 10 garun. 11 k'o.

12 padma.

urguhu :: oktorgui du utān kigēd. öleni¹ tor ügei arilun. harangui arilun tōsu ügei. dsük² nogôd maši gerel todorohu. naran minggan gerel tögüsbeci³. gerelin tor yēr gerel cü üdseskülenktei. gūn gegēn nogôd yēr. maši bayashui bēr urguhu boluyu :: erketü naran tenggerin kübön. dsambutibin altan. üliši ügei balgasun du sôksan cü. sudurin aimak ôgēr saitür hanghu :: erketü naran maši bayasun. dsambutib tu urgun üiledün. kidsär ügei gerelin tor yēr. bügüde ētse saitür geigülün üiledkü :: tende urguksani tōdūj bēr cü. gerelin tor saitür garun. eldeb küb bürküksen. padma nogôd ama cü nēkü :: ene dsambutib hamuktu. tsetsek üre em eldeb. saitür ogōto bolbosuran. hamuk gadsar nogôd hanun üiledkü :: sara kigēd naran cü. tere tsaktu ilangguya garuksan gegēn bolhu. yabuhui odun saitür garun. kei cü tögün-cilen küdölkü⁴ boluyu :: dsambutib ene hamuk tu. hora cü tsaktu oron. bügüde dü tarān on cü sain bolun. hamigā sudurin aimagin erketü hān dēdü altan gerel ētse. hor ögükçin oron kemēkü bügüde dü sakihu⁵ bölök inu arban dötögör⁶ bui :: ::

1 ölöni.

2 tsok.

3 tögüsbecü.

4 küdölküi.

5 sakihui.

6 dötögür.

15. KAPITEL

Tein kemēn dsarlik boluksan du ilagun tögüsün ülekßen¹ dū idsôrtani okin tenggeri bodhi saitur harâksan ein kemēn ailadhabai. toin ilagun tögüsükseñ badarangguin ilgalin tsok dsali hân terigûten. tenggerin arban minggan kübön ali ündüsün kigēd ali šiltân buyani ündüsü śuduluksan yambar metü kigēd. ali üiledün hurâksan yér dēdü töröltü gurban. ede bodhi du eşi üdsülküi olöd. ödüğe gucin gurbani oron ētse ireji. ilagun tögüsükseñ ētse nom sonoshuin tulada ireksen ene metü. bodhi sadya dēdü töröltü üdsesküleng oki ene. irê ödüi tsaktu tō ügei galab ētse nökciksön tō ügei olon² dsôn minggan krak krik byeva³ nökciksön dū. yertüntsün oron altan du üdsekdeküi dū. dêre ügei saitur dôsuksan bodhi du ilerkei dôsun burhan bolhu. tögüncilen boluksan daini darun saitur dôsuksan burhan medeküi kigēd ölmi tögüsükseñ. saibêr oduksan yertüntsü yi medekci törölkötöni nomogodhon urbûlun dsalakci. dêre ügei kümün tenggerin bakši ilagun tögüsükseñ burhan. altan kigēd erdeni garhui oron kükür dabhurlaksan kemēn yertüntsüdü bolhu. kedüi cinen dū ilagun tögüsün ülekßen⁴ tögüncilen boluksan daini darun saitur dosuksan⁵ burhan altan kigēd erdeni garhui oron kükür dabhurlaksan tere gasalang ētse nökcid. dēdü nom etsüdün⁶ toni şajin ori ogoto hamuk tu etsüdün üiledükseñ dū. mönggûni gerel kübön ene. tögüncilen boluksan toni dsabsar barildölun⁷. yertüntsün oron tösü ügei ilaguksan belge tondü. tögüncilen boluksan daini darun saitur dôsuksan burhan altan dsambuin altan ilaguksan belgein gerel kemekü yertüntsüdü bolhu. kedüi cinen dū tögüncilen boluksan daini darun saitur dôsuksan burhan altan dsambuin altan ilaguksan

1 tögüsükseñ statt tögüsün ülekßen. 2 olon. 3 byeva. 4 tögüsükseñ statt tögüsün ülekßen. 5 dôsuksan. 6 etsüda. 7 barildölun.

belgein gerel tere. ogōto gasalang ētse nōkcid. tōni šajin ori ogōto hamuk tu etsüdüksen kürtele boluksan du. mönggünü gerel kübōn ene tögüncilen boluksan tōni dsabsar barildölun. yertüntsün oron tōsun ētse hagatsaksan belge tōn dü. dēre ügei saitür dōsuksan bodhi du ilerkei dōsun burhan bolun. tögüncilen boluksan daini darun saitür dōsuksan burhan medeküi kigēd ölmi tögüsükse. saibēr oduksan yertüntsü yi medekci. törölkötöni nomogodhon urbülun dsalakci. dēre ügei tenggeri kümün nogōdin bakši ilagun tögüsükse burhan dsōn altani gerel altan du üdsekdeküi dsüreken kemēkü dü yertüntsü dü bolhu. kemēn tede bügüdei ilagun tögüsün üleksen¹ tere metü dēre ügei saitür dōsuksan bodhi du eşi üdsülbēi. toin ilagun tögüsükse badarangguin ilgalın tsok dsali hān terigüten. tenggerin arban minggan kübōn tede tödūi cinēn dü bodhi sadva yin yabudal yeke baradātai cü ese bolboi. urida dsurgān baramid² üiledbei³ kemēkü cü ügei. gar kigēd kül nidün kigēd gesōni⁴ dēdū tologui⁵. kübōn naijinar kigēd okin hairatai nogōdi urida ogōto ökbō kemēkü cü ügei. ed kigēd tarān yobōn kigēd altan. mani⁶ kigēd subud baidurya kigēd dung. man šel⁷ kigēd b̄sru mönggün kigēd salebram⁸. erdeni nogōdi urida ogōto ökbō kemēkü cü ügei. idēn kigēd undān külgün kigēd hubtsasu. oro hubilga⁹ kigēd ger balgasu ulisi¹⁰ ügei balgasun kigēd bügüde tālahui horō. küb kigēd nōrmalik nogōdi urida. ogōto ökbō kemēkü cü¹¹ ügei. dsān kigēd balang sain mori. kitad kigēd muhulai eldebi urida ogōto ökbō kemēkü cü¹² ügei. ene metü dsōn minggan krak krik byeva¹³ tō ügei olon bodhi sadva tede ilagun tögüsün üleksen¹⁴ burhan nogōd ētse tögüncilen boluksani urida eşi oluksan kürtele. urida dsōn minggan krak krik byeva¹⁵ tō ügei olon g' alab¹⁶ ētse. dsōn minggan krak krik byeva¹⁷ tō ügei olon tögüncilen boluksani. öbörö dsōn minggan sedkiśi¹⁸ olon eldeb takil kigēd. hamuk yōma bēr takin üiledün. ogōto

I tögüsükse statt tögüsün üleksen. 2 barimid. 3 üiledbe. 4 gesüni. 5 tologoi. 6 mani. 7 manşil. 8 sale baram. 9 hucilgan. 10 ulisi. 11 kemēbecü. 12 kemēbecü. 13 byeva. 14 tögüsükse statt tögüsün üleksen. 15 byevä. 16 kalab. 17 byevä. 18 add. ügei.

ögün üiledkü hamuk bodo ogōto ögün. gar kigēd kül nidün kigēd gesöni dēdü tologui¹. kübön naijinar kigēd okin hairatan yēn ogōto ögün üiledkü nogōdi cü ogōto ögün. ed kigēd tarān yobōn² kigēd altan. maṇi kigēd subud baidurya kigēd dung. man sel kigēd bśuru mönggүn kigēd salebram ogōto ögün üiledkü nogōdi ogōto ögün. idēn kigēd undān külgün kigēd hubtsasun. oro debesker hucilga kigēd ger balgasu³ üliši ügei balgasun kigēd bügüde tālahui horo⁴ kigēd ősken tālahui oi. küb kigēd nōrmalik dsān kigēd balang sain mori kitad kigēd muhulai ogōto ögün üiledkü nogōdi cü ogōto ögün. ulam dsurgān baramid⁵ hamugi ogōto dōsun üiledkü. ulam dsurgān baramid⁶ ogōto dōsun üiledēd. olon dsōn minggan amugūlang gi cü edlen üiledkü bögsü⁷. toin ilagun tögüsün üleksen⁸ ali ündüsün kigēd ali siltān. buyani ündüsü śuduluksan yambar metü nigen yēr badarangguin ilgali tsok dsali hān terigüten. arban minggan tenggerin kübön ed ilagun tögüsükseñ ētse nom sonoshuin tulada ireksen ede. ilagu tögüsün üleksen⁹ ene metü irē ödüi tsaktu. dsōn minggan kra krik byeva¹⁰ tō ügei olon g'yalab tu. yertüntsün oron. salain¹¹ ei ketü öndür ilaguksan belge tögüsükseñ kemēkü tōn dü. ids̄u kigēd yasu nigetei nigen neretei ulam dēre ügei saitur dōsuksa bodhi du ilerkei dōsun burhan bolun. maşı tunggalak nigōri¹² udpalain ünür dabhurlaksan kemēkü dü. arban minggan burha yertüntsü dü irekü. medekü kigēd ölmi tögüsükseñ saibēr oduksa yertüntsü yi medekci törökkitöni nomogodhon¹³ urbōlun¹⁴ dsalakci. dēre ügei tenggeri kümün nogōdin bakśi ilagun tögüsükseñ burhan bolhu kemēn. tere metü dēre ügei saitur dōsuksan bodhi du eşı üdsülükseñ mün. tein kemēn ailadhaksan du. ilagun tögüsükseñ idsörtani okin tenggeri bodhi yi saitur hurāksan du. ein kemēn dsarlik bolboi. idsörtani okin tenggeri badarangguin ilgallin tsok dsali hān terigüten arban minggan tenggerin kübön ede ali üile üiledün hurāksan yēr. nom sonoshuin tula ödüğē gucin gurbani oron

¹ tologoi. ² ibō. ³ balgasun. ⁴ horō. ⁵ barimid. ⁶ barimid.

⁷ bögsü. ⁸, ⁹ tögüsükseñ statt tögüsün üleksen. ¹⁰ byevä. ¹¹ salin.

¹² nigōr ¹³ Hier ist in Jürgs Abschrift eine einwortige Lücke. ¹⁴ urbūlun.

ētse ende ireksen tōni buyani ündüsü śuduluksan bui. tōni ündüsün bui tōni üiledkü¹ bui. idsörtani okin tenggeri dēdü töröltü² ene gurban yēr bodhi du eşi üdsülüksen öni sonosōd sonosumaktsa³. sudurin aimagin erketü hān dēdü altan gerel öni maşı dsuruktu üile-dün bayasun. tunggalagi⁴ saitür olhu. tödüi cinēn dü kir ügei baidurya metü ogōto ariluksan sedkiltei boluyu. kir ügei maşı agui yeke delgereksten oktorgui metü gün maşı tunggalak sedkiltei bolhu. buyani tsoktso tsaklaşı ügei gi ogōto barihui lugā tögüsün üiledkü. idsörtani⁵ okin tenggeri badarangguin ilgalin tsok dsali hān terigüten. arban minggan tenggerin kübön ede tödüi cinēn dü sudurin aimagin erketü hān dēdü altan gerel öni sonosumaktsa⁶. ülemji dsuruklan üiledün maşı tunggalagi⁷ olhu. tödüi cinēn dü kir ügei baidurya metü ogōto ariluksan sedkil lügē tögüsün. tōni tula eşi üdsülüksen gadsar dahan olboi. idsörtani okin tenggeri nom sonosuksan buyani ündüsü huräksan ene kigēd. uridani⁸ irölin kütsün yēr. badarangguin ilgalin tsok dsali hān terigüten. arban minggan tenggerin kübön ede tere metü dēre ügei saitür dösüksan bodhi du eşi üdsülüksen gadsar dahan olboi :: sudurin aimagin erketü hān dēdü altan gerel ētse. arban minggan tenggerin kübön dü eşi üdsülüksen kemekü bölök inu arban dabtagār bui :: ::

1 add. ündüsün. 2 törölkütü. 3 sonosmoktsa. 4 tunggalakgi.

5 idsörtani. 6 sonosmoktsa. 7 tunggalak. 8 uriduni.

16. KAPITEL

Idsörtani okin tenggeri uridani iröl tere ali bui kemēbësü. idsörtani okin tenggeri urida boluksan nökciksön tsaktu. tō ügei bér cü maşı tō ügei delgerenggүi sedkişi ügei kemdsë ügei g'alab boluksan tere üye tere tsaktu. tögüncilen boluksan daini darun saitür dösuksan burhan medeküi kigēd ölmi tögüsüksen saibér oduksan. yertüntsü¹ yi medekci törölkitöni nomogodhon urbülun dsalakci. dëre ügei kümün tenggeri nogödin bakşı ilagun tögüsük- sen burhan erdeni uhñir tu² kemékü yertüntsüdü ödö³ bolboi. idsörtani okin tenggeri tere üye tere tsaktu. tögüncilen boluksan daini darun saitür dösuksan erdeni uşniri tu⁴ burhan tere ogoto gasalang ētse nökcid. dëdū nom etsüdün dëdū nomr metü yasan üiledüksen dü. tenggerin erke örgüjiksön gerel hān kemékü. nomtoi nomin⁵ hān oro tedküküi nom busu bér busu. hamuk oron du orosikson amitan nogödin ecige eke metü boluksan nigen bolboi. idsörtani okin tenggeri tere üye tere tsak tu. tenggerin erke örgü- jiksön gerel hāni oron du hudalducini noyon honggoitsok barikci kemékü. mahamud tu ülemji mergen edegēn üiledükci emci. nasuni uhan üledküi naiman üyetei ündüsün tögüsüksen nigen bolboi. aya idsörtani okin tenggeri tere üye tere tsak tu. hudalducini noyon honggortsok barikci kemékü töni kübön. hudalducini noyonı kübön usu orölükci kemékü. sain dürsütei⁶ üdseskü lengtei üdse- külé tälamjitai. sain önggü delgereksen dëdū tögüsüksen. eldeb şastir tu mergen şastir bügüde yi onon dotorön oröluksan. üdsük kigēd tō. gar yēr tōlogoi⁷ kigēd tōlohu nogödi maşı surun üiledük- sen nigen bolboi. idsörtani okin tenggeri tere üye tere tsak tu. tenggerin erke örgüjiksön gerel hān töni oron tede. dsön minggan

1 tere vor yertüntsü. 2 uhnirtu. 3 ödö. 4 uhnirtu. 5 fehlt.

6 dürsütei. 7 tōlohu.

olon amitan eldeb ebacin yēr¹ ogōto enelün. dsobolong tesǖsi ügei küçir² sûrün sedkildü ülü tālakdahui küçir³ mederel nogōdi edlen üiledbei. idsōrtani okin tenggeri tere üye tere tsaktu. hudalducini noyonı kübön usu orōlukci tere amitan eldeb ebacin yēr ebedüksen. eldeb ebacin yēr enelüksen olon dsōn minggan tedeni tusain tula. yeke örösönggүi bēr sedkil ösken üiledbei. olon dsōn minggan amitan tede. eldeb ebacin yēr ebedün eldeb ebacin yēr enelüksen. tere metü dsobolong tesǖsi ügei sûrün küçir sedkildü ülü tālahui mederel nogōdi edlen. öbörin ecige hudalducini noyon honggortsok barikci mahamudtu maşı mergen edegēn üiledükci emci. nasuni uhan üiledküi naiman üyetei ündüsün tögüsüksen ene inu. kükşirön bodokiroji dsamdu yabuhui du geldürin üiledün. tayak tu šütün cicireji. balgad kigēd abhui balgad delgō⁴ balgad kigēd nelüngkei. oron orcin kigēd hāni ordu harşı orcin nogōdtu yabun ülü cidahu bögösü⁵. amitan eldeb ebacin yēr ebedüksen. eldeb ebacin yēr enelüksen. olon dsōn minggan tedeni eldeb ebacin ētse ogōto tonilgon üiledküin tula. bi öbörin ecige honggortsok barikcın dergede odci. ebecini mahamudtu mergejin⁶ üiledküi ogōto asakci. mahamudtu mergejin üiledküi asaguksan tōgēr. bi balgad kigēd abhui balgad delgō⁷ balgad kigēd nelüngkei. oron orcin kigēd hāni ordu harşı orcin nogōd tu odun üiledci. odōd cü amitan eldeb ebacin yēr ebedün eldeb ebacin yēr enelüksen. olon dsōn minggan nogōdi eldeb ebecin ētse ogōto tonilgon üiledüye kemēn sedkīd. idsōrtani okin tenggeri tere üye tere tsak tu. hudalducini noyonı kübön usu orōlukci. öbörin ecige honggortsok barikci⁸ hamigā tende odun kürēd. öbörin ecige honggortsok barikcın küldü⁹ terigübēr mürgüji. alıha habsurun nigen¹⁰ dsüktü sōbai. nigen¹⁰ dsüktü sōgād cü. hudalducini noyonı kübön usu orōlukci öbörin ecige honggortsok barikci ētse sülük eden yēr. mahamudtu mergejin üiledküi asakbai. yamāru erketen ebderen üiledün. mahamud nogōd cü ogōto urban. ali tsaktu beyeten dü. ebecini baidal bolhu bolun. tsak kigēd tsak busu idē

1 ebedün eldeb ebacin yēr. 2 kütsür. 3 delgū. 4 bögüsü.
 5 mergeji. 6 delgū. 7 barikcın. 8 kündü. 9 nige. 10 nige.

ideksen. yamāru amugūlang bolhu. yōn beyein¹ ebacin dü.. beye bēr kümün dü hor ülü bolhu :: kei ētse boluksan kigēd tsösün ētse boluksan. hurāksan ētse boluksan kigēd boluksan badk'an ētse boluksan. ebacin nogōdi amurliulun üiledküin tula. yamāru edegēn üiledkü. yōn kümün dü hor bolhui. kei ali tsak tu küdölkü. ali tsak tu tsösün küdölkü. badk'an² ali tsak tu küdölkü :: tegēd hudalducini noyon hongortsok barikci. hudalducini noyonı kübön usu orölukci du. šülük eden yēr mahamudtu mergejin üiledküigi tein üdsülbei. gurban sara dsun gurban sara namur tu medekü. gurban inu übül³ gurban inu habur mün. tere metü sarain üyein tsak inu dsurgān. nige jildü arban hoyor sara tālahu⁴:: gurbād gurbād tu üye nogōdi baktahui mede. hośōd sara tsak tu üdsülbei. idēn kigēd undān tere metü šinggekü boluyu. em mahamud kigēd tsagi cü üdsülbei :: erketen kigēd mahamud nogōd tedeni cü. nigen⁵ jilin dotoroki üye inu ogōto urbahu. erketen⁶ nogōd urbahui du. beyeten nogōd tu eldeb ebacin cü bolhu :: tōn dü emci gurban sara dörböñ. üyebēr dsabsar kigēd dsurgān tsak nogōdi cü. dsurgān mahamudtu cü mergejin üiledkü meden üiled. idēn undān⁷ em nogōd ulamin yambarcilan. kei deilenggü boluksan ebacin inu dsun küdölkü. namur bolhui du tsösün⁸ küdölkü. übül⁹ tsaktu tögüncilen huraksan. badk'an¹⁰ deilenggü¹¹ ebacin habur küdölkü. dsun tosutai¹² bolin dabusun iskülöng¹³ amtan. namur amtatai kigēd tosutai¹⁴ seriün. übül amtatai iskülöng¹⁵ kigēd tosutai¹⁶. haburin tsaktu sürün bolin halon bui :: badk'an¹⁷ yekedümektse¹⁸ küdölkü. tsösün yeke šinggemektse küdölkü. gurban mahamud küdölkü tere inu tere metü bui :: kein mün cinartaigi şimebēr tedkü. ug'ähui em yēr tsösü arilgan üiledkü. huraksan du gurban kigēd auga tögüsüksen. badk'an¹⁹ üyedü böksandu²⁰ böljikü²¹ em ök. kei deilenggü kigēd tsösün huraksan kigēd.

¹ beyen. ² badka. ³ obol. ⁴ tālahui. ⁵ nige. ⁶ add. inu.

⁷ undan. ⁸ tsösün. ⁹ obolin. ¹⁰ badka. ¹¹ deilenggi.

¹² tosutai. ¹³ isküleng. ¹⁴ tosutai. ¹⁵ tosutai. ¹⁶ badk'a. ¹⁷ yekedümektse. ¹⁸ deilengkü. ¹⁹ badk'a. ²⁰ böksandu. ²¹ böljikü.

badk'an¹ deilenggün üye nogôdi meden üiled. ali tsak tu ali mahamud beye ali bui. tōni em kigēd idē undān² üdsülün üiled :: tegēd hudalducini³ noyonı kübön usu orölukci. mahamudtu mergejin üiledkü ene metü tödüišik ogōto asaguksani tödüi bēr. nasuni uhan üiledküin naiman üye hamugi dotorobēn orölön üiledbei. idsörtani okin tenggeri tere üye tere tsaktu. hudalducini noyonı kübön usu⁴ orölukci. tenggerin erke örgüjiksön gerel hāni oron du. balgad kigēd abhui balgad delgō⁵ balgad kigēd nelüngkei. oron orcin kigēd hāni ordu harşı orcin hamuktu odci. amitan eldeb ebacin yēr ebedün eldeb ebacin yēr enelüksen. olon dsôn minggan tedendü. bi emci mün bi emci mün kemēn öbörön ama abun. bi tani eldeb ebacin ētse ogōto tonilgon üiledüye kemēn amishol amishölbai. idsörtani okin tenggeri hudalducini noyonı kübön usu orölukci. ene metü yeke üge ögülekßen tōni sonosumaktsa olon dsôn minggan amitan tede bügüde maşı yeke bayashulang töröbōi. amishol amishuhui olōd cü bayashulang amugulang kigēd sedkilin bayashulang sedkişi ügei lügē tōgüsbe⁶. tere üye tere tsak tu amitan eldeb ebacin yēr ebedün eldeb ebacin yēr enelüksen. olon dsôn minggan tedeni eldeb dsüil ebacin ētse ogōto tonilgon ebeci ügei bolgoboi. ebeci ügei bolōd cü uridani imakta metü. auga kütsü⁷ kigēd kitsenggүi lügē tōgüsbei. tere üye tere tsak tu amitan eldeb ebacin yēr ebedün eldeb ebacin yēr enelüksen. olon dsôn minggan tedeni⁸ dotoro ētse. ali ken kūcir ebacin yēr ebedükßen tede bügüde. hudalducini noyonı kübön usu orölukci hamigā tende odun kürēd. amitan eldeb ebacin yēr ebedün eldeb ebacin yēr enelüksen. olon dsôn minggan tedeni. hudalducini noyonı⁹ kübön usu orölukci emin üiledbur¹⁰ ali yō üdsülükßen tōgēr. amitan tede bügüdein hamuk ebeci saitur amurliulun üiledbei. ebeci ügei kigēd ebacin tsōn¹¹ bolōd cü uridani imakta metü. auga kütsü¹² kigēd kitsenggүi lügē tōgüsbei. idsörtani okin tenggeri tere üye tere tsak tu. tenggerin erke örgüjiksön gerel hāni oron du.

---

1 badk'a. 2 undan. 3 hudalducini. 4 usun. 5 delgū. 6 tōgüsbei. 7 kūcir. 8 add. tedeni. 9 noyonı. 10 üiledbur. 11 dsôn. 12 kütsün.

balgad kigēd abhui balgad delgō¹ balgad kigēd nelüngkei. oron
orcin kigēd hāni ordu harši orcin hamuktu. amitan eldeb ebacin
yēr ebedüksen eldeb ebacin yēr enelüksen. olon dsōn minggan
tede bügüde yi hudalducini noyonı kübōn usu orôlukci. eldeb
ebacin ētse ogōto tonilgon üiledbei. sudurin aimagin erketü hān
dēdū altan gerel etse ebeci maši amurliulun üiledüksen² bölök inu
arban dsurgadugär bui :: :

¹ delgū. ² amurliuluksan statt amurliulun üiledüksen

17. KAPITEL

Hutuktu sudurin aimagin erketü hān dēdū altan gerel kemēkü yeke kulgüni sudur. dabtagār bak etsüs bui :: idsörtani okin tenggeri basa busu tenggerin erke örgüjiksön gerel hāni oron du. hudalducini noyoni kübōn usu orölukci. hamuk amitanı ebeci ügei bolgon üiledüksen yēr ebecin tsörön uridani imakta metü. duraśil kigēd kūtsün tögüsükseñ beyetei bolboi. tenggerin erke örgüjiksön gerel hāni oron du. amitan bügüde bayasun nādun tālan bayashui üiledün ökligü cü ögün buyan cü üiledbei. hudalducini noyoni kübōn usu orölukci du cü. hudalducini noyoni kübōn usu orölukci ilahu boltugai. otocini hān hamuk amitanı ebeci edegēküi ilerkei bodhi sadva du magadun. nasuni uhan¹ üiledküi naiman üye hamugi onoji. kemēn ilerkei hurān üiledbei idsörtani okin tenggeri hudalducini noyoni kübōn usu orölukci du. usuni padmain dsüreken kemēkü nige² naijinar bui. idsörtani okin tenggeri usuni padmain dsüreken tōn dü hoyor kübōn bui. nigeni nere inu usuni debel kemēkü. nigeni nere inu usuni dsüreken kemēmüi. idsörtani okin tenggeri tegēd hudalducini noyoni kübōn usu orölukci hoyor kübō tei hamtu. ulam balgad kigēd abhui balgad delgō³ balgad kigēd nelüngkei. oron orcin kigēd hāni ordu harşı orcin nogôdtu yabubai. idsörtani okin tenggeri tende nige⁴ öbörö tsaktu hudalducini noyoni kübōn usu orölukci nige aglak keidtū⁵ odun. tegēd aglak keid⁶ tende maha ideküi nohoi kigēd cino⁷ ünegen kerē kigēd şobōn⁸ nogôd. hamigā keidtū⁹ nige küb bui tōndüi güküi¹⁰ üdsēd. tere ein kemēn sedkibei. yoni tula maha idekci nohoi kigēd cino ētse şobōn¹¹ kürtele ede ene dsüktü güibe

1 uhān. 2 nigen. 3 delgū. 4 fehlt. 5 kidtū. 6 kid. 7 tsono.
8 şobün. 9 kidtū. 10 güküi. 11 şobün.

kemēn sedkibei. tere cū ein kemēn sedkin. bi nohoi cino kigēd ünegeñ kerē¹ kigēd šobōn² nogôd ali dsük tü güküi tere dsük odun üiledüye kemēn sedkibei. idsörtani okin tenggeri kigēd hudalducini noyoni³ kübōn⁴ usu orôlukci ulam yabun odci. keidtū⁵ nige yeke küb bui tere hamigā tende odboi. yeke küb tende tümen dságasun⁶ orośin. tere tende olon dsôn dsagasun usun ētse hagatsaksanı üdsēd tere tōn dü yeke örösönggüi sedkil törlön. tende nige okin tenggeri modun ētse beyein dundürün tödüi garuksanı üdsebei. okin tenggeri tere hudalducini noyoni kübōn usu orôlukci du ein kemēn ögûlebei. idsörtani kübōn sain sain. yoni tula usu orôlukci kemēkü ci ene dsagasun nogôdtu usu ögün üiled. hoyor dsüllin tula usu orôlukci kemēmüi. ali usu orôlhu kigēd ali usu ökü bui. tōni tula öbörin nere lügē dsokilduhui üile üiled. usu orôlukci harin ögûlebei. okin tenggeri dsagasun ede kedüi bui. okin tenggeri ögûlebei. tümen dsagasun bui. idsörtani okin tenggeri tegēd hudalducini noyoni kübōn usu orôlukci maşı ülemji örösönggüi sedkil törböi. idsörtani okin tenggeri tere üye tere tsak tu. keidtū bui yeke kübtü usuni ülekßen ütsükén ülü ülen. tende tümen dsagasun ükükün ödün du⁷ oron. usun ētse hagatsaksan tede güin maşı güibei. idsörtani okin tenggeri tegēd hudalducini noyoni kübōn usu orôlukci dörböñ dsüktü oduksan du. tümen dsagasun tede hudalducini noyoni kübōn usu orôlukci ali dsüktü oduksan tere dsüktü usu orôlukci du örösökü⁸ metü üdsekdebei. idsörtani okin tenggeri tegēd hudalducini noyoni kübōn usu orôlukci. dörböñ dsüktü odci usu eribecü tende usu ese olji dörböñ dsüktü haraksan du. tere neng cū holo busu nigen dü dsemistei olon yeke modu üdsēd. dsemistü modun⁹ teden dü garci. moduni gesön nogôdi¹⁰ utulād moduni gesön nogôd tedeni abci odci. yeke küb hamigā tende odun kürēd. moduni gesön teden yēr tümen dsagasun teden dü maşı seriün sôder baribai. idsörtani okin tenggeri tegēd hudalducini noyoni kübōn usu orôlukci küb tende usu orôlhui eriji¹¹ hamigā ētse usun urushu kemēn tere dör-

¹ kerē ünegeñ. ² šobün. ³ noyoni. ⁴ kübün. ⁵ kidtū.

⁶ dsagasun. ⁷ öden dü. ⁸ örösönggüi. ⁹ modu. ¹⁰ nogôd. ¹¹ ireji.

bön dsüktü odbocü usu ese olji. tere ötör ötör usuni ürgülji töni dahan odboi. idsörtani okin tenggeri keidü bui küb hamigā tende usun bôhu¹ kemékü yeke gol tön ētse tende usun² bôhui³ gol töni cü. tere tsak tu kilintsetei sedkil tü nigen. tümen dsagasun tedeni tula ogoto hoino dsagasun eden dü usun⁴ ülü orohui. tere metü dsügln yeke keiskedü mürén töni urushabai. tere töni üdsëd sedkibei. ene müreni⁵ minggan törölkötön. cü idsörin urushal töndü urushan ülü cidahu bögüsü⁶. bi urushan hamigā cidahu kemēn sedkiji harin haribai. idsörtani okin tenggeri tegēd hudalducini noyoni kübön usu orölukci. yāran yāraji tenggerin erke örgüjiksön gerel hān hamigā tende⁷ odun kürēd. tenggerin erke örgüjiksön gerel hāni küldü terigübēr mürgüji. nigen dsüktü sôgäd. tedeni dsanggi nikta ögülen. bi tenggerin albatu du⁸ balgad kigēd abhui balgad⁹ delgō balgad hamuktu. amitani ebecini ürgülji yi arilgahui du. ken kemékü agui tende aglaktu bui kemékü¹⁰ nige küb bui tende. tümen dsagasun oroşikson tere usun ētse hagatsâd dsobolong yēr enelün amui. yamāru kümün nogôdtu ögüksen kigēd. magad adôsuni töröküi oron du boluksan eden dü cü¹¹ ami ögün üiledkü bögüsü. tenggeri horin dsā nada ögün soirho. tenggerin erke örgüjiksön gerel hān yeke otoci hān du horin dsā ök kemēn tüsimel nogôdtu dsakibai. tüsimel nogôd ögülebei. yeke amitan dsāni kebteši hamigā tende odci. horin dsā abci odci. amitan nogôdtu tusalan üiledün amugûlang-bolgon üiled. idsörtani okin tenggeri tegēd hudalducini noyoni kübön usu orölukci öbörin kübön usuni debel kigēd usuni dsüreken tei hamtu. horin dsāni abci odun dsaci ētse ükerin dsôn tulum¹² abci. harin hariji usu orohui kemékü¹³ yeke mürén hamigā bôhu¹⁴ tende odci. tulum tedeni usu bēr dûrgēd dsân du usu aciji ötör ötör keidü¹⁵ bui küb hamigā tende odun kürēd. usun töni dsân dêre ētse bölgaji¹⁶. dörbön dsük ētse kubi usu bēr dûrgeji. dörbön dsüktü odhui du hudalducini noyoni kübön usu orölukci hamigā kigēd

1 bôhu. 2 usu. 3 bôhui. 4 usu. 5 mürini. 6 bögüsü.

7 fehlt. 8 albatadu. 9 add. kigēd. 10 kemékü bui. 11 fehlt.

12 tulam. 13 kemémü. 14 bôhu. 15 kidü. 16 búlgaji.

hamigā odhu tende tümen dsagasun tede cü güibei. idsörtani okin tenggeri hudalducini noyonı kübön usu orölukci ein kemēn sedkibei. yoni tula tümen dsagasun ede bi hamigā tere dsük tū güinei. kemēn sedkibei. tere cü ein kemēn sedkibei. tümen dsagasun ede ölösükseñ gal yēr ogōto mekden nadē ētse idē erikü¹ magad amui. bi idē ögün üiledüye kemēn sedkīd. idsörtani okin tenggeri tegēd hudalducini noyonı kübön usu orölukci. öbörin kübön usuni debel dū ein kemēn ögülebei. kübön hamuk dsāni dotoro ētse hurdun dēdū yiunuji. mani gerte² odun ötör ötör yabuji. öbökü hudalducini noyon du aya öbökü usu orölukcin üge ger ende³ ecige eke kigēd aha dō egeci dō. kitad muhula kigēd üile üiledükci nogōd. idē nairöluksan⁴ ali yon bui hamugi nigen dū hurāji. usuni debel dsānunuksani gartu ötör ökci ilge. kemēn ögülebei kemēn tein kemēn ögüle. tegēd usuni debel kübön dsān tōniunuji. ötör ötör dobtulun⁵ saitür dobtolji. öbörin ger hamigā tende odun kürēd. tedeni ucir nikta ögülebei. tegēd usuni debel kübön urida ögülekseñ nairöluksan idē⁶ tede⁷ hamugi dsān dēre acin dsān tōn dūunuji. keidtū bui küb hamigā tende oduksan du. usu orölukci öbörin kübön usuni debeli üdsēd. bayasun bayarlaji kübön ētse idē abci hubān. küb tende tsatsuji tümen dsagasun tedeni hangga üiledci. tere ein kemēn bi nige tsaktu keidin nigen oron du. yeke külgü ungśici dgeslong ētse ken üüküüi tsak üyedü. tere tögüncilen boluksan erdeni uşnirtuin nere sonosuksan tere. amugülang tu amitan öndür idsörtani⁸ yertüntsüdū törökü kemēn sonosboi. bi dsagasun eden dū şütün barildun bolhui gün nom cü nomlon. tögüncilen boluksan daini darun saitür dōsuksan erdeni uşnirtu burhan. tōni nere ētse cü dōrishan üiledüye kemēn sedkibei. tere üye tere tsaktu dsambutib tende. amitan nogōdin üdsel hoyor bolun. dsarim inu yeke külgün dū ilerkei üdsülbei. dsarim inu mōhabai. tegēd hudalducini noyonı kübön usu orölukci tere tsaktu. küb tende hoyor kulin öbödök⁹ šikidküin¹⁰ tödüi oroji. ilagun tögünsükseñ tögüncilen boluksan daini darun

1 irekü. 2 gertü. 3 tende. 4 ariuluksan. 5 dobtolon. 6 idē.

7 fehlt. 8 idsörtu. 9 öbödük. 10 şikedküin.

Altan Gerel.

saitur dösuksan erdeni uhqirtu burhan tön dü mürgümüi. kemēn maktan ögûlebei tein kemēn maktan ögûlebei. tögüncilen boluksan erdeni uhqirtu urida bodhi sadva yin yabudal yēr yabuhui du. arban dsüktü ali ken üküküi tsak üye dü. mini nere şonosuksan tede tende ētse ükün yōdēd. guçin gurban tenggeri lügē satsa hubitaidu törökü boltugai. kemēn iröl tein kemēn talbibai. tegēd hudalducini noyonı kübön usu orólukci. adösuni töröküi oron du boluksan teden dü ene nom nomloboi. ene metü ene buin¹ tula ene bolhu ene töröksön yēr ene törökü. ene metü munhagin şiltān yēr hurān üiledkü nogôd. hurān üiledkü nogôdin şiltān yēr tein medekü. tein medeküin şiltān yēr nere kigēd dürsün. nere kigēd dürsuni şiltān yēr dsurgān törön tügeküi. dsurgān törön tügeküin şiltān yēr kürgeküi². kürgeküin şiltān yēr mederekü. medereküin şiltān yēr baha. bahain şiltān yēr abhui. abhuin şiltān yēr sangsar. sangsarın şiltān yēr törökü. töröküin şiltān yēr btölkü ükükü kigēd. gasalang kigēd gasalun³ üiledkü. dsobolong kigēd sedkil ülü amuhu. ebderel nogôd bolhu. tere metü dsobolonggin yeke tsoktso ene imakta bolhu boluyu. ene metü munhak töridüksen yēr. hurān üiledküi töridün üiledküi ētse. tere metü dsobolonggin yeke tsoktso imakta ene cü törirkü boluyu. kemekü⁴ kürtele bui :: idsörtani okin tenggeri tere metü tere üye tere tsak tu. hudalducini noyonı kübön usu orólukci. adösuni töröküi oron du boluksan teden dü. nomtoi üge ögûlēd. öbörin kübön usuni debel kigēd usuni dsüreken⁵ tei hamtu öbörin gerte oduksan kürtele bui. tegēd öbörö nigen tsaktu. hudalducini noyonı kübön usu orólukci tsagin yeke hurim iden araki⁶ bēr soktoji oron dōn untaksan du. tere üye tere tsaktu yeke iro bolboi. tere sōni nökcid tümen dsagasun tede üküküi tsak bolöd. guçin gurban tenggeri lügē teng hubitaidu töröböi. törömöctsö tede ene metü yosör sedkillin tein sejik töröji. bida buyani ülein ündüsün yōn yēr. guçin gurban tenggeri nogôdin dotoro ende töröböi kemēn sedkibei. tede basa ein kemēn sedkin. bida dsambutib tende tümen dsa-

1 buyan.

2 kürgeküi.

3 gasalun.

4 kemekü.

5 dsereke.

6 arki.

gasun bolun, bida adôsunî töröküi oron du boluksan du, hudalducini noyonî kübôn usu orôlukci yeke usun kigêd dêdü iden yêr hangga¹ üiledci. bidandu šütün barildun bolhui gün nom cü üdsûl-bei. tögüncilen boluksan daini darun saitür dôsuksan erdeni uhñirtu burhani nere cü dorishaksan² du buyan tai nom tönî ündüsün tere kigêd siltân tögér. bida tenggeri nogôdin dotoro töröji. bida hudalducini noyonî kübôn usu orôlukci hamigâ. tende odun kürêd. tönî takin üileduye. kemén sedkibei. tegêd tenggerin tümen kübôn tede guçin gurban tenggeri nogôdin dotoro êtse üdsekdel ügei üiledci. hudalducini noyonî kübôn usu orôlukcîn gerte odboi. tere tsak tu hudalducini noyonî kübôn usu orôlukci oron döñ untan ahui tön dü. tenggerin kübôn tede tümen subud ebtsôbci tologui³ tus talbin. tümen subud ebtsôbci külîn dergede talbibai. tümen subud ebtsôbci barôn dsüktü talbin. tümen subuq ebtsôbci dsöñ dsüktü talbin. öbörök⁴ şigidküin tödüi mandaravci tsetsegîn yeke hura cü orôlbai. tenggerin irô cingkinôr nogôdi ju deledbei. tögér dsambutibin kümün hamuk cü serin hudalducine⁵ noyonî kübôn usu orôlukci cü seribe. tegêd tenggerin tümen kübôn tede cü oktorgui du odun. tenggerin kübôn tede tengger⁶ erke örgüjiksön gerel hâni ulusin oron kigêd. busu oron du mandarava⁷ tsetsegîn hura orôlun. keidü⁸ bui yeke nôrmal hamigâ tende odun. tede yeke nôrmalik tede⁹ mandarava¹⁰ tsetsegîn yeke hura orôluji tende ülü üdsekdołün üiledci. harin basa tenggerin oron du odun. tende küselin tabun erdem nogôd yêr bayasun nadun kûrlön kûrgin üiledün. tsok kigêd yeke sain hubi nogôdi cü edlebei. dsambutib tu örtsaigâd¹¹. tende tenggerin erke örgüjiksön gerel hân oduni tok'ölci buyu yeke tûsimel nogôdtu ögûlebei. yôni tula ene sôniñ gurban du iro ede bolbo. tede ögûlebei. tenggeri ailadhui üiledün soirho. hudalducini noyonî kübôn usu orôlukcîn gerte dörbön tümen subud ebtsôbcîn hura oron. mandarava¹² tsetsegîn hura cü oroji kemén ögûleksen dü. ta odci hudalducini noyonî kübôn usu orôlukcîgi irô üge bêr ire kemê.

¹ gangga. ² dôrishaksan. ³ tologoi. ⁴ öbödük. ⁵ mandarapa.

⁶ -na. ⁷ kidü. ⁸ tende. ⁹ -na. ¹⁰ ör tsraigâd. ¹¹ -pa.

tegēd oduni tok'ölc̄i kigēd yeke tūsimel nogōd. usu orōlukci yin ger hamigā tende odun kürēd. hudalducini noyoni kübōn usu orōlukci du ein kemēn ögūlebei. tenggerin erke örgüjiksön gerel hān cimai ire kemēbe. hudalducini noyoni kübōn usu orōlukci tūsimel nogōd tai hamtu. tenggerin erke örgüjiksön gerel hān hamigā tende oduksan du. hān ögūlebei. usu orōlukc̄in ene sōni tere metü iro boluksan tere yōni belge bui medebō¹ tende hudalducini noyoni kübōn usu orōlukci. tenggerin erke örgüjiksön gerel hān du ein kemēn ögūlebei. tenggeri bi medebei. tümen dsagasun tede üküküi tsak boluksan du magadbai. hān ögūlebei. yamāru medebei. usu orōlukci ögūlebei. tenggeri usuni debeli küb tende tümen dsagasun tede üküksen buyu ese üküksen üdsülün üiledkeye. hān ögūlebei. tere metü üiled. tegēd hudalducini noyoni kübōn usu orōlukci. usuni debel kübōn dü ein kemēn ögūlebai. kübōn odci keitü bui kübtü tümen dsagasun tede üküksen buyu ese üküksen buyu üdsen üiled. tegēd usuni debel kübōn ötör ötör aglaktu bui yeke küb hamigā tende oduksan du. tümen dsagasun tede üküksen tsak bolun. mandarava tsetseḡin yeke hora oroksoni cū üdsēd. harin hariji ecigedēn ögūlebei. üküküi tsak bolji. tegēd hudalducini noyoni kübōn usu orōlukci. usuni debel kübōn étse tere üge sonosōd. tenggerin erke örgüjiksön gerel hān hamigā tende odōd. tedeni ucir nikta ögūlen. tenggeri ailachui üiledün soirho. tümen dsagasun ede² üküküi tsak bolōd. gucin gurban tenggeri nogōdin dotoro törōji. tede kigēd mini auga bēr. ene sōni tere metü buyani belge tede bolji. mini gerte cū dōrbōn tümen subud öbtsöbci³ kigēd. tenggerin⁴ mandarava⁵ tsetseḡin huracu oroboi. tegēd hān bayasun gesci sedkil hanabai :: tegēd ilagun tögüsün⁶ ülekseen idsörtani okin tenggeri bodhi saitur huräksan⁷ du ein kemēn dsarlik bolboi. idsörtani okin tenggeri tere üye tere tsaktu. tenggerin erke örgüjiksön gerel hān kemēkü boluksan tōni. busu nigen mün kemēn ci sedkikülē. tōni tere metü bo sedki. tere yōni tula kemēbēsü. gartān śidam tu šakya tere üye tere

¹ medebū. ² tede. ³ öbtsöbci. ⁴ tenggeri. ⁵ -pa. ⁶ tögüsükken statt tögüsün ülesken ⁷ huraksan.

tsaktu. tenggerin erke örgüjiksön gerel hän kemekü¹ bolboi. idsörtani okin tenggeri tere üye tere tsak tu. hudalducini noyon honggortsok barikci kemekü boluksan töni. busu nigen mün kemēn ci sedkikülē. töni tere metü bo sedki. tere yoni tula kemēbēsü. ariun idēn hän tere üye tere tsak tu hudalducini noyon honggortsok barikci kemekü bolboi. idsörtani okin tenggeri tere üye tere tsak tu hudalducini noyoni kübōn usu orölukci kemekü boluksan töni. busu nigen mün kemēn ci sedkikülē. töni tere metü bo sedki. tere yoni tula kemēbēsü. bi tere üye tere tsak tu hudalducini noyoni kübōn usu orölukci kemekü bolboi. idsörtani okin tenggeri tere üye tere tsak tu. usun² padmain dsüreken kemekü boluksan najinar töni. busu nigen mün kemēn ci sedkikülē. töni tere metü bo sedki. tere yoni tula kemēbēsü. sākyä yin oki g'opa tere üye tere tsak tu. hudalducini noyoni kübōn usu orölukcın najinar usuni padmain dsüreken kemekü bolboi. rāhula³ tere üye tere tsak tu usuni debel kemekü kübōn bolboi. ānanda tere üye tere tsaktu. usuni dsüreken kemekü kübōn bolboi. idsörtani okin tenggeri tere üye tere tsaktu. tümen dsagasun boluksan tedeni busu nigen mün kemēn ci sedkikülē. töni tere metü bo sedki. tere yoni tula kemēbēsü. badarangguin ilgalin tsok dsali hän terigüten tenggerin tümen kübōn tede. tere üye tere tsaktu tümen dsagasun bolun. ali bi usun kigēd. idēni dēdū bēr hanggan⁴ üiledün. šütün barildun bolhui gün nom cū üdsülün. tögüncilen boluksan daini darun saitur dōsuksan erdeni uhñirtu⁵ burhani nerecü dōrishabai. buyani üilein ündüsün tōgēr mini dergede⁶ ende irebei. töni tula ödüğē dēre ügei saitur dōsuksan bodhi du eşi üdsülbei. maşı bayasun tunggalak boluksan kigēd ülemji baya-suksan südsülün nom sonosuksan yēr. hamuk eşi üdsülbe kemekü nere olboi :: idsörtani okin tenggeri tere üye tere tsak tu. moduni okin tenggeri boluksan töni busu nigen mün kemēn ci sedkikülē. töni tere metü bo sedki. tere yoni tula kemēbēsü. idsörtani okin tenggeri ci tere üye tere tsak tu moduni okin tenggeri bolboi. idsörtani okin tenggeri dsüil ôgēr orcilongdu orcihui tsaktu. bi

¹ fehlt. ² usuni. ³ rahula. ⁴ ganggan. ⁵ uhñirtu. ⁶ dergedü.

yamāru olon amitani bodhi du¹ ogōto bolbusurôlun² üiledbei.
tede³ hamugi dêre⁴ ügei saitur dôsuksan bodhi du eši üdsülükse
gadsar oluksan du uhan üiled. sudurin aimagin erketü hân dêdü
altan gerel ētse. usu orôlukci dsagasu nomogodhokson urida
boluksan bölök⁵ inu arban dolodugär bui ::

1 bodidu. 2 bolbosurûlun. 3 tere. 4 dere. 5 add. kemekü.

18. KAPITEL

Idsôrtani okin tenggeri basa busu bodhi sadva inu busudi tusalan üiledküin tula beyeben cü ogoto ökü¹. tere yamaru bui kemebesü. kir ügei masi delgerekSEN eldeb dsüil dsön erdemin gerel gadsar kiged tenggerin oron du masi satsurahui. türbel ügei belge biligi² üdsekü kiged. kütsün yér cinaduigi darukci ilagun tögüsün üleksen³ minggan dgeslong yér ogoto kürələlün. tabuni yabukci oroni agui du. ulustu yabun ödö⁴ bolji nige oin dsulganc⁵ du ödö⁶ boluksan du. tere tende kükü dsölön⁷ kükürön küri⁸ süleng debel⁹ eldeb dsüil sain ünürtei tsetsek yér masi cimeksen nige gadsarin dsük üdsebei. üdsed cü ilagun tögüsüksen nasu tögös¹⁰ änanda du dsarlik bolboi. änanda gadsarin dsük ene üdseskülen tei. ende ügein oroni belge cü bui. ödüğe tögüncilen boluksan ni debisker debis tende. ilagun tögüsükseni dsarlik metü debisker debisbei. debisker debisëd cü. ilagun tögüsüksen dü ein kemén ailadhabai. debisker debisbei. ilagun tögüsüksen erkin dëdü. kümün¹¹ dëdü yi ögükci dëdü sangsarın külüsün etse getülüksen. sôji kümü emne¹² üiledküi ulam üiledükci. dëdü dsarlik arasa¹³ nomlon soirho :: tende ilagun tögüsüksen tere debiskertü sôgäd. dgeslong nogod tu dsarlik bolboi. dgeslong nogod ta üiledkü berke yi üiledükci bodhi sadva yin yasu üdsekü duratai buyu. tein kemén dsarlik boluksan du. ilagun tögüsün¹⁴ üleksen dü dgeslong tede ein kemén ailadhabai. dëdü arsi dëdü amitani dsüreken. külintsenggül¹⁵ kiged kitsenggül yeke amurlin nomogodun tälakci. oyôn sanal sain taklaši¹⁶ ügei erdemin oron boluksani. yasu bida üdsekü tsak mün sain amugulanggi¹⁷ nomlo ::

1 ökü. 2 bilik. 3 tögüsüksen statt tögüsün üleksen. 4 ödö. 5 tsulganc. 6 ödö. 7 dsölön. 8 güri. 9 debel. 10 tögüs. 11 add. dü. 12 emnen. 13 arsan. 14 tögüsüksen statt tögüsün üleksen. 15 külitsenggül. 16 tsaklaši. 17 -gû-

tende ilagun tögüsükseŋ minggan kēsütei¹ kürdü dsuruktaŋ külün tabak² kigēd. k'alamal³ tsetsek ſine delbereksen⁴ metü dſölön gar yēr gadsarın tala deledbei. deledümektse⁵ gadsar dsurgān dſüil dü küdölji maŋi⁶ kigēd altan mönggün yēr ödükseŋ⁷ suburga tende ētse garbai. tende ilagun tögüsükseŋ nasu tögüs ānanda du dsarlik bolboi. ānanda suburga⁸ öni nēn üiled. tende nasu tögüs ānanda ilagun tögüsükseŋ dsarlik metü. tere suburga⁹ nēksen dü tere tende. altan bidirtei¹⁰ maŋi kigēd subud yēr tügēmel bürküksen altan saba üdsebei. üdsēd cū ilagun tögüsükseŋ dü ein kemēn ailadhabai. ilagun tögüsükseŋ altan saba amui. ilagun tögüsükseŋ dsarlik bolboi. dölön¹¹ saba ede hamugi nēn üiled. tögüncilen hamugi nēksendü. tere tende tsasun kigēd g'omuda¹² tsetsek metü önggütöi nigen yasu üdsebei. üdsēdcü ilagun tögüsükseŋ dü ein kemēn ailadhabai. ilagun tögüsükseŋ nige yasun bainai. ilagun tögüsükseŋ dsarlik bolboi. ānanda yeke törölkifüin yasun nogōdi abci ire. tende nasu tögüs ānanda yasun tedeni abci ilagun tögüsükseŋ burhan du örgüksen dü. ilagun tögüsün ülekseŋ¹³ yasun nogōdi. huvaragin ümune¹⁴ gartān barin abci dsarlik bolboi. yasun ede¹⁵ dēdü manglai erdemēn dſulgān¹⁶ tögüsükseŋ dēdü oyōtu. nomogoduksan¹⁷ samandi¹⁸ külintsenggū¹⁹ durašil ülemji altarsıksan²⁰ dēdü. oyōn tögüsükseŋ nogōdtu harin nasun²¹ bodhi ôn dü. durašil batu da durašin oyōn ülemji ökü tālan üiledbei :: tende ilagun tögüsükseŋ dgeslong nogōdtu dsarlik bolboi. dgeslong nogōd bodhi sadva yin yasun šakšāvād²² kigēd erdem ogōto haldaksan maſi üdsekü berke. buyani tarālang bolukan nogōdtu mürgün üiled. tende dgeslong tede aliga²³ habsurci südsulküi sedkil yēr yasun nogōdtu mürgübei. tende nasu tögüs ānanda aliga²⁴ habsurci ilagun tögüsükseŋ dü ein kemen ailadhabai. ilagun tögüsün ülekseŋ²⁵ tögüncilen bolukan hamuk yer-

¹ keisütei. ² tabuk. ³ g'amala. ⁴ delgereksen. ⁵ deledümektse. ⁶ mani. ⁷ ödeksen. ⁸ suburgan. ⁹ suburgan. ¹⁰ bildertei. ¹¹ dolön. ¹² g'omade. ¹³ tögüsükseŋ statt tögüsün ülesken. ¹⁴ ömönö. ¹⁵ tede. ¹⁶ tsulgān. ¹⁷ nomogodokson. ¹⁸ samadi. ¹⁹ külintsenggū ²⁰ aldarşıksan. ²¹ nasuda. ²² šakšābad. ²³ alisha. ²⁴ alisha. ²⁵ tögüsükseŋ statt tögüsün üleksen.

tüntsü ner ētse ilerkei garun. hamuk amitan mürgün üiledkü mün atala. yôn du tögüncilen boluksan ene yasu gartân abhu. tende ilagun tögüsükseñ nasu tögüs ânanda du ein kem n dsarlik bolboi. ânanda yasun eden y r bi ene met n  t r d r r  gei saitür d suksan bodhi du ilerkei d sun burhan bolboi.

Ânanda urida boluksan n kciks n tsaktu yeke terge kem k  h n. külgün kig d olon k ts  tögüsün. türbel  gei k ts n y r cinadu i daruhui nigen bolboi. t n d n dsal  tenggeri l g  adali gurban k b n bui. yeke d n kig d yeke tenggeri yeke amitan bui. tende h n tsengkek n tula  sk n t lahui oin gadsartu oduksan du. k b n tede  sk n t lahui oi t ni erdem d n tats n¹. tsetsek k seji² inak i cinak i yabuci³. arban hoyor yeke dsuds n oi du oroboi. tende h ni k b n nog d oduksan du k kedin da-h la nog di c  h n k b n k ji inadu cinadudu odun. b g ded  sakikci t lan üiledükci yeke oin arban hoyor dsuds n  guidu oroboi. tende yeke d n hoyor d d n  g lebei. mini dsureken ay n t k s nei. ende bidani ar tan alahu bol dsai  t r yabu. yeke tenggeri  g lebei. nada ay l  gei. t lahui t r lki t   t se h g -tsaksani adak dsureken d n bolboi. yeke amitan  g lebei. cidakci maktaksan aglak oi ende bi  l l  ay n gasalang  gei. ma i del-gerekse  d d  yeke kerek olbo kem n sedkim i. mini dsureken ene ma i bayasani. tende  ts ken h n k b n tede arban hoyor dsuds n  gui tedeni dotoro oduksan du. dsuldsaga t r d dol  honokson nige  l k cin⁴ bars tabun dsuldsaga k r len.  l s n und shui b r mekden dorodokson beye  lem j  cilga⁵  gei boluksan tere met n nigeni  d sebei.  ds d yeke d n  g lebei⁶. aya gajiraksan eme ene dsuldsaga t r d dsurg n honok buyu dol n honok bolji.  d g  id  ese oluksan y r ese b g s   l osci üküküi tsak bolhu. ese b g s  öbörön dsuldsaga idek  boluyu. yeke amitan  g lebei. gajiraksan  ni id n y n. yeke d n  g lebei. ende ali  s ne mahan kig d bol n tsusun bui b g s . tere inu bars kig d dom  t k  kig d arslan⁷ nog d n id n m n. yeke tenggeri  g lebei.

1 tac n. 2 k s ji. 3 y buji. 4  r k cin. 5 j l ga. 6  g lebei.

7 arsalan.

ende gajiraksan eme ene beye ölösün undäshui tögüsükseñ yēr. amini üleksen ütsüken nige üleji. maşı jilga ügei ene oron ende idē undā¹ eriji ülü cidahu bögsü. öni ami ogōto sakihuin tula. ken öbörin beye ogōto ögün üiledkü. yeke dōn ögülebei. aya öbörin beye ogōto öküi inu üiledkü berke. yeke amitan ögülebei. mini metü amin kigēd beye dēn ilerkei tacikci. üdsüken² oyōtai nogōdtu ene yosun üiledkü berke mün. busu beye ogōto öküi dü orokson busud tu tusalahui du kitsékci dēdü töröltü nogōdtu inu berke busu. basa dsüreken ētse eneriküi örösönggüi³ ētse boluksan huraksan amitan. tenggerin oron ene gadsar tu öbörin beye olhu kemēn sedkimüi. busudin amini tula dsokilduhui⁴ berke sedkil yēr urbal ügei ende dsôn dsüil yēr enerikü. tende ütsüken hān kübön tere maşı dsobanin. ölökcin bars⁵ tōn dü nidü cirmelü⁶ ügei önişik harād odboi. tende yeke amitan ein kemēn sedkibei. ödüğē bi ene beye ogōto ökü tsak bolji. tere yoni tula kemēbësü. ebderen tsutsarahui nomtoi etsüdün üiledkü etsüstü möjirahui öritöi. ene beye idēn kigēd undān⁷ untaşı kigēd külgün bolhu olon nogōd yēr önidö sakibaci⁸. urida ügei öbörin öbörcilöni gen üiledkü tusa ügei. basa hamuktu burtak boluksan yēr. tōni⁹ tejil ügei ödüğē bi tōn ētse sain du barildolun üiledümüi. tōni tula bi töröküi kigēd üküküi dalai ētse getulküi yeke onggotso metü bolhu. basa dsüreke ügei küsün metü beyedü dsôn horohoi dürükseñ. kerek ügei bolhu üre lüge¹⁰ adali bolhui dsôn tögüsükseñ singgen kigēd ödkün yēr dûreng öni ökci. gasalang ügei urbahu ügei tsoktso ügei kir ügei samadi terigüten erdem yēr bügüdedü dûreng. tösün¹¹ ētse hagatsaksan dsôn erdem yēr dôreng¹² nomin beye olun¹³ üiledümüi. tere dēdü nigülesküi tögüsükseñ dsüreken¹⁴ tei boluksan yēr. tere metü nomogodöd. ta hoyor ödö¹⁵ bolun soirho. bi öbörin nige ülein tula da. arban hoyor dsudsän oi du oroyo kemēn tere hoyori küböl¹⁶. tende ütsüken hān kübön yeke amitan oin sancik tende ētse harin hariji. barsın oron du odöd

1 undan. 2 ütsüken. 3 örösönggüi. 4 dsokildohui. 5 bars. 6 cirmel. 7 undan. 8 sakibacü. 9 tōni. 10 lüge. 11 tösün. 12 dûreng. 13 olon. 14 dsüreketei. 15 ödö. 16 küböl.

moduni gesön dü hubtsasu bēn aciji. bi amitan tusalan üiledküün tula adlidhal¹ ügei amurliksan bodhi olhui küsemüi² busudtu ökü berke beye yi urbal ügei oyôn örösönggүi bēr ögün. bi gem ügei bodhi udal ügei ilaguksan kübön nogôdîn kereklekci yi olhu boltugai. bi maşı ayôltai sangsarin dalai ētse gurban yertüntsüigi getülgén üiledümüi :: kemen³ iröl⁴ talbibai. tegéd yeke amitan ölökcin barsın emüne⁵ kebteksen dü. tende asaruhi tögüsükseñ bodhi sadva du bars yô bese ese üiledbei. tende bodhi sadva aya ene jilga ügein tula ülü cidani. kemen⁶ sedkîd dsüreken ētse eneriküi oyôn yér mese eriksen dü hamiga⁷ ētse cü mese ese olun. tere gereltüin gesön dsôn jil boluksan hatôni⁸ nigeni abci. öbörin⁹ küdsô utulji ölökcin barsın emüne¹⁰ unabai. bodhi sadva yi unamaktsa usun dunda kürükseñ¹¹ onggotso kei kûdölgükü metü ene gadsar dsurgân dsüil dü kûdölbüi¹². naran cu râh'ula bariksan metü gerel nogôd üdsesküleng ügei bolboi. tenggerin kûji kigéd kemkedek lüge¹³ neileksen tsetsegîn hura cü oroboi. tende nige tenggeri gaihamasik¹⁴ boluksan yér bodhi satva yi maktabai. sain oyôtu ci ende yamâru örösönggүi bēr amitan nogôdftu tügeülün¹⁵. kümüni erketü maşı tâlahui bēr yamâru ene beyebén ögüksen yér. töröküi kigéd üküküi üile ētse hagatsaksan amurliksan oroni dêdü. amurliksan ariuni ci ende berke ügei önidö udal ügei olhu. tende ölökcin bars tere bodhi sadva yin beye dü tsusun haldaksani dolõn. hurumhan¹⁶ tõdüi dü mahân kigéd tsusu ügei ontso yasu üileden üiledbei. tende yeke dôn gadsar kûdölükseñ töni¹⁷ sedkîd yeke tenggeri dü ein kemén ögülebei. yamâru arban dsoktu¹⁸ dalain muhur kürtele dalai selte. gadsar maşı kûdölün¹⁹ naran cü gerel ügei bolun. tsetsegîn hura oron mini sedkil cü daibalunai. ödüğe mini dô öbörin beye ögüksen cü bolultai²⁰. yeke tenggeri ögülebei :: tere yamâru örösönggün üge ögûlen. ölösküi tögüsün dsôn dsobolong künöksön²¹. maşı jilga ügei öbörin dsuldsaga cü. ideküi

1 adlidhal. 2 küsemüi. 3 kemén. 4 iröl. 5 ömönö.
 6 cidanai kemén. 7 hamigâ. 8 hatô. 9 öbörön. 10 ömönö. 11 küröksön.
 12 kûdölböi. 13 lüge. 14 gaihamasik. 15 tügûlen. 16 horomham.
 17 töni. 18 dsüktü. 19 kûdölön. 20 boltugai. 21 künöksön.

ayaklahui üdsekseni tula bi cü serenei. tende tere ütsüken hoyor hän kübön maşı gasalang du darukdan nilbusu bér nidübēn dûrgeji. tere mör yér harin hariji ölökcin barşın dergede kürükseñ dü hamuk hubtsasu bén gereltün gesön dü ölgüji. yasun nogôd tsutsaran hagaciji¹ tsusun balcik bolun. üsün inu dsük kigëd dsubkidu butaraksani üdsebei. üdsed cü üküdküji yasun dëre unäd. önişik bolöd hurän medeküi olji bosun. gar yén godsoilgoji enelün gasalhui dô garbai. aya hairatai dô hän kigëd tögüncilen kükén dü maşı eneriküi eke. padma metü sumän nidüteigi ta hamigä orkibo kemën. eke inu bida ētse cü odhui asugun² üiledkü : aya bida hoyor gadsarin dsük ende üküklë sail amitu tere metü busu. yeke amitan ügei boluksan yér bidan du. ecige eke nogôd yamaru³ hól ögün üiledkü :: tegëd tere hoyor ütsüken hän kübön örösökü⁴ metü olon dô garun üiled⁵ odboi. tegëd ütsüken hän küböni dahöla nogôd cü. kükedi erin dsük kigëd dsük dsukbidu oduksan du. nigen nigen yén⁶ üdsed dô ali dô ali kemën asakbai. tere tsaktu hatun debiskertü untaksan dsödün⁷ dü. hairatai ētse hagatsaksani dsödülüksen⁸ ene metü. hoyor kükün tasuran Südün unan. tiwain gurban dsuldsagan oluksan ētse. nigeni inu hartsaga abci odhui üdsebei. tende hatun gadsar küdölükseñ dü dsüreken ebedci. dab dëre serid sedkin sanabai. bhudin sütén dalai debeltü eke ene inu bügudedü maşı kelberin küdölji. naran gerel ügei boluksan yér mini dsüreken dü gasalang bolhui üdsülbei. mini beye sularan nidün cü guiban öbörin kükü tasuraksan ni dsödülebei. mini kübön nogôd. şuguin agui ende nadhâ⁹ oduksan buyantai bolhu yambar. tende tein kemën sedkiksen dü. şibikcin¹⁰ cü sedkil soktonggiroji irëd. hatun du¹¹ ögûlebei. hatun kükeni dahölas¹². küké eriji oduksan. küké ese olji genei. tein kemën sonosmaktsa¹³ hatun dsüreke cicireñ nidün kigëd nigör nilbusu bér dûrgeji. hâni dergede¹⁴ odod ögûlebei. tenggeri mini hairatai kübön ügei bolji kemën sonosboi. hän cü dsüreken cicireñ maşı

¹ hagatsaji. ² asagun. ³ yamaru. ⁴ örösökü. ⁵ uilad. ⁶ yér.

⁷ dsöden. ⁸ dsödülüksen. ⁹ nadhâ. ¹⁰ şibekcin. ¹¹ hatundu.

¹² dahölus. ¹³ sonosmaktsa. ¹⁴ dergedü.

soktonggiroji. hohui¹ bi hairatai kübön ētse hagatsaksani üdsebei. kemēn ögülebei. tegēd hān hatun ni amishölun² üiledküin tula. bi kükे eriküi dü kitsen üileduye sain eme gasulun³ bo üiled. tende kükë erikë oduksan du törölkı tōni tsülgan metören üiledbei. tende öni⁴ udal ügei hān. tere ütsüken hoyor hān kübō tösör ētse ireküi üdsebei. üdsed cü ögülebei. tere hoyor kükén aisui büküde busu. hoyor⁵ kükén ētse hagätsabai⁶ keméküi inu dso-bolongtoi. kükén ētse hagätsan⁷ üiledküi dü sedkil yamāru amuhu. kümün nogôd kübō olhui du tere metü bayashu busu. yertüntsü dü ali kübön ügei kigēd üküksen⁸ buyu. kümün nogôd ali kübön amitu⁹ tede amugülang mün buyu yōn. tende hatun maşı gasalang tu darukdan. inggeni onisun du kürükseñ metü maşı ülü külitseküi dō garbai. tere metü gurban kükén daholain tsülgan tai¹⁰. tsetsek nogôd yēr dûreng¹¹ oi dotoro orokson. mini odhon buyantai kükén ese ireksen dü. mini dsüreken lügē adali odhon tere ali. tende tere hoyor ireksen dü. hān kübön ētse asabai. odhon kübön ali kemēn hoyor kükén ētse¹² asaguksan du. tende gasalang yēr. dorodon¹³ nidu nilbusu bēr dûrgeji. tangnai kigēd urul¹⁴ aman kigēd südün hataji yōma ese ögülebei. hatun ögülebei. mini hairatu odhon kübön tere ali. mini dsüreken ene hagarān aldan. beye tesüsí ügei horosboi. mini sanal bôrabai¹⁵ ötör ögüle :: tende hoyor kükén yamāru boluksani tögüncilen ögülebei. tōni sonosumaktsa hān kigēd hatun balaraji odboi. balaraksan ariläd örösökü metü dō garci uiläd tere dsük tu odboi. tende hān¹⁶ hatun yasun tede mahān tsusun kigēd šurbüsün ügei bolun. üsün dsük kigēd dsük dsubkidu butaraksan ni üdsed modu kei deledüksen metü unabai. tende sidar orosikci kigēd tüsimeł nogôd tere metü boluksan tōni üdsed usun kigēd malin¹⁷ ölin¹⁸ dsandani¹⁹ möküril²⁰ yēr. hān hatuni beye seriütsölün²¹ üiledbei. tende önišik bolöd. hurān medeküi olun hān bosci. örösökü metü

¹ hohoi. ² amishölun. ³ gasalun. ⁴ öni. ⁵ hohui. ⁶ hagatsabai.

⁷ hagatsan. ⁸ öküksen. ⁹ amidu. ¹⁰ tsülgatai. ¹¹ doreng.

¹² kübön statt kükén ētse. ¹³ dorodon. ¹⁴ ural. ¹⁵ bûrabai.

¹⁶ fehlt. ¹⁷ maliyä. ¹⁸ ölain. ¹⁹ jandaqı. ²⁰ möküril. ²¹ serotsölün.

dô garun uilabai. aya üdseküle tâlahui sedkil dû tâlamji tai hairatu kübôn. ükülîn edseni erke dû yôni tula tere ôtôr orobui¹. ükülîn edsen yôni tula nada urid ese irebei. nada dsobolong ôn êtse öbörö ülü bolhu :: hatun cû oktonggirokson² arilâd. üsü bêñ anda-rôlun³ hoyor gar yêr ebtsô bêñ deledün. dsagasun hûräidu⁴ garuksan metü gadsar dêre ömkürin⁵ mah'ë⁶ tugul kigëd inggin⁷ botogon êtse hagatsaksan metü: örösökü⁸ metü dô garci uilabai aya tâlakdahui hairatai kübôn padma ôni. ken gadsar dêre eb-dereji maşı butarôlun ba. sedkildü tâlahui⁹ nidütei sara metü ciräitai¹⁰ mini kûke. mini ali daisun ene ödür ende ebdebe. aya gadsar ende dêdü kübô alaksani üdseksen. ene beye yôni tula ene ödür ülü ebderenei. dsobolong ene metü üdsen bögötölö¹¹ ülü hagarahu. mini dsüreken ene tömür¹² mün cû bolhu :: ene ödür dsödün¹³ dû mini kükü kümün ildu¹⁴ bêr utulun. südün cû unaksan ene ödür mini hairatai kübôn tere ôtôr ügei bolboi. mini tivain gurban dsuldsagan oluksan nigeni yamâru hartsagâ¹⁵ abci oduksan metü. mini gurban kükén kürèleksen êtse cû nigeni ene ödür ükülîn edsen abci odci. aya kilintsetü dsödün¹⁶ tôni üre bütüksen ene mün :: tende hân kigëd hatun örösökü metü yô bêr. olon dsüil ögûlen olon cimek hamuk yêñ tailun. ulusin yeke tsûlgan lugâ hamtu kûkeni yasu takin üiledëd. kûkeni yasun nogôdi ene dsük tü talbilai :: ânanda tere üye tere tsak tu. kûken hân kübôn yeke amitan kemekü boluksan tôni busu nigen mün¹⁷ kemën ci¹⁸ sedziküle. tôni tere. metü bo sedki. tere yôni tula kemebesü. tere üye tere tsaktu. ütsûken hân kübôn yeke amitan bolboi. ânanda tacînggui urin kigëd munghak êtse ogôto ese ketülkisen¹⁹ tere tsak tu cû. amitan tamu terigûten dû dsobohui du bi bügüde amitan du tusa kürgen üiledükse bögsü²⁰. hamuk gem êtse hagatsan²¹ saitur dôsuksan burhan boluksan ödüğe harahu ögûlekü cû yôn kerek. tere metü nidsëd amitaní tula cû

¹ oroboi. ² soktonggirokson. ³ sandarôlun. ⁴ hôrai du. ⁵ omkürin.
⁶ mah'â. ⁷ inggen. ⁸ örösökü. ⁹ tâlahu. ¹⁰ ciraitai. ¹¹ bögütölö.
¹² tömör. ¹³ dsöden. ¹⁴ ildü. ¹⁵ hartsaga. ¹⁶ dsöden. ¹⁷ mün fehlt.
¹⁸ cû. ¹⁹ getülkiseni. ²⁰ bögsü. ²¹ hagatsan.

tamuin amitan nogôdtu g' alab tu oroşhui duraşin töröküi orcilong
 ētse tein getülbei. amitan sedkil yér maşı üiledkü berke eldeb
 dsüil olon yér amitan bügüde dü tusa kürgen¹ üiledbei :: tegēd
 ilagun tögüsün üleksen² tere tsaktu šülük edeni dsarlik bolboi.
 dēdü bodhi öni ogoto eriküi dü. olon g' alab tu bi beyebēn ökböi.
 yamāru hān kigēd hān kübön bolun. tere metü bi beye nogôd yēn³
 ogoto ökböi. uridani töröl nogôd yēn dahan sanabai. yeke tergen
 kemēkü hān bolboi. tōn dü yeke ökligütöi kübön. yeke amitan
 kemēkü dēdü bui. tōn dü aha dō hoyor bui. nere inu yeke dōn
 kigēd yeke tenggeri. aha dōgın tsûlgan tede dsudsān oi. šugui
 du odböi. tede ölösküi bēr enelüksen ölökcin bars üdsebei. tōn
 dü dēdü amitan tere örösöküi töröji ölökcin bars ene inu ölösün
 undāsuksan yér enelükseni tula. öbörin dsuldsagān⁴ tedeni iden
 üiledkü bolhu. tere metü öbörin beye bi ögün üiledüye. yeke
 tergeni kübön yeke amitan. ölösüksen ölökcin bars üdsen barsın
 dsuldsagan⁵ nogôdi. tonilgon üiledküin tula örösönggüi bēr. ketse
 ölain taladu döliksen⁶ dü. gadsar ôla lugā selte ködölböi⁷. šoböni⁸
 tsûlgan nogôd olon maşı tarhabai. kürösuni tsûlgan ayôn yer-
 tüntsü ende haranggui bēr balaran⁹ oroşiboi. tōni aha yeke dōn
 kigēd. tögüncilen yeke tenggeri tere hoyor. yeke oin tsûlgan tōn
 dü üdsekken dü. yeke amitan ese olun¹⁰. maşı gasalun¹¹ enelji
 sedkil. sanahu ügei bolun šugui dotoro güiji. dō tōni ogoto erin.
 nigôr ētse nilbusu tsuburiulun oi dotoro yabu¹². yeke dōn tögüncilen
 yeke tenggeri ütsüken hān kübön tere hoyor. jilga ügei
 ölökcin bars hamigā kebeksen. tōn dü şidar oduksan du. ölökcin
 bars kigēd barsın dsuldsaga. barsın hoşun¹³ du tsusun haldaksani
 üdsebei. üsün kigēd yasun ütsüken nigen. gadsar tu maşı butarak-
 sani üdsebei. tōni tsusuni dusul inu. ütsüken nige gadsartu baihui.
 hāni kübön tere hoyor. tsusun haldaksan gadsar tōni üdsebei.
 maşı üküdküji tere gadsar tu. unan sedkil bôrabai¹⁴. beye nogôdtu
 şoroi haldan. sanal erketen bôran¹⁵ sedkil cü soktonggiroboi.

1 kürgün. 2 tögüsüksen statt tögüsün ülesken. 3 yen. 4 dsuldsaga.

5 dsuldsaga. 6 döliksen. 7 küdölbüi. 8 şoböni. 9 balarin. 10 olon.

11 gasalun. 12 yabun. 13 hoşon. 14 bûrabai. 15 bûran.

tedeni nöküd nogôd cü. örösökü metü uilan gasalang du daruk-dabai. tede usu maşı aldan gar yēn godsoilgoji uilan oroşiboi :: tede¹ unamaktsa cü. hairlan öskekßen² dēdū hatun eke. tabun dsôn naijinartai. ordu harşı dotoro tende oroşiksoni. hoyor küküni üdsür ētse. sün tsusun bolun tsuburibai. tōni beye kigēd gesôn bügüde. dsögér. şibeksen metü. dsüreken inu gasalang yēr maşı dûrün. kübôn ētse hagatsaksan küçir³ gasalanggın adak bolboi. hāni dergede şidar odci. gasalang yēr maşı enelün sedkil dsobonin. örösökü dôn yēr maşı uilan. yeke tergen hān du ögûlebei. kümüni erketü hān namai ailad. mini beye yi gasalanggın gal tülebei. mini hoyor küküni üdsür ētse. sün tsusun bolun maşı garbai. mini beye dsögér şibeksen metü horosunai. mini dsüreken cü hagaran aldanai. yamāru hairatai kübôn nogôd. hoino ülü üdsekdekü ene metü iro. mini kübôn nogôd tere metü bolunai. nigülesün⁴ üiledci nada ami ök. ene ödür mini dsödün⁵ dü. tavain⁶ gurban dsuldsaga oluksani. mini tavain dsuldsaga. sedkil dü tālahui hairatai aliba. tōni hartsaga abci odboi mini. tavain⁷ dsuldsaga tōni hartsaga abuksan mini dsödün⁸ tere metüin. gasalang dsüreken ende maşı oroboi. sedkil gasalang yēr maşı enelüksen yēr. bi önidö udal ügei ükükü. mini kübôn nogôd tere metü bolboi. nigülesküi tögüsüksen nada ami ök :: tein kemēn ögûlēd dēdū hatun. üküdküji tere gadsar tu unabai. sana-lın erketü maşı bôran⁹. sedkil cü gékden sanal ügei bolboi. hatuni nöküdin¹⁰ tsülgan hamuk cü. örösöküi¹¹ dôn yēr maşı uilabai. dēdū hatun üküdkün üiledci. gadsartu unaksani üdsed. tödüi dêre erketü hān tere. kübôn ētse hagatsaksan gasalang du daruk-dan. tüsîmel kigēd nöküd nogôd cü. küked nogôdi erikün tula odboi. abhui balgad bügüdein törölkitün¹². tusbüri ger ētse garun oroşiboi. uilan nigôr ētse nilbusu tsuburiulbai. dsarim du¹³ yeke amitan tōni asagun. amidu buyu bolbo üküksen buyu yôn. yeke amitan tere hamigā odbo. bida ene ödür üdsen üiledkü buyu.

1. tende. 2. öskekßen. 3. kütsür. 4. nigülesün. 5. dsödün.
 6. tavain. 7. tavain. 8. dsödün. 9. bôran. 10. nöküdin. 11. örösöküi.
 12. törölkitön. 13. dsamu.

sedkildü tālahui amitani üdsekülē bayashulang. ötör mô ügei sonosun üiledün. ene oron du teskiši¹ ügei gasalanggin kei. dō ülü garun yelbi kidsār ügei. kūcir dōtai kūdölün üiledkü buyu. yeke tergen hān bosci. gasalang du darukdan uilan uilabai. dēdū hatun gadsartu unan. öbörin usuni ürgülji yi² gi cū tarhābai. kidsē³ sanal olji bosun üiledkü. tejiyēde⁴ usu tarhābai. mini kūbōn üküksen buyu amidu kemēn sularaksan sedkil yēr asugun⁵ üiledbei. yeke tergen hān. dēdū hatun du ein kemēn ögûlebei. tūsimel nogôd kigēd nöküd nogôd cū. kūken nogôdi eriküin tula odboi. ci sedkil maşı uyaran. nasuda gasalhui⁶ sedkil bo üiled. tere metü yeke tergen. dēdū hatuni sanan⁷ urtudhan. hān ordu harşı ētse garci. gasalang du darukdan uilaksār. tūsimel'in tsūlgan yēr. ogōto kürēlölün. sedkil maşı sularan beye cū dorodon. olon dsōn amitan cū. uilan nilbusu tsuburiulun yabubai. hān kūbōn nogôdi eriküin tula. dēdū abhui balgad ētse garci. hān garuksan ni üdsēd. hāni hoino ētse bügüde dahabai. yeke tergen hān. abhui balgad ētse garumaktsa. hairatai kūbōn yēn üdseküin tula. nidün yēr dsüktü kūcitem harabai. terigü kigēd gesōn dü tsusun haldan. beyedü şoroi haldan⁸. nigōr ētse nilbusu tsuburiulun. irekü nige kümü üdsēd. yeke tergeni dsüreken dü cū. sedkil maşı tesüsü ügei dsobonin oroşiboi. uilan nigōr ētse nilbusu tsuburiulun. gar yēn godsoilgoji uilan oroşiboi ::

tegēd busu nigen tūsimel. tösör holo ētse ötör yāraji iren. irēd kümüni erketü hān. yeke tergen dü⁹ ein kemēn ögûlebei. kümüni erketü sedkil dsobonin bo üiled :: cini sedkil dü tālakdahui kūbōn bui. önidö udal ügei cini oron ende. sedkil dü tālakdahui dēdū kūken irekü ci üdsekü. hān horumhan¹⁰ dsamdu orokson du. tende hoyodugār yeke tūsimel irebei. şoroi haldaksan kirtei debel ümüsün. nilbusutai nigōr yēr hān du ein kemēn ögûlebei. yeke hān cini hoyor kūbōn. gasalangin gal yēr maşı enelün oroşin. hān cini dēdū nigen¹¹ kūbōn ügei. yeke amitani ülü möngkürökü bariji. dsuldsaga töröd öni ese boluksan ölökcin bars. öbörin dsuldsaga nogôdi

¹ teskeši. ² ürgüljigi. ³ kedsē. ⁴ tejiyēdü. ⁵ asagun. ⁶ gasalahui.

⁷ sanan. ⁸ haldaksan. ⁹ du. ¹⁰ huramha. ¹¹ nige.

idekü¹ duralahui üdseji. tedendü dsalô yeke amitan. yeke örösöngkü² tögüsükseñ yêr sedkil ôskeji. bodhi du yeke iröl talbiji. hamuk amitani bi ketülgen³ üiledümüi. gün agui yeke bodhi küsekseñ yêñ. irë ödüi tsaktu bi olun üiledümüi. yeke amitan ketse òlain tala ëtse dölikseni. ölösün mekdeksen bars tere bosci. horumhan⁴ tödüi dü beyedü maha ügei bolgoji. hâni kübônî gaktsa yasun üleji. dsokis ügei üge tõni sonosöd. yeke tergen hân üküdkün üiledci. gadsar tu unan sedkil cü gëkdebei. gasalanggin gal maši tesüsi ügei badaran. nöküd kigëd tüsimel örösöküi⁵ dòn yêr. uilan gasalang du darukdaksan tede dü⁶. usu aldan gar yêñ godsoilgoji maši uilabai :: gutagar tüsimel han⁷ du ögüleksen inu. bi ene ödür hoyor kûken. yeke oi tende maši üküdkün. gadsartu unaji sedkil cü gëkdekseñ üdsen sanal olji boluksan kürtele. bida bügüde usu saitur tsatsuji. dörbön dsük⁸ bügüde ëtse badaraksani üdsebei. horumhan⁹ bosöd harin basa gadsartu unan. örösöküi¹⁰ dòn yêr maši enelküi¹¹ dô garbai nasuda gar godsoilgoji orośin. dô tõni maktäl¹² saitur ögülebei. hân tere sedkil¹³ maši uyaran. kübôn ëtse hagatsaksan yêr darukdan sedkil cü daibalbai. gasalun¹⁴ maši enelün gaşôdan uilabai. hân tere ein kemën ogoto sedkibei. mini kübôn hairatai sedkildü tälakdahui gaktsa. yeke amitan ülü möngküröküi dü barikdabai. mini hoyor kübôn tedecü. gasalanggin gal yêr ami barihu¹⁵ bolhu. ene metü bi ötör tende odci. üdseküle¹⁶ tälakdahui kübôn yêñ üdsen üiledüye hurdun kulgû bér hanj¹⁷ ordu harşin. hâni harşı du ötör yabun üiledüye. tede bügüdei ôskekseñ ekein dsüreke. gasalanggin gal yêr hagalhu bolhu. hoyor kübô üdsed amurlihui olun üiledci. amin ëtse hagatsan üiledkü busu. hân tüsimelin tsûlgan yêr ogoto kürêlülün¹⁸. dsä kulgûloji kübôn nogôd yêñ üdseküin tula odboi. hoyor kübôn örösöküi dòn yêr maši uilan. dögîn nere ëtse dôdan dsam yêr ireküi üdsebei. hân tere hoyor kübôn yêñ abci maši uilan gertëñ

---

1 ireküi. 2 örösöngküi. 3 getülgen. 4 huramhan. 5 örösöküi.
6 cü. 7 hân. 8 add. ëtse. 9 hurumha. 10 örösöküi. 11 enelküi.
12 maktal. 13 maši sedkil. 14 gasalun. 15 barahu. 16 üdseküle.
17 hâni. 18 kürêlülün.

odōd. tere kitseji ötör türgene cü. hatun dān öbörin kübön nogodi üdsülbei ::

tögüncilen boluksan śakyamuni bi uridani yeke tergen hāni. kübön dēdū yeke amitan bolun. yōn yēr ölökcin barsi amugūlang bolgoboi. hāni erketü dēdū ariun idēn inu. yeke tergen kemēkü hān bolboi. hatun cü dēdū hatun yelbi hubilgan¹ bolboi. yeke dōn inu maidri² boluksan mün. yeke tenggeri hān kübön cü tögüncilen. tere dsalō mañjušri boluksan mün. ölökcin bars boluksan yesün törölkötöni edsen yeke eke. barsın dsuldsaga nogōd inu tabun dgeslong bolboi. tende yeke tergen hān kigēd. hatun öröšökdköki³ olon dsüil gasalang üiledün. hamuk cimek yēn tailji. törölkötöni yeke tsülgan ugā⁴ hamtu. küböni yasu takin üiledüye yeke amitan tōni yasun edeni ene gadsarin dsük tü talbijji. olon düil erdeni suburga⁵ öni üiledbei. yeke amitan ene ölökcin bars tu beye bēn ogōto ögünd beye ogōto ögüksen ögēr hoi tu ire⁶ ödüi tsaktu. tō ügei g'yalab maşı nökciksön nogōdtu cü. amitan nogōdtu burhani üile üiledüye kemēn iröl tein kemēn talbibai. üdsülüksen öni nomlohui du tenggeri kigēd kümün selte yesün törölkötön tō ügei tsalkaşı ügei amitan. dēre ügei saitur dōsuksan bodhi du sedkil öskebei. suburgan öni ende üdsülüksen ündüsün inu ene mün. siltān ene mün. suburgan tere cü burhani adistid yēr gadsar dotoro oroboi. sudurin aimagin erketü hān dēdū altan gerel ētse. ölökcin barstu beye ogōto ögüksen bölök inu arban naimadugār bui :: ::

1 hubilgān. 2 menderi. 3 öröšökdköbōi. 4 lugā. 5 suburgan. 6 ire.

19. KAPITEL

Tende olon dsôn minggan bodhi sadva tede¹ tögüncilen boluksan altan kigêd erdeni garhui oron kükür dabhurlaksan hamigâ tende odun kürêd. ilagun tögüsükse tögüncilen boluksan altan kigêd erdeni garhui oron kükür dabhurlaksan ni ölmidü terigû bêr mürgüji. nigen² dsük tu oroşiboi. nigen dsük tu oroşod cü plon dsôn minggan bodhi sadva tede aliga³ habsurci. tögüncilen Boluksan altan kigêd erdeni garhui oron kükür dabhurlaksan tâni. şülük eden yêr ilerkei maktabai. ilaguksani beyein önggû lişilgaksan altan lugâ adali. gegêñ beye altan önggû töi maşı roşin. altan ôlain erketü metü. altan önggütöi. cidakci tsagân çadma altan önggütöi :: sain belgein cimek yêr gegêñ beye cimen. ⁴ ideb sain üliger yanju bêr gegêñ beye cimeksen. altani gerel khetü üdseskülengetei maşı badaran. maşı kir ügei amurliksan illain⁵ erketü lügê adali :: esrûni dôn kigêd irô dôtai esrûni⁶ egesik. qıslani⁷ dôn kigêd kluin dô dôrishahui egesik. jiran⁸ üyetei dôris-Hahui dôn kir ügei dôn. ilaguksani egesik togus⁹ g' albingg'ain¹⁰ dôn :: maşı kir ügei kir etse hagatsaksan dsali gerel üdseskülengetei. ilaguksan dsôn buyani belge bêr cimen. medeküi dalai kir ügei kir etse hagatsaksan¹¹ dêdü. ilaguksan¹² erdem bügüde tögüsün súmer ôla lugâ adali :: amitan nogôdtu tusalahui eneriküi sedkil dêdü. yertüntsü nogôdtu amugûlang ögükci dêdü. ilaguksan dêdü udha nogôdi üdsûlji. gasalang etse nökciksön amugûlang du dsok'ón¹³ üiledkü¹⁴ :: ükükü ügei amugûlang gi ögükci. ilaguksan araşâni¹⁵ nom saitür üdsûlukci. ükükü ügei abhui balgadtu orôlukci. amugûlang bügüde garhui oron amugûlanggin oron ::

1 fehlt. 2 nige. 3 alisha. 4 ôla yin 5 esrûni. 6 arsalani.
7 dsaran. 8 togos. 9 kalabinggain. 10 hagatsaksan. 11 ilaguksan.
12 dsog'ón. 13 üiledbei. 14 ûrşâni.

ilaguksani amitani dsobolong ētse tonilgon üiledün. dsobolonggin dalai ētse yesün törölkitöni getülgæküi. amurliksan mör tü yesün törölkitöni saitur orôlhu. yesün törölkitön nogôdtu amugûlang bügüdei gi ökü :: cimadu üliger üiledün ülü cidahu. kedüi bui uduridukci erdem belge bilik dalai. amitan bügüde dü cini nigûlesküi kigëd. asarahuin kütsün arga kigëd kitsënggïi. cini erdem belge bilik dalai ētse. olon minggan byeva g' alabtu cü. erdemin nige dusulin tödüi saitur üdsûlküi. tenggeri selte amitani dotoro cidakci ügei :: erdemin dalai ētse erdem dusul abci. tere metü bi tobclilon hurâji ütsûken nomlokson. mini buyan ali hurâksan tögér. amitan tede dëdü bodhi du kürkü boltugai. sudurin aimagin erketü hän dëdü altan gerel ētse. hamuk bodhi sadva nar maktaksan bölök kemëküi¹ inu arban yesüdüğér bui ::

¹ kemëkü.

20. KAPITEL

Tende bodhi sadva üdseskülen^g oki debisker ētse bosci.
dēdū debel nigen mürin dēn orkiji. barôn öbödüğin irmek¹ kösörö²
sögündün. ilagun tögüsün ülekseⁿ hamigā tere dsüktü aliga⁴
habsurun sögüdöd. šülük⁵ eden yēr ilagun tögüsükseñi ilerkei
maktabai. cidakci erketü ci dsôñ buyani belgetei. tsok üdseskü-
lengtei minggan erdem nogôd yēr cimen. önggü agui yeke ülemji
amurliksani üdsülün. minggan naran metü gerel maši satsuran ::
olon gerel badarahui gerel yēr tügēmel. eldeb önggü dûrüksen
erdeni metü. kükü tsagān altan kigēd baidurya. dses kigēd
hōbur⁶ şeli yin⁷ gerel metü bēr. ocir ôlain erketü süm̄er ôla nebte
üledün. olon byeva⁸. tarālang nogôdi geigûlün üledün. tesüsî
ügei kūcîr⁹ dsobolong amurliulun üledün dēdū amugûlang yēr
amitani hanggan üledümü :: önggü kigēd erketen todorhoi
ariluksan üdseküle¹⁰ üdseskülen^gtei. dürsun üdseji ülü hanun
törölkötön üdseküle¹⁰ bayashu. toguşin¹¹ önggü lügē¹² adali üsün
maši üdseskülen^gtei. olon dsögüi bēr dûrüksen gerel lügē adali ::
nigûlesküi maši ariluksan erdem nogôd yēr cimen. diyān asarahui
dēdū buyan hurâksan. sain yandsu üliger kigēd eldeb önggü
tögüsün. diyān bodhi gesõn erdem yēr cimeksen :: ci maši hanggan
üledün tusalan üledümü. amugûlun üledün amugûlang bügüde
garhui oron garulga. eldeb gün erdem nogôd yēr cimen byeva¹³
tarālang nogôdtu todorhoi :: narani gerel metü gerel nogôd yēr
üdseskülen^gtei. yamāru oktorgui du narani mañdal tögüsükseñ
metü. süm̄er ôla metü erdem bügüde tögüs badaran. yertüntsün
oron nogôd bügüde dü maši¹⁴ tâlamjitai :: üneni tarak g'omada

1 iremek. 2 küsörö. 3 tögüsükseñ statt tögüsün ülekseñ. 4 aliba.
5 šülük. 6 hōbor. 7 şelin. 8 byevä. 9 kütsür. 10 üdseküle.
11 togoşin. 12 luga. 13 byevä. 14 fehlt.

kigēd saran metü. tsasuni önggū kigēd sain tsagān lugā adali. süduni erken¹ yēr cini aman üdseskülengei. galōni hān tsabsarın² gegēn dü yambarcilan :: cini amurliksan gegēni belge orošikson sara lugā adali. barōn du matarin dotoro orokson mün. baiđurya lügē adali usuni tsagān gerel nogôd oktorgui dunda naran metü üdseskülengei. sudurın aimagin erketü hān dēdū altan gerel ētse. hamuk tögüncilen boluksani maktaksan³ bôlök kemēkü⁴ inu horidugār bui :: ::

---

1 erikin.

2 dsabsarın.

3 maktaksan.

4 kemēkü.

21. KAPITEL

Tende idsörtani okin tenggeri bodhi sadva saitur huräksan¹. tere tsaktu sülük eden yēr ilagun tögüsükseni maktabai. maši ariluksan nom du tsölörküi oyón tögüsün. mō ülein mör ētse hagatsaksan cinartai oyón tögüsün. sangsar kigēd sangsar busu yi medekü maši ariluksan oyón tögüsüksen. burhan maši ariluksan oyón tögüsüksen dü mürgümüi :: aya aya burhan sūr dsali kidsär ügei. aya aya dalai kigēd sümer ôla lugā adali. aya aya burhani yabudalin oron kidsär ügei. üdümvarin² tsetsek metü maši tsuhak :: hamuk amitanı dahan barihuin tula. ken dēdū sudurin aimak ene metü³ naran šakyain⁴ erketü yi saitur nomlokson. kümüni erketü⁵ idsörin oki. aya aya tögüncilen boluksan nigülesküi tögüsüksen :: tögüncilen boluksan šakyamuni erketen amurlin. amurliksan dēdū amurliksani abhui balgadtu saitur oron. gün amurliksan diyän tōsun ētse hagatsaksan. ilaguksan burhani yabudalin oron tōn dü cü maši orokson :: tere metü šravak⁶ nogödün beye inu hōsun. hoyor kültöni dēdū nogödün orośil cü hōsun mün. nom nogöd tede bügüde öbörcilen⁷ yēr hōsun mün bögsü. amitan nogöd hōsuni mün cinar ülü olhu :: nasuda orcin enelküidü ilaguksani üdseküidü cü nasuda gasulun üledümüi. dōsukan burhan narani üdseküin tulada. nasuda cü irōl saitur talbin üledümüi :: bi nasuda giškiküi gadsar tu öbödük sögündöd. ilaguksani dürsün yēr tsöldöksön maši enelküi sedkil. uduriduhuin tula örösöküi dōn yēr uilan üledümüi. bi saibēr oduksani üdseküi dü maši tsöldön gasalanggin gal bügüdedü maši badarabai :: üdseküi seriün usun nada nasuda ögün soirho. bi cini beye üdseküi

1 garuksan. 2 üdümvarain. 3 vgl. 5. 4 šakyain. 5 yi saitur nomlokson kümüni erketü steht bei Jülg zwischen metü und naran. 6 šravak.
7 öbörcilön.

bēr maši tsöldöbōi. nigülesküin usun yēr namai nigülesküi üiledün soirho. amurliksani dürsü üdseküi nada ögün soirho. ci tenggeri selte amitani magad ibēkci. ene metü śravak¹ nogōdin beye inu hōsun mün :: hamuk amitan dsōduni² öbörcilön kū. oktorgoi³ lugā adali oktorguin mün cinar cü mün. yelbi jirgelgen kigēd usuni sara lugā adali. uduridukci yeke hōsun lugā tögüsükse mün :: tende ilagun tögüsükse mün :: debisker ētse ödō bolji. esrüni egesik dōn yēr dsarlik bolboi. idsōrtani okin tenggeri ci sain. ci cü sain ilagun tögüsükse tein⁴ kemēn dsarlik boluksan du. idsōrtani okin tenggeri bodhi saitur huraksan⁵ kigēd yeke okin tenggeri egesiktü terigüten. tenggerin okin tede bügüde kigēd. yeke okin tenggeri tsok terigüten okin tenggerin tede bügüde kigēd. olo sonosuksani kübōn terigüten. tenggerin tsūlga⁶ tede bügüde kigēd hamuk lugā tögüsükse nöküd tede kigēd. tenggeri kümün kigēd asuri. ünür idekci selte yertüntsüs bayasul-tsaji. ilagun tögüsükse ni dsarligi ilerkei maktabai :: sudurin aimagin erketü hān dēdū altan gerel ētse. idsōrtani okin tenggeri bodhi saitur huraksan bölök inu horin nigelügēr bui :: ::

hutuktu sudurin aimagin erketü hān dēdū altan gerel kemēkü yeke külgüni sudur dōsbai :: ::

---

1 śravak. 2 dsōdeni. 3 oktorgui. 4 toin. 5 huraksan.

6 tsūlgan.

In Jülg's Abschrift folgt noch:

r̄si dēdū śakyamunîn sedkin śime. ani¹ śütükseñ hubitani eril
aitur hanggakci. aśida anghurun abhula hoyor śiddhi ögükci.
iun sain dsarligin oki altan gerel ôni. erten² buyan yēr oloni
dsen beye olun. engkerküi . . . .

*Beischrift von Jülg; Hier bricht das Ms. ab; es fehlen also
och einige Zeilen.³*

---

¹ Dresd. ms. ali.   ² ereni?   ³ nämlich die vom fehlenden Schluß-
latte der Dresdner Vorlage.

